

Uvodnik

Andrej Bratuž

Ob 25. aprilu

Vsako leto se 25. aprila spominjamo osvoboditve severne Italije izpod fašističnega jarma. 25. april je danes državni praznik osvoboditve. V teh vrsticah ne bo toliko zgodovinskih podatkov, ampak raje razmišljanje o tem, kaj nam ta praznik danes pomeni. Zlasti pa, kaj pomeni 25. april Slovincem v Italiji. Za osvoboditev izpod fašizma je leta 1945 poskrbel Odbor za narodno osvoboditev (CLN). Čas je bil gotovo zelo kritičen in delikaten in tudi nacistična nevarnost je še grozila. Odporiško gibanje (resistenza) je torej plod poguma ljudi, ki so se dokončno uprli črni diktaturi.

Na dlani je, da so vsemu temu gotovo botrovale velike vrednote, kot so svoboda, demokracija, splošne politične pravice državljanov, in gotovo še kaj drugega, kot npr. boj za parlamentarno republiko. Sam ljudski plebiscit je leto kasneje odpravil Savojsko monarhijo, ki se je preveč kompromitirala s fašizmom. Za vse to so takrat že imeli velike zasluge voditelji raznih strank, ki so se nato pojavile oz. obnovile, od krščanskih demokratov mimo socialistov in komunistov. Njih voditelji, predvsem De Gasperi, Saragat, Nenni in Togliatti, so kasneje prevzeli veliko vlogo v prvih demokratičnih vladah. Veliko je bilo tudi politikov, ki so bili pod fašizmom v izseljenstvu. Ne bomo se tu zaustavljali o nastanku režima, ki se je kasneje tesno povezal z nemškim nacizmom. Vsekakor je zanimiva teza, ki jo je zagovarjal italijanski zgodovinar Nino Valeri, po kateri naj bi bil fašizem dedna bolezen italijanskega ljudstva. O tem smo tudi že kdaj pisali. Ali to odgovarja resnici oz. stvarnosti, seveda lahko o tem razpravljamo.

Vsekakor pa je zdaj umesno, da pogledamo, kako je bilo s Slovenci v Italiji v mračni dobi črnega režima. Že od vsega začetka je Mussolinijev režim pokazal svoje zobe. Preganjanje slovenske narodne skupnosti se je začelo s postopno ukinitvijo slovenskih šol na Tržaškem in Goriškem kot sad zloglasne Gentilijeve reforme. Nato so nastopile razpustitve oz. ukinitve slovenskih organizacij in tiska. Začele so fizične likvidacije Slovencev. Najprej bazo- viške žrtve, usmrtnih Lojzeta Bratuža in vse to se je nato še nadaljevalo. Še prej je med samimi italijanskimi antifašisti padel G. Matteotti. Pa še zapori, mučenja, konfinacije in posebni bataljoni.

Končno je 25. april 1945 prinesel težko pričakovano osvoboditev. Tedaj so se tudi izpraznila koncentracijska taborišča, katerih imena so tragično zapisana v našem spominu. To so bližnja Gonars in Visco, bolj oddaljena kot Rab ali na jugu Italije Fraschette in Alatri blizu Frosinoneja. Pa še zapori in mučilnice v Trstu, Gorici (še Kostanjevica) in v Zdravščinah. Iz vseh teh so se vrnila nedolžni slovenski ljudje, mnogi pa se tudi niso vrnili. "Svobode bi napil se kot medice", je lepo zapisal slovenski pesnik France Balantič, ki je pa v plamenih zgorel kot žrtev druge totalitarne ideologije. Ideali svobode, demokracije in slovenstva so bili in so splošne vrednote, ki so spremljale in spremljajo zgodovino slovenskega človeka včeraj in danes.

Preдавanje

V Mladinskem domu v Gorici je komunikolog mag. Božo Rustja govoril mladim o prednostih in pasteh interneta

7

Kultura

Peta sezona cikla koncertov in glasbenih prireditev Snovanja ponuja tudi letos bogat spored

9

Cerkev

V Trstu se je uspešno končal Sveti misijon, ki ga je priredilo Slovensko pastoralno središče

11

Misijon se šele začneja!

Sveti misijon 2010 za slovenske vernike v Trstu je res lepo uspel

Foto IG

Komentar

Ob 20-letnici prvih povojnih demokratičnih volitev

Pred kratkim smo obhajali dvajsetletnico prvih povojnih demokratičnih volitev, ki so pomenile – kakor pravi France Bučar – dejanski konec državljanske vojne.

Pred dnevi sem imel priložnost sredi Kanade srečati rojaka, ki se je tja preselil kot begunec po 2. svetovni vojni. Z drugimi Slovenci so si v milijonskem mestu sredi angleškega okolja ustvarili majhen slovenski otoček, kjer se redno srečujejo ter gojijo svoj materni jezik in običaje. Kljub vsakdanjim težavam je zanje slovenstvo nekaj svetega. Prav ob omenjeni priložnosti je naš rojak prijatelju Ircu resno in goreče razlagal, da je slovenska osamosvojitve uresničenje tisočletnih sanj. Dogodek mi je dal misliti! Kako lahko nekdo, ki je moral po krivici zapustiti dom in si tako daleč ustvariti novega, danes tako vneto govori o slovenski neodvisnosti.

Navdušenje so tu v Sloveniji že davno preplavile vsakdanje skrbi. Razumljivo je, da je treba najprej preživeti. Temu cilju človek podreja svoje skrbi. A tisto, kar je naš rojak povzel v skovanki "uresničenje tisočletnih sanj", kaže na še nekaj drugega. Rodovi naših prednikov niso imeli pred očmi samo biološkega preživetja, ampak tudi to, da bi "dostojno preživeli". Na prvih povojnih demokratičnih volitvah se je to dostojanstvo uresničilo; uresničile so se sanje o tem, da lahko državljani dostojno odločajo o načinu svojega življenja, o državni ureditvi, ne nazadnje tudi o tem, na kakšen način bo Slovenija nadaljevala svojo pot v prihodnost – samostojno ali v okviru kakšne širše politične skupnosti.

V vrvežu vsakodnevnih skrbi je prav ta vrednota, ki

so jo slovenski državljani lahko prvič po vojni spet uresničili leta 1990, šla v pozabo. Postala je nekaj samoumevnega. Ne zavedamo se dovolj, da mnogi rodovi pred nami te možnosti niso imeli in so zato po njej hrepeneli. Res je, da danes svobodo štiti demokratična ustava in iz nje izpeljani zakoni. Problem pa je, da svobode in demokracije slovenski državljani danes ne doživlja več kot vrednoto. Zato, kar je zame samoumevno, mi slej ko prej postane tudi vseeno. In ko mi nekaj postane vseeno, sem že v nevarnosti, da to izgubim. Velja se spomniti nazaj, s kakšnimi upi in pričakovanji so slovenski državljani šli na prve demokratične volitve. Vsi so pričakovali, da bo prekinitve s komunističnim sistemom omogočila novo podobo Slovenije: svoje interese so v stranke povezali obrtniki, kmetje, zeleni, demokrati in socialdemokrati, kristjani; v stranke pa so se povezovali tudi nosilci starih idej in položajev: zveza socialistične mladine ali socialistična stranka. Kakorkoli že, vsi so izhajali iz občutka, da je sedaj usoda v njihovih rokah; da bodo lahko podoba slovenske družbe in države spreminjali sami, po svoji volji in željah.

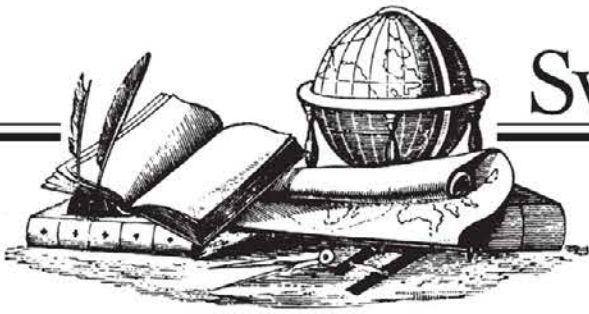
Če pa izmerimo občutje slovenskega državljanja danes, se zdi, da sta ta optimizem in navdušenje uplahnili. Vsakdo se seveda bori za preživetje, a občutka, da lahko državljani svojo usodo tudi sami spreminjajo, je vedno manj. Svoboda in demokracija obstajata v zakonih, zapisanih na papirju, v srcu pa le malokdo verjame, da se uresničujeta v vsak-

danjem življenju in da se je zanju vredno zavzemati. Slovenski državljani vedno bolj živijo pod vtisom, da je politika podobna velikemu valjarju, ki ga upravlja peščica ljudi, ki se imenujejo politiki in se brezskrbno – daleč od ljudi – igrajo svoje igrice. V času, ko ljudem iz dneva v dan preti izguba delovnega mesta in zapiranje tovarn, ko ima kriza za posledico padec ekonomske zmogljivosti ljudi, ko skokovito narašča javni dolg in tako rekoč obstajajo vsi znaki za alarm, se vladne stranke borijo za ohranjanje svojega prestiža, si pošiljajo "ultimato", ovirajo delo drug dru-

gega, ministri pa proti vsem pravilom niti ne prihajajo na seje vlade. Vlada, izvoljena, da služi in v času krize celo rešuje državljana, ne dela drugega, kakor da se ukvarja sama s seboj. Postala je sredstvo, ki ga posamezni ministri ali stranke uporabljajo sebi v korist. To je tisto, kar je pred našimi očmi; koliko pa je tega ukvarjanja s samim seboj, ki ostaja skrito za zakulisjem. Premier je podoben poveljniku, ki niti ne dobi več vojakov, da bi zapolnil prazna mesta, tistim, ki niso zrelji za ravnanje z orožjem, pa orožja ne more izpuliti iz rok. Najprimernejši izraz za opis takšnega stanja je beseda "anarhija". Vsa Slovenija pa nemočno stoji ob strani, opazuje in upa, da se bo kaj spremenilo, spremeni pa se ne.

Problem vladnih strank ni samo v tem, da se ukvarjajo same s seboj, s svojim prestižem in privilegiji, ampak v tem, da so se izneverile duhu prvih demokratičnih volitev. Na prvih demokratičnih volitvah je prišla do izraza volja ljudi. Dolžnost demokratične politike je, da upošteva in smotno nadgrajuje voljo ljudi – tudi z upoštevanjem njihovih moralnih pričanj.

Paritetni odbor o dvojezičnem šolskem središču v Špetru Ohraniti je treba enotni sedež šole!

Pod predsedovanjem Bojana Brezigarja se je 13. aprila v deželni palači v Trstu sestel paritetni odbor. Predsednik je poročal, da je nastopil pri videmskem prefektu glede slovenskega okenca v Čedadu in za

venskega okenca v Čedadu, kot je predvideno v zaščitnem zakonu.

Paritetni odbor je namenil posebno pozornost poročilu o stanju slovenske manjšine, ki jo bo posredoval italijanski vladi.

vprašan slovenske narodne skupnosti. Videmska pokrajina je še vedno brez slovenskih televizijskih oddaj, slovenski časopisi dobivajo premajhna državna finančna sredstva, v letih 2011 in 2012 so predvidene drastične omejitve finančnih sredstev za slovenske kulturne in druge ustanove, toponomastika in cestni smerokazi niso še dvojezični, šola v Benečiji je v kritičnem stanju zaradi neustreznosti poslopij, še vedno ni rešeno vprašanje slovenske sekcije pri konservatoriju Tartini v Trstu, 21. člen zaščitnega zakona je neuresničen glede zaščite družbenih, gospodarskih in okoljevarstvenih značilnosti. Tudi vrnitev Trgovskega in Narodnega doma je še vedno na mrtvi točki. Paritetnemu odboru so nato predstavniki družbe ANAS predstavili načrt dvojezične toponomastike na avtocestnem omrežju. Družba ga bo začela izvajati v tržaški pokrajini ob upoštevanju predlogov zainteresiranih krajevnih uprav. Končno korak naprej!

Poslopje konservatorija Tartini v Trstu (foto IG)

ohranitev enotnega sedeža za dvojezično šolsko središče v Špetru. Videmski prefekt se je obvezal, da bo sklical sestanek vseh zainteresiranih za odprtje slo-

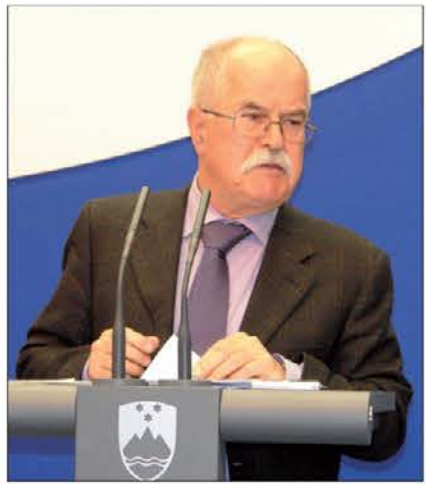
Na podlagi tega poročila in avdicij bo Svet Evrope preveril, ali Italija spoštuje konvencijo o manjšinah. V poročilu je poudarjenih več še nerešenih

Seja Izvršnega odbora SSO Čim bolj učinkovito je treba prebroditi krizo!

Slovenska narodna skupnost in njena organiziranost sta danes v nekem labirintu, iz katerega je nujno čim prej poiskati ustrezen izhod, ki naj nas pripelje na bolj svež zrak in na tudi trdnjša tla za nadaljnje bivanje, obstoj in razvoj našega človeka, tako je povzel zaključke redne seje Izvršnega odbora Sveta slovenskih organizacij predsednik Drago Štoka, ki je bila 14. aprila letos v Trstu.

Smo še vedno v ekonomski krizi, z veliko težavo nam je uspelo priti do manjkajočega milijona evrov, bojimo se prihodnjega leta, za katerega je predvideno po finančnem zakonu italijanske vlade krčenje kar 2 milijonov in 300 tisoč evrov, je še dejal predsednik SSO, zato moramo takoj primerno ukrepati in pripraviti naše interne projekte v smeri sanacije današnje težke finančne situacije.

SSO je že začel s temeljito analizo obstoječega stanja, tako v samih članicah SSO kot v skupnih organizacijah in bo v doglednem času javnosti posredoval svoja kon-

retna stališča in smernice za nadaljnje delo v zainteresiranih

ustanovah. SSO še vedno zagovarja stališče, da morajo skupne organizacije temeljito preštudirati svoje stanje in pripraviti točne zaključke za naprej, da ne bo prišlo do trenutka, ko bomo ugotovili, da je vse skupaj že prepozno. Potrebno bo veliko dobre volje in tudi stiskanja pasu, da našo organizirano dejavnost ohranimo živo, dinamično, kompetitivno.

V določenih primerih bo tudi nujno potrebno, da se v duhu konstruktivnega sodelovanja obe krovni organizaciji preventivno poslužita strokovnih analiz, ki bodo preverile posamezne krizne situacije in osvetlile možne izhode iz težav. Ne smemo si zatiskati oči pred nastalo situacijo, pred negotovo prihodnostjo naših ustanov, drugače bomo iz te krize izšli vsi kot poraženci. Svet slovenskih organizacij si kaj takega ne želi, nasprotno: napravil bo vse, kar je v njegovih močeh, da bomo iz te krize izšli ne samo ozdravljeni, ampak tudi prečiščeni, prenovljeni in povsem pripravljeni na nove izzive, ki nam jih prinaša sedanjí čas.

Deželni odborniku Robertu Molinaru in slovenskemu ministru Boštjanu Žekšu gre naša zahvala za ves trud, ki sta ga in ga še bosta vložila v to, da ne bo slovenska narodna skupnost v Italiji v ničemer oškodovana, ampak da bo polagoma šla iz krize, ki nam že nekaj časa ne dovoli, da bi z vsemi svojimi močmi in voljo do dela realizirali v celoti svoj potencial, zaključuje svoje poročilo Svet slovenskih organizacij. Pred začetkom seje se je predsednik Zadruga Goriška Mohorjeva dr. Damjan Paulin sestel s člani Izvršnega odbora SSO in jih seznanil z globoko krizo, ki je zajela ustanovo. Zaprošil je svojo krovno organizacijo za pozitiven pristop k proglašeni kriznemu stanju tako, da bo lahko ta stoletna ustanova še nadalje lahko delovala na svojem področju v korist celotne naše skupnosti.

Odperta pot potrebnim reformam? Italija po deželnih volitvah

Minulega 28. in 29. marca so v trinajstih deželah (od skupno dvajsetih) volili nove predsednike in deželne svetnike, a volilna kampanja je bila takšna, da je šlo za parlamentarne volitve. Vse glavne stranke so namreč poudarjale, da imajo te volitve nujno tudi politični pomen za sedanje razmere v državi. To je v svojih volilnih nastopih poudarjal zlasti predsednik vlade Silvio Berlusconi in tako spremenil volitve v neke vrste referendum zase in svojo vlado. Proti temu je bila leva opozicija brez moči. Volilni izidi so tako potrdili prevladujoč položaj desnosredinskih koalicij pod simbolom Ljudstva svobode, katere nosilna stebra sta nekdanji stranki Naprej Italija in Nacionalno zavezništvo. Na drugi strani je Demokratska stranka kot glavna opozicijska sila v bistvu sicer ohranila raven volilnega konsenza na lanskim evropskih volitvah (tudi Di Pietrova Italija vrednot je obdržala odstotek glasov), a ji ni uspelo pridobiti glasove novih volivcev, kar v bistvu pomeni, da ni izpolnila pričakovanj tako svojega vodstva kot potencialnih lahko levo usmerjenih volivcev, ki se nostalgčno spominjajo Prodijeve Oljke, kakor tudi "nezadovoljnežev" iz svojega tabora. Ob tem je treba poudariti, da nova Demokratska stranka ni še dovolj politično profilirana tako glede programa kot novih strankinih struktur, v katerih je premla novih obrazov. Njeni voditelji so se pa izčrpavali z notranjimi, sicer legitimnimi spopadi, katerih cilj je bilo poudarjanje njihove javne vidljivosti, a so ovirali pritegnitev novih volivcev.

Soustanovitelj Ljudstva svobode in predsednik poslanske zbornice Fini je na prvem povabilnem srečanju z Berlusconiem baje zagrozil z ustanovitvijo samostojnih skupin poslancev in senatorjev iz vrst nekdanjega Nacionalnega zavezništva, če se bo predsednik Berlusconi pustil politično poagojevati od vodje Severne lige Bossija. Fini ga namreč obtožuje,

češ da se je povsem podredil Severni ligi. Če ne bo prišlo do poravnave spora, grozijo vladna kriza in nove volitve.

Ne glede na to, pa stvarni volilni rezultati narekujejo, da mora DS postati zanimiva za tiste volivce, ki so se oddaljili morda zaradi neizrazite politične usmerjenosti in niso bili dovolj motivirani, da bi šli na volišča. Kot vemo, je bil osip volilne udeležbe na teh deželnih volitvah precejšen (okrog 7%) v primerjavi s prejšnjimi

tovrstnimi volitvami, saj je dosegla le dobrih 64%. Zanimivo je, da se je po volitvah v medijih oglašil nekdanji predsednik vlade Romano Prodi in priporočil sedanjemu vodstvu DS, naj oblikuje širšo politično osnovo stranke od sedanje, ki se krije z združitvijo Levih demokratov in Marjetice. V mislih je verjetno imel oblikovanje nekakšne nove Oljke, ki bi pritegnila volivce iz tistih družbenih sredin, ki se ne morejo prepoznavati v desnosredinski opciji in so podvrženi skušnjavi volilnega vzdržanja.

Leva sredina je zmagala v sedmih deželah od trinajstih, toda, čeprav za las, je izgubila v Laciju in Piemontu. Pravi zmagovalec volitev pa je Severna liga, ki je dobila več kot 12% veljavnih glasov. Velik uspeh je dosegla v Lombardiji in Piemontu, v Venetu pa je prehitela Berlusconijevo Stranko svobode. Liga je tako prva stranka v Ve-

netu s 35% glasov, Ljudstvo svobode pa za njo zaostaja za kar 9%. Za novega predsednika dežele Veneto pa je bil izvoljen z 62% glasov desnosredinske koalicije kmetijski minister Luca Zaia iz vrst Severne lige. Tako soliden uspeh Severne lige je posledično znatno povečal njeno politično težo tudi v osrednji vladi. Njen zgodovinski voditelj Bossi je že najavil, da bo prednostna zahteva Severne lige čimprej uresničenje federalizma v deželnih upravah, občinah in pokrajinah.

Na osnovi volilnih glasov je desna sredina prevladala v severnem delu države, leva sredina z Demokratsko stranko pa v srednji Italiji, v južni Italiji pa Berlusconijevo Ljudstvo svobode.

Ob robu volilnih izidov deželnih in upravnih volitev velja omeniti, da je v rojstnih Benetkah kot žu-

panski kandidat pogorel minister za javne uprave Renato Brunetta. Volivci so namreč za novega župana izvolili kandidata levosredinske koalicije odvnetnika Orsoneja, ki ga je predlagal dosedanji župan Massimo Cacciari. Brunetta krivi za poraz Severno ligo, ki ni podpirala njegove kandidature. Volivci, tako pravijo, so mu zamerili zaradi napovedi, da bi v primeru izvolitve za župana ohranil tudi mesto ministra.

Podoben poraz je v rojstnem mestu Lecco (Lombardija) doživel vidni privrženec Severne lige in podtajnik na ministrstvu za prevoze Roberto Castelli. Izpodrinil ga je namreč kandidat leve sredine. Castelli je naredil isto napako kot Brunetta v Benetkah. Dejal je namreč, da bo v primeru izvolitve za župana obdržal tudi funkcijo podministra za prevoze in promet.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Slovenska demokracija prelomna pridobitev

Kljub temu da so v matični domovini vse bolj razočarani nad politiko in s tem tudi nad demokracijo kot takšno, pa zaradi tega ne bi smeli zmanjševati pomena prvih demokratičnih volitev točno pred dvema desetletjema. Isto velja za Slovence v zamejstvu in zdomstvu. Vsem trem prostorom, v katerih živimo Slovenci, je umestitev "domače" demokratične ureditve odprla povsem nova obzorja, zato ni pretirana trditev, da je bilo in ostaja leto 1990 v vseh smislih prelomno. In tega dejstva ne more zamegliti niti sedanje razočaranje nad vsem, kar se danes v naši matični državi dogaja, saj je osrednji razlog nezadovoljstva gotovo ekonomska in finančna kriza, ki noče pojenjati in se med drugim kaže v vztrajnem naraščanju brezposelnosti. Toda vse to ne more zasenčiti smisla in naboja demokratičnih volitev, ki so le pol leta po padcu Berlinskega zidu končale povojno obdobje enostrankarske oziroma enopartijske družbe in ga nadomestile z večstrankarskim demokratičnim sistemom. Šlo je za tako velik in pomenljiv prelom, da v bistvu do večjega splošni ni moglo priti, prelom, ki celovito spreminja naše življenje in mu odpira povsem nove in neprimerno plodnejše možnosti. Predvsem daje demokratična ureditev domovinsko pravico vsem nazorom, mišljenjem in opredelitvam in ukinja večvrednost ali celo edino vrednost zgolj ene med njimi. Šele demokratične volitve pred 20 leti so priznale vsa politična in življenjska izhodišča Slovencev v matični do-

movini, v zamejstvu in v zdomstvu. Pred tem je bila vrednost priznana le enemu političnemu in življenjskemu izhodišču, vsa ostala so bila tako ali drugače potisnjena na rob. Ne glede na dokazano strpnost slovenskega človeka, ki je enopartijsko obdobje vsaj v njegovem zatonu preživel z večjo mero medsebojnega razumevanja, kot se je to dogajalo drugje, pa je bila ideološka delitev za narod škodljiva in nenaravna, z drugimi besedami, je narod predvsem delila in ga ni več kot toliko povezovala. Poleg tega je demokracija vrnila prostor tudi verskemu življenju, ki je bilo prej posledno potisnjeno v zasebnost in je s tem dodatno delilo ljudi ter jih sililo, da so imeli en obraz za javnost in drugega obrnjenega vase. Demokratična ureditev matične države je posledično ukinila razdeljenost Slovencev v zamejstvu in zdomstvu ter vzpostavila enakovrednost vseh obstoječih prepričan in izkušenj, kar je seveda enkratna pridobitev. Notranji delitveni zid je bil na ta način porušen in nastali so pogoji za celovito zamejsko in zdomsko življenje, razvoj ter upravljanje. Na povsem drugi, zagotovo dosti bolj sproščeni ravni so zaživel novi odnosi z matično domovino, ki se je po demokratičnih volitvah vrh vsega zelo hitro osamosvojila. Demokracija nam je torej dala povsem drugačno in zatrdno srečnejšo podobo, zato bi bilo prav, da tega dejstva kljub sedanjim nemajhnim težavam ne bi v svojo škodo kar tako mimogrede pozabili.

Janez Povše

Na dnu...

GRUDINA
PRESNETO,
SE MI JE PRAV ZDELO,
DA SE BO PREJ ALI SLEJ TAM DOLI
NEKAJ ZASMÓDIL!

6. forum za dialog med vero in kulturo

“Koliko človeka gre v sodobno šolo”

V organizaciji Medškofovskega odbora za kulturo pri Slovenski škofovski konferenci je 26. in 27. marca v Lovranu potekal 6. forum za dialog med vero in kulturo. Letošnje srečanje je želelo ozaveštevati problem kulturno-duhovne naravnosti šole, ki ni le slovenski, ampak širše evropski. Srečanje je odprl tajnik MOK in organizator Forum, g. Milan Knep, s poudarkom, da je Forum svobodna refleksija različno mislečih, kako v neoliberalizmu, ki se vzpostavlja kot novo planetarno enoumje, ohraniti avtonomijo šolstva, izhajajoč iz citata Emirika Bernarda, da je šolstvo najprej kulturno vprašanje.

V imenu slovenskih škofov je srečanje pozdravil ljubljanski pomožni škof dr. Anton Jamnik z odprtjem teme, kako odkrivati darove mladih, da bi iz njih rasli v samostojne in ustvarjalne osebnosti, kar je v današnjem nihilistično naravnem svetu, polnem skepe, gole faktografije, populizma, manipulativnosti, storilnostne naravnosti in krize vrednot, kar vodi v ponižanje človeka, mlachnost, nemoč in izgubo etičnega horizonta, ključno vprašanje. Za vodilo razmišljanja, kako v šolo vnesti “več človeka”, je postavil štiri temeljne iztočnice vzgoje in izobraževanja, ki jih je oblikoval Unesco leta 1996: učiti se, da bi vedeli, da bi znali delati, da bi znali živeti v skupnosti in da bi znali z veseljem biti to, kar smo.

Sooblikovalci okrogle mize Neoliberalizem na šolskem pragu, Dušan Merc, Mojca Škrinjar in dr. Alenka Šverc, so opozorili na pereče probleme šolstva.

Merc je označil šolo kot netolerantno, administrativno in težko, ki v imenu človekovih pravic vceplja slabe navade. Škrinjarjeva je poudarila normiranje ciljev in vzgoje, kar kaže na nezaupanje do učiteljev in ovira ustvarjalnost, ki je veliko bolj živel, dokler je niso uzakonili, ob tem pa na osnovni problem, da odkar je šola predvsem storilnostno naravnana, učenec in učitelj nimata časa za procesnost. Šverčeva pa je opozorila na to, da danes mlade, ki so zvečinoma emotivno ne-pismeni, brez vizije in se brez refleksije odzivajo le na impulze, razume le potrošna industrija, katere cilj je, da življenje postane potrošništvo. Posledica tega pa je, da ob jeznem egoizmu in patološkem narcizmu mladi komunicirajo le z molkom ali s kričanjem, nespособni ubesediti se in izraziti svoje občutke. Tudi Šverčeva je poudarila, da je namesto “pogodbene sistema” šolstva potrebno na novo zgraditi zaupanje, če se želimo oddaljiti od tehnično-znanstvene paradigme, ki gradi le na rezultatih, in vzpostaviti vizijo ter novo družbenost, v kateri vrednost ocene ne bi zamenjevala vrednosti osebe.

Predavanje dr. Robija Kroljča Pluralna šola in iskanje osebnega smisla je izhajalo iz hipoteze, da je smisel kategorija, ki je v jedru personalna in se rodi skupaj z otrokom. Šola je usmerjena v tri cilje: socializa-

cijski, izobraževalni in vzgojni; slednji pa pomeni osmišljanje spoznanega oziroma osmišljanje življenja. Kot ključno vprašanje je Kroljč postavil: Kako v šoli vzpo-

staviti odnose in dejavnosti, ki bi nas pripeljali k smislu? Svojo temeljno tezo pa vidi uresničljivo v optimalnem heterogenem okolju, ki v razvojnem smislu

omogoča nastanek individualnosti. Prepričan je, da se pomen vzpostavi le v kontekstu specifičnih odnosov; sam odnos pa je sebstvo, kar je resničnejše od ljudi in stvari, ki jih združuje. Poslušanje kot temeljni fenomen vzgoje je etična in politična dimenzija, ki pomeni “slišati in biti slišani”, kar je temelj medsebojnega spoštovanja, odnosa, dialoga, v katerem drugega ne vidimo kot svoj alter ego, temveč kot različnost. V odnosih pa vlada dihotomija, ki se na eni strani kaže kot težnja po svobodi, na drugi pa kot želja po pripadnosti, brez katere ne moremo vzpostaviti ne identitete ne smisla.

Prof. dr. Barica Marentič Požarnik je v svojem predavanju Ali je lahko šola hkrati človeška in

uspešna? ozaveščala, kaj je kakovostno znanje in kakšno učenje do njega vodi. Poudarila je pomen notranje motivacije, ki je usmerjena v smisel in omogoča aktivno učenje, ob tem pa opozorila tudi na to, da ni ne uspešnega učenja ne kakovostnega znanja, torej tudi ne uspešne šole, če ne aktiviramo in razvijemo celotne učenčeve osebnosti. Epilog svojega predavanja je strnila v trditve, da, če šola ni “človeška”, ne more biti res uspešna.

Predavanje Meriti ali ne meriti, to je zdaj vprašanje dr. Tomaža Pisanskega je odprlo vprašanje, kako oblikovati sistem, ki bo po enakih standardih za posameznika sprejemljiv in obenem pošten. Odgovor Pisanskega je vsekakor meriti in s tem odpreti večje možnosti, ne z zviševanjem povprečja, temveč z ustanavljanjem elitnih šol, namenjenih nadpovprečnim gojencem, hkrati pa v šolo vrniti večšine, ki so edina dobra osnova za pridobitev “mojstrskega znanja”, vključno z elementarnimi, ki se začne z branjem, pisanjem, računanjem ...

Dr. Tadej Vidmar je v svojem predavanju z naslovom Šola kot katalizator družbenih frustracij poudaril, da sta tako šola kot

družba pod velikimi pritiski, kar ne omogoča ne postopnosti ne trajnosti. Ker posameznik znotraj družbe ne najde občutka stabilnosti, postaja šola “krivec” za probleme, s katerimi se nismo sposobni soočiti in spopasti. Vrednote v praksi se zelo razlikujejo od deklarativnih, saj temeljijo na superiornosti, koristnosti, profitabilnosti in učinkovitosti, iz česar izhajajo anomalije in antagonizmi.

Diskusija po predavanjih je odprla številne probleme današnjega šolstva: od tega, da otroke postavljamo pred različne izbire, ki jim niso kos (Vid Snaj); prek potrebe po postavljanju meja in vprašanja odgovornosti, o sprotne vnašanju novih spoznanj v šolske učbenike, do pobude, da je potrebno eksterno preverjati tudi znanje učiteljev, ne le učencev (Stane Granda), obenem pa razmišljanja, da eksterno preverjanje znanje zavira, prek pomisleka glede bolonjskega sistema ter trditve, da nobena šola ni nevtralna, saj nevtralnost pomeni indiferečnost, šola pa mora oblikovati celostnega človeka, tudi njegovo duhovno dimenzijo. “Če izgubimo duhovno dimenzijo, izgubimo osnovo človekovega bistva”, je poudarila Elzeta Osewska; do vprašanja, kaj je pravzaprav javna šola in kako po pol stoletja sistematičnega uničevanja duhovnosti in nacionalnosti vzpostaviti resnično svobodo in identiteto (Mile Pešorda), in ozaveštevati, da moramo slediti razvoju, v katerem naj družbo znanja zamenja družba modrosti, utemeljena na izbiri ravnjanja. Šola mora postati prostor eksaktnosti in obenem izkušnje, ki posameznika formira (zato tudi ni potrebno učenje o umetnosti, temveč učenje prek umetnosti), prostor intelektualne edukacije in edukacije duše – celostne vzgoje. Erika Prijatelj je spomnila tudi na osebnostni razvoj pedagogov in razvila mi-

sel o procesu samoprečiščevanja, v katerem lahko pedagog pridobijo objektivno podobo o sebi, ki je jamstvo za objektivno podobo o drugem. Kot temelj življenjske moči pa je postavila vero, ki izhaja iz zaupanja v človeka in transcendentnega odnosa, ter poudarila, da bolj kot je odnos do presežnega oseben, lažje vzpostavljamo odnos do ljudi. Ob slednjem poudarku pa se je razvilo pomembno razmišljanje, da humanistična vzgoja vedno vsebuje presežno, bodisi v religiozni bodisi v sekularni obliki, zato je razmišljanje o vzgoji brez presežnega nično. Ob taki paradigmi postane “družba znanja” le politična floskula, ki skrbi za dominantnost potrošniške družbe, v nasprotju s ciljem vzgoje, ki je večanje ego zavesti in zmanjševanje infantilnega stanja duha (Meta Kušar). Ker so humanisti morali pristati na manjvrednost, čeprav je humanistika tesno povezana z inkulturiranjem človeka, nismo več sposobni razbirati realnosti. Iz tega izhaja zaskrbljujoče dejstvo, da slovenske fakultete “producirajo” skoraj 50% menedžerjev in ekonomistov, kar je dvakrat več kot drugod v Evropi. Diskusija je zaključil Peter Kovačič Peršin z apelom po prebuditvi etične zavesti in duhovne dimenzije, kar je bistvena podlaga za vzgojo in izobraževanje.

6. forum v Lovranu, ki so se ga udeležili predstavniki slovenskega šolstva in RKC, intelektualci in umetniki, je tako odprl mnoga vprašanja in mnoge probleme sodobnega šolstva s ciljem osmišljati šolo, da bi postala temelj, ne le izobraževanja, temveč vzgoje celostnega človeka, vključno z njegovo duhovno dimenzijo, sposobnega etične naravnosti in ustvarjalne kulture bivanja. Ob naslovnem vprašanju, Koliko človeka gre v sodobno šolo, se namreč odpira tudi recipročno vprašanje: Koliko šole gre v sodobnega človeka?

Ines Cergol

Pismo ravnateljev pokrajinskih sedežev Karitas

Pomagati moramo svojim bratom in sestram odmakniti kamen

V javnem in kulturnem soočanju glede socialnih tematik se nemudoma poudarja pomanjkanje finančnih sredstev, ker družbeno politiko v vidiku javnih izdatkov samoumevno uvrščajo med nerentabilno dejavnost. Tako mišljenje je napačno, saj je obstoj družbenih politik pogoj za pravičnost, solidarnost in pravičnost: to so temeljne vrline naše krščanske identitete in italijanske ustave. Menimo namreč, da socialna politika še zdaleč ni nerentabilen izdatek, ampak lahko prepreči družbeno obrobnost ljudi in jih naposled ponovno vključi v družbeno tkivo. Parabola talentov nas uči, kako je vsak človek nosilec neke sposobnosti: če se družba poslužuje teh sposobnosti, lahko obrodijo izredne sadove. Učinkovita socialna politika ne dopušča, da ljudje postanejo socialni problem, temveč jih jemlje kot sredstvo za ustanovitev občestva.

V zadnjem času je deželna vlada FJK sprejela deželni načrt za politike družbeno-zdravstvene narave. Ta načrt je bil zasnovan, ne da bi se nanašal na socialno. Menimo namreč, da je bilo snovanje družbeno-zdravstvenega

načrta pred socialnim neaključna poteza: bila je izraz ukoreninjenega prepričanja tako v Italiji kot v naši deželi, ki socialno politiko postavlja na zadnje mesto. Socialna politika ni namenjena le hudo emarginirani

ranim osebam: postati mora načelo, ki združuje družbeno-zdravstveno politiko z zahtevami prizadetih oseb, politike in promocije družine, izobraževalne in dejanske politike na področju dela in integracije priseljencev. Žal pa prisostvujemo fragmentaciji teh politik, ker primanjkuje skupni strateški

projekt, v katerem bi združili vsa prizadevanja, ki težijo k zagotavljanju blagostanja ljudi in k polnemu razpolaganju z njihovimi pravicami, tako da lahko avtonomno živijo in pripomorejo z lastnim delom k izgradnji skupnega

dobrega. Drugače rečeno, pričakovali bi deželo, v kateri bi naše skupno sobivanje temeljilo na pravičnosti, socialni pravici in solidarnosti. Za izgradnjo take družbe so javne institucije nezadostne, ker se tak načrt mora nanašati tudi na odgovornost držinskih in skupnostnih organizacij, ki jih sestavljajo žu-

pnije, društveno vključevanje, prostovoljno delo, družbena kooperacija. Takih solidarnostnih omrežij je na teritoriju nič koliko, ampak jih je treba podpirati in ovrednotiti: tvegamo drugače, da jih bomo izgubili in pridobili na njihovo mesto vrsto dejavnikov, ki jim je glavni smoter zasledovanje golega zasluzka, nikakor pa ne solidarnosti.

Deželne družbeno-zdravstvene politike niso pozorne do teh solidarnostnih mrež, ki udeležajo integriran sistem zagotavljanja blagostanja vseh. Ne gre sicer pozabiti nekaj pomembnih in pozitivnih inovacij na področju omenjenih družbeno-zdrav-

stvenih politik: integriran prevzem krajevnih družbeno-sanitarnih uslug, na podlagi katerih bo mogoče ustvariti primerne načrte za potrebe pozameznikov. Družbeno-zdravstveno integracijo obenem krepi tudi koristen podpore iz skupnega sklada. V tem vidiku je mogoča nevarnost, da bodo glavni akter socialnih politik namesto občine postale Krajevne zdravstvene službe. Javna prizadevanja glede podpore osebam in družinam bodo na tak način pomaknjena na neki drug nivo in razdalja do občanov se bo potemtakem večala: ta proces bo namreč vodil od občine do dežele, vloga, ki jo je imel neposredni delegat ljudske volilne želje (župan), bo prevzel funkcionar (direktor ASS). Evropska unija je proglasila

leto 2010 za evropsko leto boja proti revščini in družbeni odrinjenosti. Čudno se namreč zdi, da Evropa, gospodarska, finančna in industrijska sila, čuti potrebo, da vstavi v svojo politično agendo ravno te tematike. Ne smemo zamuditi tega izziva in postaviti kot središčno vprašanje ravno boj proti emarginaciji.

Ob zori na osmi dan so Marija Magladena, Ivana in Jakobova Marija do groba stopile žalostne in razočarane, ker so dokončno izgubile svojega Učitelja. Prevzelo pa jih je izredno zadovoljstvo, ko so ob grobu našle odmaknjen kamen in lastnega Učitelja ponovno v svoji sredi. Podobno moramo mi pomagati svojim bratom in sestram, da odmaknejo kamen, ki jih duši. V kamnu se zrcali pomanjkanje delovnih mest, bolezni, prizadetosti, trpljenje, odvisnost, zapor ali enostavno dejstvo, da so v naši deželi. S tem da jim pomagamo odvaliti kamen, ki jih teži, jim bomo povrnili izgubljeno dostojanstvo in jim omogočili, da bodo sami priomogli k izgradnji skupnega dobrega.

Videm, 23. marca 2010:
Diakon Paolo Zanet,
ravnatelj Karitas iz
Concordie-Pordenona,
g. Luigi Giozza,
ravnatelj Karitas iz Vidma,
g. Paolo Zuttion,
ravnatelj Karitas iz Gorice,
Mario Ravalico,
ravnatelj Karitas iz Trsta.

Humanitarne organizacije pri predsedniku republike Slovenije

Vedno več ljudi potrebuje pomoči

Predsednik republike dr. Danilo Türk je 29. 3. 2010 sprejel predstavnike Rdečega križa Slovenije, Slovenske karitas in Nacionalnega foruma humanitarnih organizacij Slovenije, s katerimi se je pogovarjal o aktivnostih na področju socialnih programov in humanitarnih dejavnosti.

Za Slovensko karitas so se srečanja udeležili: generalni tajnik Imre Jerebic, predsednik strokovnega sveta SK Jožef Kociper, generalni tajnik Škofijske karitas Maribor Darko Bračun in namestnica ravnateljice Škofijske karitas Koper Jožica Ličen.

V pogovoru so prisotni predsedniku dr. Türku predstavili delo humanitarnih organizacij v zadnjem času in opozorili, da je vedno več državljanov potrebnih humanitarne pomoči. Generalni tajnik SK je predstavil dobro organizirano mrežo Karitas, ki omogoča, da pride pomoč do vseh ljudi. Po zbranih podatkih iz poročil vseh šestih Škofijskih karitas je v lanskem letu prejelo pomoč Karitas 136.000 oseb. Za materialno in finančno pomoč gre zahvala donatorjem, darovalcem ob različnih akcijah (Klic dobrote, Pomagajmo

preživeti, Stopimo skupaj), FIHO, Župnijskim karitas. Ob materialni pomoči je v večini primerov prisotna tudi psihosocialna pomoč, za kar gre zahvala strokovnim sodelavcem in prostovoljcem. Predsednik dr. Türk je prislunil povedanemu, spomnil je tudi na nekatere dogovore iz preteklih srečanj, ki so pripomogli k boljši pomoči socialno ogroženim državljanom (donacije podjetij,

trebujejo denar za naložbe, nova delovna mesta itd. V nadaljevanju so imeli besedo še drugi predstavniki. Za karitas so se oglasili: - Darko Bračun je povedal, da se je pri njih zelo povečalo število prejemnikov materialne in finančne pomoči, poleg tega pa bodo v kratkem odprli javno kuhinjo za brezdomce in socialno ogrožene občane, ker je vse več tovrstnih prosilcev.

Predsednik dr. Danilo Türk je sprejel predstavnike Rdečega križa Slovenije, Slovenske karitas in Nacionalnega foruma humanitarnih organizacij Slovenije

vlade RS, zgbanka Kako preživeti čase recesije itd...). Glede proračunskih sredstev za neposredno humanitarne pomoči pa je izrazil bojazn, da bi to šlo v breme javnih financ, ki v tem trenutku po-

- Jožef Kociper je predstavil Prekmursko problematiko, kjer je stečaj Mure in Pomurke prinesel velike stiske. Letos so zaradi drugega razmerja delitve hrane EU dobili manj kot lansko leto, zato

ga skrbi, ali bo dovolj za vse prosilce, poleg tega pa se povečuje število tistih, ki prosijo za pomoč pri plačilu položnic.

- Jožica Ličen je predstavila dobro mrežno sodelovanje znotraj Karitas. Povedala je, da so prostovoljci, kljub obilici dela, še vedno z veseljem pripravljani pomagati ljudem v stiski. Samo na Primorskem so v lanskem letu po zbranih podatkih prostovoljci opravili preko 100.000 prostovoljnih ur. Je pa med prosilci pomoči čutili veliko žalosti in jeze nad nastalo gospodarsko situacijo. Zato se je potrebno poleg humanitarne pomoči usmeriti v spremljanje in svetovanje.

Po končani predstavitvi je predsednik dr. Türk obljubil podporo pri krepitevi mreže pomoči, iskanju donatorjev in sprejetju zakona o prostovoljstvu.

Jožica Ličen

Kratke

Vabilo na dekanijski evharistični dan kot priprava na Slovenski evharistični kongres

V nedeljo, 2. maja, bo ob 16. uri v Štandrežu pri Gorici dekanijski evharistični dan za Slovence na Goriškem v pripravo na Slovenski evharistični kongres. Nagovor bo imel škof msgr. Anton Jamnik. Leto 2010 bo za slovensko katoliško Cerkev izredno pomembno. Po tem, ko so škofje 1. januarja 2009 napovedali leto evharistične prenovne, čaka slovenske vernike v nedeljo, 13. junija, v Celju Slovenski evharistični kongres z geslom Evharistija – Božji dar za življenje. S kongresom želi slovenska Cerkev poživiti versko življenje in s tem sveto mašo vnovič postaviti v središče krščanskega verovanja. S tem dogodkom naj bi vsaj delno prešli globoko duhovno krizo, v kateri živimo. Tudi slovenski verniki goriške nadškofije so vabljeni, da se celjskega srečanja udeležijo. Organiziran bo avtobusni prevoz. Vpisovanje je možno pri župnikih vse do 9. maja; za devinsko dekanijo je odgovoren dr. Jože Markuža. Cena še ni znana; zainteresirani naj ob vpisu dajo 10 evrov.

Karitas: realizacija pomoči v letu 2009

Leto 2009 so zaznamovale posledice gospodarske krize, zaradi katere so na slovenskih škofijskih Karitas zabeležili strm porast števila prosilcev pomoči. Lani se je število družin in posameznikov povečalo za 41 %. Pomoč je Slovenska Karitas razdelila preko šestih škofijskih Karitas, v katere je vključenih 415 župnijskih Karitas, ki so z 8.158 tedensko aktivnimi prostovoljci srce 20-letnega delovanja Slovenske Karitas. Ljudem v stiski so razdelili več kot 3.000 ton hrane. Dodaten vir pomoči so predstavljali higienski pripomočki in plačila najnujnejših položnic. Škofijske in župnijske Karitas so glavnino pomoči razdelile 136.452 osebam po Sloveniji. Dodatno je pomoč prejelo 25.076 osnovnošolcev in dijakov v obliki šolskih potrebščin, učne pomoči, delavnic in letovanj. Več kot 50.000 starejših je bilo vključenih v družabna srečanja in obiske ob večjih praznikih. Poleg namenskih programov in programov pomoči je Karitas izvajala tudi specifične socialne programe pomoči odvisnikom, ženskam v stiski, brezdomcem in migrantom. V te skupine je bilo lani vključenih več kot 6.000 oseb. Neprecenljivo vlogo predstavljajo prostovoljci, ki so v lanskem letu samo na področju razdeljevanja pomoči z naslova intervencijskih zalog Evropske unije opravili več kot 100.000 ur prostovoljnega dela. Sodelavci, prostovoljci in socialni delavci se zavzemajo za to, da bi pomoč dosegla najpotrebnejše in da bi z njo odgovorili na temeljne potrebe ljudi v stiski. V sklopu celotnih odhodkov škofijskih Karitas je bilo 1,9 % njenih odhodkov vezanih za pokrivanje stroškov dobredelnih akcij in 7,7 % za njeno delovanje.

Msgr. Vinko Bokalič Igljič je bil imenovan za pomožnega škofa v Buenos Airesu

Papež Benedikt XVI. je sredi marca za novega pomožnega škofa v Buenos Airesu imenoval lazarista slovenskega rodu, 57-letnega Vinka Bokaliča Igljiča. Ta se je rodil slovenskim staršem leta 1952 v Buenos Airesu. Osnovno šolo je obiskoval pri šolskih sestrah v Lanusu, srednjo pa pri lazaristih v Escobarju pri Buenos Airesu. K lazaristom je stopil l. 1970. Redovne zaobljube je izrekel junija 1976. Študij filozofije je opravil pri jezuitih, teologijo pa je dokončal na katoliški univerzi (UCA) v Buenos Airesu. V duhovnika je bil posvečen aprila 1978. Prva leta duhovništva je delal predvsem z mladimi. Med letoma 1991 in 1994 je bil župnik župnije Brezmadežne čudodelne svetinje, nato pa župnik v mestu Cordoba in na misijonski župniji v mestu Goya na severovzhodu Argentine. Med leti 1983-1990 in 1997-2000 je bil vzgojitelj bogoslovcev, od leta 2008 dalje pa je deloval kot ljudski misijonar. Znotraj družbe lazaristov je opravljal službo ravnatelja notranjega semenišča, provincialnega svetovalca ter vizitatorja-provinciala argentinske province. Bokalič Igljič bo škofosko posvečenje prejel 29. maja v svetišču Brezmadežne čudodelne svetinje v Buenos Airesu. Poleg njega v Argentini delujeta še dva škofa slovenskega rodu: kapucin msgr. Andrej Stanovnik je nadškof v Corrientesu, msgr. Lojze Urbanč pa je škof v mestu Catamarca.

In memoriam Kard. Tomáš Špidlík

Foto DPD

“Vse življenje sem iskal Jezusovo obličje, zdaj sem srečen in miren, da bom kmalu zrl vanj”. To so - po navedbi dnevnika L'Osservatore Romano - zadnje besede kardinala Tomáša Špidlíka, teologa moravskega rodu, duhovnega učitelja in očeta ter žive ikone tega, kolikšno bogastvo lahko doprineše Evropi prenovljeno srečanje med krščanskim Vzhodom in Zahodom. Visoki cerkveni dostojanstvenik je v 90. letu starosti sklenil svojo zemeljsko pot 16. aprila v objemu članov Centra Aletti v Rimu.

Njegove besede zgovorno pričajo o njegovem življenju. Rodil se je v revni družini l. 1919 v Boskovicah na Češkem. Pod nemško okupacijo je stopil v jezuitski noviciat, njegove študije pa je - pod Nemci, nato Rusi in Romuni - prekinilo prisilno delo. Po vojni je študiral teologijo v nizo-

zemskem Maastrichtu, kjer je bil l. 1949 posvečen v duhovnika. Leto kasneje je bil poslan v Italijo, kjer je ostal do smrti. Okrog 50 let je sodeloval z Radiom Vatikan, 38 let je bil spiritual v češkem Papeškem kolegiju sv. Nepomuka. Ob vsem tem je poglabljaj raziskovalno delo, ki ga je privedlo do tega, da je veljal za enega največjih poznavalcev duhovnosti krščanskega Vzhoda in obenem tvorca organske teološke vizije, ki je bila tako ljuba že Janezu Pavlu II. Na številnih univerzah je predaval patristično in vzhodno duhovno teologijo. Poznal je številne jezike in gojil posebno občutljivost za sodobno kulturo in umetnost. V bisernih vzhodnih teologij je odkrival vsebine, ki so tudi danes vir življenja in zanesljiv kašpot. Od l. 1991 dalje je živel in deloval v študijsko-raziskovalnem centru Ezio Aletti v Rimu s

svojim “duhovnim sinom”, slovenskim jezuitom, teologom in umetnikom p. Markom Rupnikom, ter ekipo redovnic in redovnikov, ki so postavili na noge pomembno središče medkulturnih srečanj. L. 1995 je p. Špidlík imel postne duhovne vaje za papeža in kurijo, nekaj let kasneje se je njegova teološka vizija “utelesila” v mozaikih p. Rupnika in ateljeja Centra Aletti, ki prekrivajo kapelo Redemptoris Mater v Apostolski palači v Vatikanu in dihajo “z obema pljučnima kriloma” krščanstva. Pokojni kardinal, ki je v svoji skupnosti prej “oče” kot “profesor” ali “eminenca”, je avtor skoraj 150 knjig; veliko jih je prevedenih tudi v slovenščino. Oktobra 2003 ga je papež Wojtyła imenoval za kardinala, 18. aprila 2005 pa je

pridigal kardinalom v konklavu pred izvolitvijo kard. Ratzingerja za Petrovega naslednika. Ta mu je naredil veliko darilo, ko je 17. decembra lani maševal z njim v omenjeni kapeli ob devetdesetem, “najlepšem rojstnem dnevu”. P. Špidlík je bil znan tudi po tem, da je imel rad sale, ki so po njegovem mnenju koristne v pristni krščanski izkušnji. Tudi Slovenci se ga bomo spominjali l. s hvalečnostjo, saj je v zadnjih 20 letih večkrat gorjil ne le v Sloveniji, temveč tudi v zamejstvu.

Maša zadušnica je bila v torek, 20. aprila, v baziliki sv. Petra v Vatikanu. Daroval jo je dekan kardinalskega zbora kard. Sodano, ob koncu maše pa je sv. oče Benedikt XVI. v svojem nagovoru med drugim podčrtal prav zadnje pokojnikove besede, “čudovito misel, tako preprosto, skoraj otroško v svojem izrazu, in vendar tako globoko in resnično”. P. Špidlík je bil “svežega in mladostnega duha. Kaj je to, če ne prijateljstvo z Vstajalim Gospodom”? Pokopan bo v Metodovem mestu Velehrad na Moravskem. Naj počiva v miru! / DD

Pavlovo leto

dr. Jurij Bizjak

PAVEL IN NJEGOVE PRISPODOBE

Povzetek: Apostol Pavel velja za izjemno izobraženega in zato težje razumljivega pisca. Tako ga označuje tudi njegov vrstnik apostol Peter (2 Pt 3,15-16). Po drugi strani pa vemo, da se je Pavel učil pri nogah rabina Gamaliela (Apd 22,3). O rabinih pa je znano, da so zelo cenili otipljiv način izražanja in na najtežja vprašanja radi odgovarjali slikovito in nazorno. Sledovi takšnega načina izražanja so dobro vidni tudi v Pavlovih in pavlinskih štirinajstih pismih, saj se učitelj narodov z uporabo primerjav in metafor pogosto izraža slikovito in nazorno.

Svetopisemskim piscem je vse okrog njih govorilo o Bogu, v vsem so videli Božji prst in povsod so našli pot v presežno in onstransko, vsaka sled jih je vodila čez obzorje. Takšen je bil tudi apostol Pavel. Njegovo metaforiko je mogoče strniti na tale področja: bojna oprema; glasbila; gledališče; hišna oprema; kamenine; lov; obleka; obredi; obrtništvo; plovba; poljedelstvo; prehrana; prestolnica; službe; stanovi; šotor; telo in udje; živinoreja.

Ključne besede: metafora, prisposoba; bojevati se, tekmovati; pas, resnica; oklep, pravičnost; obutev, pripravljenost; ščit, vera; čelada, rešitev; meč duha, Božja beseda.

Apostol Pavel velja za izjemno izobraženega in zato težje razumljivega pisca. Tako ga označuje

tudi njegov vrstnik apostol Peter: “In potrpljenje našega Gospoda imejte za zveličanje, kakor vam je z dano mu modrostjo pisal tudi naš preljubi brat Pavel, kakor tudi v vseh pismih, ko v njih o tem govori; v njih so težko umljive nekatere stvari, ki jih nevedni in neutrujeni prevračajo, kakor tudi druga pisma, v svojo lastno pogubo” (2 Pt 3,15-16).

Po drugi strani pa vemo, da se je Pavel učil pri nogah rabina Gamaliela: “Jaz sem Jud, rojen v Tarzu v Kilikiji. Bil sem pa v tem mestu vzgojen in pri nogah Gamalielovih v očetni postavi natančno poučen; za Boga vnet, kakor ste danes vi vsi” (Apd 22,3). O rabinih pa je znano, da so zelo cenili otipljiv način izražanja in na najtežja vprašanja radi odgovarjali slikovito in nazorno.

Sledovi takšnega načina izražanja so dobro vidni tudi v Pavlovih pismih, saj se učitelj narodov z uporabo primerjav in metafor pogosto izraža slikovito in nazorno. Tako se tudi pri Pavlu včasih uresničuje Jezusova beseda:

“Da gledajo, gledajo, pa ne vidijo, poslušajo, poslušajo, pa ne doumejo, da se ne spreobrnejo in se jim ne odpusti” (Mr 4,12).

Svetopisemskim piscem je vse okrog njih govorilo o Bogu, v vsem so videli Božji prst in povsod so našli pot v presežno in onstransko, vsaka sled jih je vodila čez obzorje.

Takšen je bil tudi apostol Pavel. Glavna področja njegove metaforike so: bojna oprema; glasbila; gledališče; hišna oprema; kamenine; lov; obleka; obredi; obrtništvo; plovba; poljedelstvo; prehrana; prestolnica; službe; stanovi; šotor; telo in udje; živinoreja. Nekoliko podrobneje si bomo ogledali področje bojne opreme.

BOJNA OPREMA (1. del)

Apostol narodov je proti koncu svojih dni označil svojo življenjsko pot tudi s temi besedami: “Dober boj sem dočel, tek dokončal, vero ohranil” (2 Tim 4,7). Tako poročila o njegovem življenju in delu (Apd) kakor tudi njegova lastna pričevanja (Pisma) jasno razodevajo, da si je svojo pot utiral v stalnem

boju skozi brezštevne prepreke in ovire. Zato je razumljivo, da se v njegovem besedišču nahajajo tudi besede, ki se nanašajo na različne vrste bojev in bojevanja.

Med glagoli izstopata zlasti dva: 'strateuomai', ki se uporablja predvsem za bojevanje na bojnih poljih, in 'agonidzomai', ki se uporablja predvsem za borjenje v gledališčih. Oba imamo v pismu Korinčanom. V prvem primeru Pavel brani pravico apostolov, da so za svoje delo poplačani, in navaja primerjavo z vojaško službo: “Kdo gre kdaj na vojsko (strateuetai) na lastne stroške?” (1 Kor 9,7; glej tudi 2 Kor 10,3; 1 Tim 1,18; 2 Tim 2,4). V drugem primeru priporoča samovzgojo in navaja primerjavo s tekmovalci v gledališču: “Vsak pa, ki tekmuje (agonidzomenos), se vzdržuje vsega; oni, da prejmejo minljiv venec, mi pa neminljivega” (1 Kor 9,25; glej tudi Kol 1,29; 4,12; 1 Tim 4,10; 6,12).

V apostolovem besedišču je tudi beseda 'hóplon', ki pomeni orodje, pa tudi orožje. Tako piše Rimljanom: “Odložimo torej dela teme in si nadenimo orožje (tá hópla) svetlobe!” (Rim 13,12; glej tudi 6,13; 2 Kor 6,7; 10,4). Še bolj izdatna pa je beseda 'panoplía', ki pomeni 'celotna bojna oprema' in jo apostol uporablja dvakrat v pismu Efežanom (Ef 6,11,13), kjer opiše duhovnega bojevnika v opremi grškega hoplita, ki je imel na sebi šest reči: pas in oklep in obutev, ščit in čelada in meč.

Italia, podpora duhovnikom

Piancastagnaio (Siena), obnova cerkve

Uganda, bolnišnica Svete Marije

Rim, pomoč za brezdomce

Z OSMIMI TISOČINKAMI KATOLIŠKI CERKVI STE NAREDILI VELIKO ZA MNOGE

S tvojim obrazcem CUD lahko sodeluješ pri izbiri osmih tisočink tudi če ti ni potrebno predložiti davčne napovedi. Zadostuje dvakratni podpis kartice, ki je priložena CUD-u: v razdelku "Chiesa cattolica" ter spodaj, v prostor za "Firma". Nato kartico oddajte na pošti v zaprti beli kuverti, na katero napišete priimek, ime, davčno številko ter besedilo: "Scelta per la destinazione dell'otto e del cinque per mille dell'Irpef". Za dodatne informacije pokličite na brezplačno telefonsko številko 800.348.348.

Sulla tua dichiarazione dei redditi o sul modello CUD

TUDI LETOS LAHKO POLEG OSMIH TISOČINK IZBERETE TUDI NAMEN PETIH TISOČINK. DAVKOPLAČEVALEC SE LAHKO S SVOJIM PODPISOM IZRAZI O NAMENU OSMIH IN PETIH TISOČINK, SAJ SE PODPISA NE IZKLJUČUJETA. OBA PODPISA NE POVZROČATA DAVKOPLAČEVALCU NOBENIH DODATNIH STROŠKOV.

C.E.I. Conferenza Episcopale Italiana

www.8xmille.it

8x
mille
CHIESA CATTOLICA

Kratke

Snovanja 2010: Peneča klasika in 12-letni violinist Aleš Lavrenčič

Snovanja 2010 so v polnem teku. Že to soboto, 24. aprila, bo ob 20. uri v veliki dvorani KC Lojze Bratuž v Gorici glasbena prireditev z naslovom Peneča klasika. Večer bosta oblikovala škofovski orkester Arseia in pianist Tilen Draksler iz Celja, sicer študent Akademije za glasbo v Ljubljani. Z orkestrom bo zaigral Bachov Koncert za klavir in godalni orkester v d-molu BWV 1052 in Mozartov Koncert za klavir in godalni orkester v A-duru KV 414. Orkester Arseia, ki ga vodi priznani violinist pedagog Armin Sešek, je priznana instrumentalna skupina, uveljavljena doma in v tujini. Z gosti bo zapel tudi goriški komorni zbor Arsatelier pod vodstvom Mirka Ferlana, mladega dirigenta, ki se vse bolj uveljavlja v slovenskem prostoru.

Najjavljamo tudi naslednji koncert, ki bo s spremenjenim datumom že v sredo, 28. aprila. V Bevkovi knjižnici v Novi Gorici bo ob 18. uri solistično zaigral ob spremljavi očeta Hilarija 12-letni Aleš Lavrenčič iz Doberdoba, obetaven učenec prof. Jurija Križniča na SCGV Emil Komel.

Družinska pastorala o "odprti družini"

Družinska pastorala goriške nadškofije vabi v soboto, 24. aprila, ob 16. uri v avditorij Fogar na Verdijevev korzu na predavanju goriške psihiatrinje dr. Silvane Radaelli Gradenigo z naslovom: Dobro družine ni samo sebi namen. Govorila bo o t. i. "odprti družini, o tem, kaj lahko naredi družina navzven, v okolju, v katerem živi".

Kulturni dom / Komigo / Čefurji raus!

Prireditelj trijezičnega festivala komičnega gledališča, Komigo, Kulturni dom Gorica in kulturna zadruga Maja, ob sodelovanju drugih slovenskih in italijanskih kulturnih ustanov, sta v letošnji program uvrstila tudi izredno uspešno monodramo Čefurji raus!, ki je nastala v gledališču Dejmo stisnt teater iz Ljubljane

po istoimenskem romanu Gorana Vojnoviča (zanj je avtor prejel nagrado Prešernovega sklada in nagrado Kresnik 2009) in v režiji Marka Bulca obredla že nešteto dvoran na Slovenskem ter vselej zabeležila raznolike vtise gledalcev. Njen protagonist je Marko Đorđić, sin priseljencev iz Bosne, ki v več kot enournem monologu razkrije, kakšno je življenje čefurjev v naselju Fužine v Ljubljani, s kakšnimi občutki vstopajo kot otroci v šolo, kako doživljajo športno udejstvovanje,

kako ob izkušnji mamil stopijo na stranpota, da okusijo še policijski pritisk, in sploh, kako se težko vključujejo v slovensko stvarnost, ker imajo pač svoje mišljenje, navade; zakoreninjeni so v svoj svet, ki je hočeš nočeš oddaljen od slovenskega. Tega čefurskega mladeniča na popolnoma praznem odru in brez rekvizitov barvito in prepričljivo v zelo razgibanem slogu orisuje igralec Aleksandar Rajković - Sale, ki je še sam zares "čefur" (njegovi starši so iz Vojvodine) in zato tem bolj učinkovito in slikovito interpretira tudi vse ostale like, kakor se izrisujejo iz protagoniste zgodbe, ki se spleta v "fužinski govoric", mešanici pouličnega izražanja, seveda krepko začinjena s kletvicami. Ob koncu pa se mladi protagonist, ko se približe sooča z bosansko realnostjo, sprašuje, ali je bolje biti čefur v Ljubljani ali slovenski Janez v Bosni. Grenka nota je tudi v tem, da se priseljenci, čeprav imajo nekako dve domovini, nikjer več ne počutijo povsem doma. Dobro in učinkovito igra Rajkovića so gledalci, ki so ob vstopu v dvorano Kulturnega doma v Gorici, v ponedeljek, 29. marca, prejeli velikonočno čokoladno jajce, nagradili s toplim poskanjem. / IK

GORIŠKI VRTILJAK Abonma Veliki in Mali polžek

Ko je gledališka govorica nevsiljivo poučna...

Goriški vrtljak, v skrbni organizaciji Kulturnega centra Lojze Bratuž, kateremu strokovno stoji ob strani SNG Nova Gorica - konkretnije režiser Emil Aberšek, ki je bil pred skoro tridesetimi leti pobudnik abonmajskega programa za otroke v Novi Gorici - in ob sodelovanju goriškega in doberdobskega ter špeterskega ravnateljstva, je s svojimi predstavami Velikega in Malega polžka že trinajsto leto pestril jesensko-zimske dni in na igriv način uvajal malčke iz vrtcev in osnovnošolce v čudežni gledališki svet, kjer se dogaja marsikaj zanimivega, včasih povsem nena-

vadnega. Kot v pravljicah se v odrski fikciji uresničujejo prav čudne stvari. Zadnji dve predstavi, ki sta 1. in 2. marca sklenili letošnji abonmajskega programa štiri predstavi, sta imeli prav takšni presenetljivi vsebini in z njima povsem zadovoljili več kot osemsto malih gledalcev, učiteljice in bolj redke učitelje, ki spremljajo učence na predstave v veliko dvorano Kulturnega centra Lojze Bratuž.

Za slovo je Veliki polžek - kot vselej iz dvema ponovitvama - svojim abonentom, solar-

SCGV KOMEL IN ARSATIELIER Prvi koncert iz cikla Snovanja 2010

Prisrčen "Mi smo pomlad"

Cikel Snovanja je minuli konec tedna, 17. aprila, v Kulturnem centru Lojze Bratuž že razveselil s koncertom *Mi smo pomlad*. Prvi koncert tega cikla je bil vsekakor prisrčen, poln otroškega smeha in veselja. V skorajda dve uri trajajoči prireditvi so se predstavili v pestrem programu najmlajši otroci iz predšolske dobe in tisti kakšno leto, dve ali tri starejši. Poslušali smo veliko prikupnih otroških pesmic in glasbeno pravljico. Že prva točka večera je zbudila v poslušalcih občudovanje do profesorice in profesorjev tečajev Do Mi Sol, male šole in nauka o glasbi SCGV Emil Komel, centra Edgar Willems iz Ljubljane in Hiše Montessori iz Bilj. Na odru je bilo nekaj več kot 80 otrok, starih od treh do osmih let. Pridno in s polno mero pomladnega žara je poleg pesmic zazvenela ob spremljavi šolskega orkestra SCGV Emil Komel pod vodstvom Luigija Pistoreja tudi glasbena pravljica *Življenje neke rože* F. Bertolija Cividi-

na (prevod M. Tomac Calligaris). Nato se je zvrstil niz drobnih skladbic v izvedbi učencev Centra Edgar Willems. Edgar Willems je belgijski glasbeni pedagog, ki je ustanovil mednarodno uveljavljeno glasbeno šolo s posebnim poudarkom na predšolski glasbeni vzgoji. Njegova metoda je postala priljubljena in priznana po številnih državah. Tudi profesorice Centra Emil Komel se z veseljem poslužujejo teh uspešnih metod poučevanja. Tisto, kar najverjetneje ponudi takšna metoda poučevanja, po sobotnem nastopu sodeč, je sproščen, radosten odnos do glasbe, ki znanje

gradi predvsem z vzgajanjem ljubezni do te muze. Sledil je nastop otroškega zbora SCGV Emil Komel pod vodstvom Damijane Čevdek Jug in ob klavirski spremljavi Dalie Vodice. Sodelovali so tudi violinist Frančišek

Tavčar, na zvon in flavto je zaigrala Lucija Tavčar, Nada Tavčar in Ivana Paljk pa še na klavir. Za zaključek koncerta pa je poskrbel Otroški pevski zbor Glasbene matice iz Ljubljane pod taktirko Branke Rotar Pance, ob spremljavi pianistke Tine Bohak. Oba zborčka sta lepo zapela. Celoten nastop pa je pokazal, kako poteka glasbeni razvoj. Od enoglasja, na dvoglasje in potem večglasje. Postopoma z veliko potrpljenja ti mladi nadobudni glasbeniki iz ure v uro pod budnimi očmi profesorice in profesorjev ter ob podpori staršev postajajo iz leta v leto bolj in bolj zreli glasbeniki. Nekateri, potem ko odrastejo, ne krenejo na glasbeno pot profesionalno, vendar pa jih zagotovo to pridobljeno glasbeno znanje bogati celo življenje. In ravno tako so ti mali pevci in glasbeniki z glasbo in spontanostjo obogatili popoldan vsem poslušalcem, ki so do zadnjega sedeža napolnili dvorano Kulturnega centra Lojze Bratuž.

Metka Sulič

Po 25 letih...

Z večerjo v solkanski gostilni se je lepa skupina nekdanjih dijakov 3. A razreda v soboto, 17. aprila, spomnila 25. obletnice male mature na srednji šoli Ivan Trinko. Tokrat so povabili tudi nekatere profesorje; prijetnega večera so se tako udeležili Kazimira Paulin, Fedia Bednarich, Emil Devetak in Vladimir Klanjšček, ki so jih nekdanji dijaki tudi obdarili s cvetnim darom.

Utrinek iz verskega življenja v Gorici
Veliki teden in vstajenje
v stolni cerkvi

V cerkvi sv. Ivana v Gorici, kjer ima sedež Slovensko pastoralno središče, so si tudi letos pred Veliko nočjo sledili obredi velikega tedna, ki se jih je udeležilo lepo število vernikov, pa tudi veliko otrok. Najstniki, pripravniki na prejem zakramenta svete birme, skavti ter drugi posamezni Slovenci so se pridružili križevemu potu, ki se je na veliki petek zvečer (2. aprila) ob soju sveč in bakel vil od Travnika, po Raštelu do

goriškega gradu in ga je vodil goriški nadškof Dino De Antoni, ki je ob koncu, kot po navadi, imel kratek nagovor, v katerem se je dotaknil tudi žgočega problema pedofilije med katoliškimi duhovniki. Pri tem pa je srčno poudaril, naj ne spregledamo dejstva, da je poleg teh izglabljenih pastirjev ogromno takih, ki za svoje ovce zgledno in veliko-dušno skrbijo. Pri posameznih postajah se je poleg nemščine, francoščine, angleščine in

španščine takoj za italijanščino oglašala slovenščina. V našem jeziku sta katehistinji Mirjam Bratina in Katerina Ferletič z mladimi prav lepo in občuteno v celoti izoblikovali četrto postajo. Višek je velikonočno slavje, kot vselej, doživelo v nedeljo, 4. aprila, ko se je v goriški stolnici zaslila trikratna radostna aleluja pri vstajenjski sv. maši ob 6.30. Doživeto mašno daritev je vodil g. Marijan Markežič ob velikem številu "starejših" in mlajših strežnikov ter somaševanju stolnega župnika Sinuhe Marotta. Berili sta prebrala prof. Adrijan Pahor in Franko Žerjal, prošnje pa Mirjam Bratina. Med spodbudnimi mislimi pridige je g. Markežič poudaril tudi to, naj bo vsak vernik dejaven kristjan, oz-

nanjevalec luči in Kristusovega vstajenja. Po lepi ustaljeni navadi je ob koncu vstajenjske maše prišel v stolnico še nadškof De Antoni, ki je spregovoril tudi v slovenščini, izrekel voščila, blagoslovil jedi in podelil vsem vernikom Božji blagoslov. S kora so se pod cerkvene oboke zlivale prelepe slovenske velikonočne pesmi; pod vodstvom Franke Žgavec so jih izvajali pevci, ki sodelujejo pri nedeljskih mašah v raznih goriških cerkvah. Pri orglah je petje brezhibno spremljala Sandra Lombardi. V stolnici je bilo kar precej vernikov, čeprav že nekaj let ni več tiste množice ljudi, ki je označevala to jutranje slovensko vstajenje v goriškem mestu.

IK

jem od drugega do petega razreda, ponudil je vpogled duhovito predstavo Kako je Nejc prevzgojil babico, ki jo je spisal Maja Gal Štromar, izvajal pa T. I. P. Teater v režiji Toma Tomsiča in Irene Prosen, ki je

tudi odigrala vlogo povsem hipjevske babice; ona rogovili s kitaro v rokah, igra in poje na ves glas, poslušaj heavy metal, "baše" se s čipsom in si naliva kokakolo, prečepi ure in ure pred televizijo in nadvse poželjivo stika za vnučkomim hranilnikom, da bi iz njega ukradla denarček za neumnosti; ob tem se seveda vse prej kot zgledno obnaša. Njen vnuk Nejc, ki ga je po otroško prisrčno in sproščeno posebil Klemen Janežič, pa ji pruden dopoveduje, kako se je treba lepo vesti, katera je dobra hrana za otroke, koliko časa je sprejemljivo gledati risanke... Ali je to narobe svet? Ne! Te

igre se gresta gibčna babica in priden vnuk, da otrokom v smešnem slogu povesta, kako se je treba obnašati, biti spoštljivi do vseh, predvsem do starejših, pa še kopico drobnih vzgojno-poučnih drobcev natrosita v razigranem in privlačnem dialogu. Solarji so se ob njiju tudi pošteno pozabavali in seveda ob koncu s poskanjem izrazili svoje zadovoljstvo s predstavo. V torek, 2. marca, se je Goriški vrtljak poslovil od najmlajših gledalcev, abonentov Malega polžka, otrok iz vrtcev in prvotščikov. S predstavo Vsi otroci sveta v izvedbi Gledališča Ku Kuc jim je dal okusiti čar neizmernega vesoljstva, od koder čisto slučajno pristane na naši zemlji vesoljček s svojo vesoljsko raketo. V njej ima računalnik, ki ga vodi v odkrivanje neznanega sveta. Ves je presenečen nad raznolikostjo prebivalcev na zemlji: tu so otro-

ci svetlopolti, temnopolti, s povešenimi očmi... vsi pojejo pesmice v svojem jeziku, vsi želijo biti prijatelji med seboj. Vesoljček se ne more načuditi temu, kar vidi njegove zvedave vesoljske očke. Toplo je v njegovem srčku ob tako lepi izkušnji, pa tudi malim gledalcem seveda, ki ob vesoljčku še sami spoznajo, kako čudovit in raznolik je ta naš širni svet. Predstava, ki vzbujala lepe, tople občutke, sta preprosto in otrokom povsem dozvetno odigrali igralci Urška Raščan in Miša Gerič v lastni režiji. Tako se je ob skorajšnjem prihodu pomladi Goriški vrtljak tudi za letošnje šolsko leto ustavil, a drugo leto se bo prav gotovo še z večjim zagonom spet zavrtel za naše vedoželjne učence, ki se ob njegovih predstavah mimogrede vselej naučijo kaj lepega in koristnega.

IK

MLADINSKI DOM Mag. Božo Rustja mladim o medijih

"Vi ste klik-generacija"!

Da bi se mladi seznanili z razvojem medijev, ki močno vplivajo na vse nas, ter zlasti s prednostmi in pastmi interneta, je društvo Mladinski dom v torek, 13. aprila, priredilo v Domu Franc Močnik srečanje z odgovornim urednikom revije Ognjišče, diplomiranim komunikologom mag. Božom Rustjo na temo: Kaj imajo mediji od knjige do interneta dobrega in kaj slabega?

Po uvodnem pozdravu Maura Lebana, ravnatelja MD, je g. Rustja začel svoj poseg s preprosto in jasno ugotovitvijo, da pred sto leti ni bilo ne radia ne televizije ne interneta ne mobija, večina ljudi ni imela niti električnega toka, "in vendar so preživeli". Ob petrolejki so starejši ljudje, modri in izkušeni, pripovedovali zgodbe mlajšim, ki so jih poslušali. V našem času je v dnevni sobi naših bivališč drug "modrec", ekran, televizijski ali računalniški, ki ljudem razlaga, kaj se dogaja v družbi. Tako so vlogo nekdanjega modreca prevzeli mediji. Tudi ti pripovedujejo zgodbe, "a niso vedno modri".

Ljudje so torej najprej govorili, potem pa zapisovali. Pred dvajsetimi leti so bili učitelji, psihologi in pedagogi zaskrbljeni, ker mlajše generacije ne pišejo več. "Vi pa spet pišete", se je obrnil na mlade, saj je znano, da je zlasti mobilna telefonija s kratkimi sporočili spodbudila pravi zasak v to smer. Pri tem pisanju je sicer zanimivo, da mladi pišejo šifrirano, brez slovnice in pravil.

Vsak medij nagovarja enega izmed naših čutov, je nadaljeval predavatelj. Tisk zaposluje vid, radio sluh, televizija hkrati sluh in vid, zato ima toliko večjo moč. Prednost tiskanih medijev je ta, da zapisano ostane; bralec se k tiskani besedi lahko vedno vrne, pri elektronskih medijih pa besede in slik bežijo, gredo mimo.

V nekaj sekundah lahko komuniciramo z osebo na drugem koncu sveta. Na forumih lahko

"Internet je odlična iznajdba", saj je uničil razdaljo časa in prostora.

vsakdo pove, kar želi, "tudi neumnosti". Internet sicer vsebuje ogromno podatkov; ko kaj posebnega iščemo, "pa je veliko neuporabnih in nekoristnih". Banke, vreme, borza, muzeji, knjižnice itd.: vse lahko dosežemo z enim klikom. "Vi ste klik-generacija"! Nevarnost pa je v tem, ker mladi razmišljajo računalniško tudi v življenju. "Ni dovolj klik, da imaš kosilo na mizi ali da te ima punca rada"... In postajajo nestrpni, ker mešajo realno življenje z virtualnim. "To je da-

nes problem"! Pri računalniku postajamo čedalje bolj egoisti, več nam pomeni odnos s PC-jem kot s človekom. Naši stiki postajajo vse bolj virtualni in medčloveški odnosi trpijo. "Na

družbeno omrežje Facebook greš, kadar ti prija; prijatelja sprejmeš, če ti "paše", lahko tudi ne". Ustvarjajo se kratkotrajne skupnosti, kar postane nevarno, ko to prenesemo na družinske in druge odnose. "Internet sam na sebi ni slab ne dober". Problem je le, ko njegove vzorce prenesemo na ljudi okrog sebe. Mediji ustvarjajo vzorce obnašanja, t. i. "dominantni mit". Reklama namreč vsiljuje in

usmerja naše drže, ne da bi se tega zavedali. V krajši razpravi, pravzaprav pogovoru med mladimi in g. Rustjo, je še prišlo na dan, da ni vse zlato, kar se sveti. Informacije na internetu so po večini nepreverjene, saj ni "avtoritete", ki bi jih reševala; niso vsi podatki resnični, veliko jih je tudi škodljivih, saj vsakdo lahko vnese najrazličnejša sporočila, tudi nestrpna in huj-skaška. Zato je potrebno imeti primeren "filter v možganih, pa tudi v srcu". / DD

V torek, 30. marca 2010, se je na osnovni šoli Alojza Gradnika v Števerjanu uspešno zaključil tečaj šaha za začetnike. Tečaj je vodil domačin profesor Slavko Bednarich. Tečaja so se udeležili učenci vseh razredov, ki so z zanimanjem spremljali lekcije. Tečaj je potekal ob torkih in je trajal dva meseca. Vsi učenci so bili nad igro šaha zelo navdušeni. Topla zahvala gre profesorju Bednarichu in predstavnikom staršev, ki so podprli pobudo in poskrbeli, da smo na šoli dobili nove velike šahovnice, na katerih se bodo učenci lahko igrali.

Števerjan

Razstava Fotokluba
Skupina75

Gorica se je do nedelje, 25. aprila, pridružila državnim umetnostnim manifestaciji "Teden kulture", ki ga prireja ministrstvo za

riji75 na Bukovju v Števerjanu, kjer se bodo v soboto, 24. t. m., ob 20. uri, predstavili s svojimi deli štirje člani Fotokluba Skupina75. Sergio Culot, Igor Pahor, Loredana Prinčič in Enzo Tedeschi bodo predstavili črno-bele fotografije, posnete v tradicionalni in digitalni tehniki. Večer bo uvedel predsednik kluba Silvan Pittoli, umetnike ter

Foto Loredana Prinčič

kulturo republike Italije. Pobudi, katere nosilec v Gorici je Kulturno združenje Graphiti (www.graphiti.org), se tudi letos pridružuje Fotoklub Skupina75 (www.skupina75.it) z drugo izvedbo fotograf-ske razstave SkupinArt v Gale-

njihova dela in tehniko bo kritično predstavila umetnostna zgodovinarica Deborah Vidonis. Ogled razstave je možen do 2. maja ob prvomajskih praznovanjih in po dogovoru (0481-884226 / info@skupina75.it).

PROSVETNO DRUŠTVO RUPA-PEČ

prireja v Rupi

PRAZNIK FRITALJE 2010

25. aprila ob 16.30

- Nastop otroških zborov
- Tekmovanje v cvrtju najbolje frtalje
- Ples z ansamblom HRAM

1. maja ob 16.30

- Častni govornik: Igor Gabrovec, deželni svetnik SSK
- Nastop dramske skupine
- Ples z ansamblom HAPPY DAY

2. maja ob 16.30

- Nastop plesne skupine Jelke Bogatec
- Nagrajevanje ex-tempora
- TOMBOLA z bogatimi nagradami
- Ples z ansamblom SOUVENIR

V petek, 30. aprila, v popoldanskih urah bo dviganje otroškega in velikega mlaja.

Dejaloval bo dobro založen bife z raznimi specialitetami na žaru, tipično frtaljo in domačim vinom. Toplo vabljeni!

POD POKROVITELSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Obvestila

SPDG vabi na redni letni občni zbor v petek, 23. t. m., ob 20. uri v drugem sklicu. Skupščina bo v mali dvorani Kulturnega doma v Gorici. **Mladinski dom** išče vzgojitelja/ico za vodenje popoldanskega pouka dijakov nižje srednje šole za prihodnje šolsko leto. Prošnje in curriculum vitae sprejemajo v pisarni MD v Gorici, ul. Don Bosco 60, do vključno 22. aprila 2010, do 12. ure. Informacije na tel. 0481 546549 ali 328 3155040, e-mail mladinskidom@libero.it.

Prijavljence na potovanje z Novim glasom v Romunijo od 18. do 25. maja 2010 naprošamo, da bi poravnali stroške potovanja do četrtka 29. aprila 2010. Na razpolago je še nekaj prostih mest. Kdor bi se nam želel pridružiti, naj se javi najkasneje do ponedeljka 26. aprila.

Do 30. aprila poteka predpis k pošolskemu pouku za šolsko leto 2010-11 pri Mladinskem domu z znižano vpisnino. Informacije na sedežu v Gorici - ul. Don Bosco 60, tel. 0481-546549 in 328-3155040.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča, da je za avtobusni izlet v Beograd, Vukovar, Novi Sad itd., ki bo od 30. maja do 3. junija, kakor tudi za izlet z letalom na Sicilijo, ki bo potekal od 11. do 18. oktobra 2010, še nekaj prostih mest. Vpisovanje na tel. št. 0481 390688 ali 349 6708562 do zasedbe zapoložljivih mest na avtobusu. Na račun 200 evrov za vsak izlet.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja v sodelovanju s KRUT-om sklop ustvarjalnih srečanj za dobro počutje. Po sledovih notranjih barv, ki so namenjena članom in prijateljem. Prva tri srečanja so že bila, eno v marcu, dve v aprilu. Naslednja srečanja pod mentorstvom likovne terapevke Jane Pečar bodo na sedežu DSU v KBcentru na korzu Verdi 51/int. 27. aprila ter 4. in 11. maja od 16. do 17.30. Vse dodatne informacije in prijave na tržaškem sedežu v ul. Cicerone 8/b, od ponedeljka do petka med 9. in 13. uro, tel. 040 360072.

V Celju bo v nedeljo, 13. junija, Slovenski evharistični kongres, na katerega bosta odpeljala tudi avtobusa z Goriškega in Tržaškega. Kdor se iz Goriške želi udeležiti pomembnega srečanja, naj se

najkasneje do 9. maja prijavi za vpis pri domačih župnikih; v devinski dekaniji je za vpisovanje zadolžen dr. g. Jože Markuža.

Gradbeno parcelo za kombinirano industrijsko in stanovanjsko gradnjo na področju Vipavske doline (izvoz Selo) prodam. 6000 kv. metrov po 50 evrov meter. Tel. št. 00386 41625393.

Čestitke

Prof. Lojzki Bratužju ob prejetju nagrade Vstajenje iskreno čestitajo pevke in pevci mešanega zbora Lojze Bratuž z dirigentom Bogdanom Kraljem.

Na 21. tekmovanju slovenskih pevskih zborov Naša pesem v Mariboru je mešani pevski zbor Hrast iz Doberdoba prejel srebrno plaketo v kategoriji mešanih zborov. Za uspešen dosežek čestita zboru Zveza slovenske katoliške prosvete.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje
(od 23.4.2010 do 29.4.2010)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20.00 do 21.00, na soboto ob 15. uri. Spored:

Petek, 23. aprila (v studiu Andrej Baucon): Domače viže in popevke - Zborovski kotiček - Iz krščanskega sveta - Zanimivosti v naši okolici - Humor in obvestila.

Sobota, 24. aprila (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v beneškem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 26. aprila (v studiu terapevke Jane Pečar bodo na sedežu DSU v KBcentru na korzu Verdi 51/int. 27. aprila ter 4. in 11. maja od 16. do 17.30. Vse dodatne informacije in prijave na tržaškem sedežu v ul. Cicerone 8/b, od ponedeljka do petka med 9. in 13. uro, tel. 040 360072.

Torek, 27. aprila (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

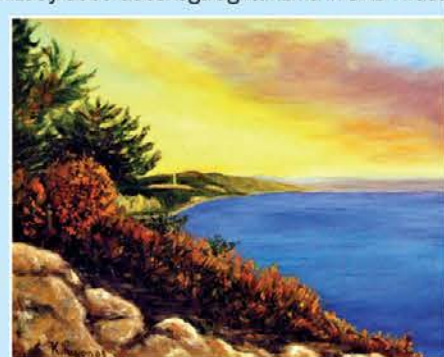
Sreda, 28. aprila (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Spomini starega Slovenca - Izbor melodij.

Četrtek, 29. aprila (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditiv - Glasba iz studia 2.

Slikarska razstava v Doberdobo

Agriturizem pri Cirili v Doberdobo bo nocoj, v četrtek, 22. aprila, ob 20.00 gostil odprtje razstave gabsrke slikarke Karnele Rusjan. Pobuda je nastala v skupni organizaciji doberdobskega agriturizma in SKD Hrast,

ki jima promoviranje kulture in krajevnih ustvarjalcev ni tuje. Tokratno prireditev bo popestril tudi bogat kulturni program. Slikarko bosta predstavila slikarčin sovaščan Robert Juren in, v italijanščini, slikar Amerigo Visintin, ki je v agriturizmu Pri Cirili

tudi sam že razstavljal. Večer bo obogatila še glasba: v pozdrav vaščanki bo zapel gabsrski moški pevski zbor Skala pod vodstvom Zulejke Devetak, prijetno glasbeno kuliso pa bo poustvaril tudi mladi violinist Aleš Lavrenčič ob klavirski spremljavi očeta Hilarija. / AČ

KROŽEK ANTON GREGORČIČ
KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

SLOVENSKA SKUPNOST
Zbirna stranka Slovencev v Italiji

vabijo na razstavo

VOLILNI LEPAKI 35-LETNEGA SAMOSTOJNEGA POLITIČNEGA NASTOPANJA

35-letnica SSK na Goriškem

petek, 23. aprila 2010, ob 19. uri
Kulturni center Lojze Bratuž - Gorica

Linhartovo srečanje Severne Primorske regije Slovesna podelitev nagrada

Na oljčno nedeljo, 28. marca, popoldan je bil v dvorani Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica slavnostni sklepni del Srečanja gledaliških skupin Severne Primorske, ki spada v Linhartovo srečanje 2010; na sporedu sta bili podelitev nagrad in predstava, ki so jo organizatorji izbrali med enajstimi sodelujočimi uprizorit-

vedal, da v primerjavi z lanskim letom ni bilo vidnih premikov v delovanju ljubiteljskih skupin. Večinoma so se odločile za lahkotnejše komedijske tekste, kakih zahtevnejših izbir ni bilo. Vse so se seveda trudile, da bi njihov nastop bil čim bolj uspešen. Tudi letos je nekaj priznanj pristalo v dramskem odseku Prosvetnega društva Štandrež, ki

talenta in znanja, predvsem pa visoko govorno kulturo. Vloga moža, ki si naloži breme gospodinskih opravil namesto svoje žene, je odigral zanesljivo in s pravo mero duhovitosti. V njegovi interpretaciji ni bilo čutiti nihanj, znal je prislunhiti soigralcem, na odru se je počutil kot doma, skratka svojo nalogo je opravil, lahko bi rekli, z desetko. Dobra popotnica za nadaljnje delo". Priznanje za najboljšo žensko stransko vlogo je prejela Zarja Pavlin kot Silviya Humar v igri Razglašeni zbor v izvedbi KD Grgar, dramske skupine Grgar v režiji Radoša Bolčine.

Med drugim je zapisano, da je "vlogo odigrala brez napake in s precejšnjo mero samozavesti". Priznanja za najboljšo glavno žensko vlogo pa je bila deležna Mojca Dolinšek kot Katica v igri Vsega so krivi zvonovi v režiji Božidarja Tabaja. Predstava je nastala kot koprodukcija KD Stanko Vuk Miren-Orehovlje in dramskega odseka

Božidar Tabaj in Mojca Dolinšek v predstavi Vsega so krivi zvonovi (foto atelje Pavšič-Zavadlav)

vami. Te si je ogledal selektor regijskega srečanja, igralec in nositelj Borštnikovega prstana Bine Matoh, član SNG Nova Gorica. Pred slavnostno podelitvijo nagrad je spregovoril direktor novogoriškega gledališča Joško Čuk, ki je poudaril pomen ljubiteljskega odrskega ustvarjanja in izrazil veselje, da se regijski del Linhartovega srečanja zaključuje prav v SNG Nova Gorica, v katerem je poslušna za ljubiteljsko snovanje zelo veliko. Tu namreč deluje Amaterski mladinski oder in tu se odvijajo ljubiteljske predstave Nedeljskih gledaliških srečanj, za katere vzorno in z veliko predanostjo ter ljubeznijo do ljubiteljskega gledališkega dela skrbi režiser Emil Aberšek; njegovo pomembno vlogo je direktor Čuk se posebej podčrtal. Za njim je vodja območne izpostave Nova Gorica Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti Maja Jerman Bratec k sebi na oder povabila selektorja regijskega Linhartovega srečanja Bineta Matoha, ki je po-

je na srečanju sodeloval z najnovejšo odsko postavitvijo, komedijo Novaka Novaka Gugalnik v režiji Jožeta Hrovata. Posebno priznanje selektorja so letos prejeli "tisti prizadevni člani igralških skupin, ki so večkrat, a namerano po krivici prezrti"; prejela sta ga Joško in Franko Kogoj, oba člana dramskega odseka PD Štandrež, ki "že leta neutrudno in nesebično skrbita za sceno, rekvizite in vse tiste nepotrebne tehnične podrobnosti, brez katerih gledališke predstave ni in ne more biti". Priznanje za najboljšo moško stransko vlogo je prejel Ivan Jedrinič kot Tabajakovec v igri Gugalnik v izvedbi dramskega odseka PD Štandrež, ki se spet izkazal kot duhovit epizodist". V utemeljiti je med drugim zapisano, da je "njegov lik vsekakor duhovita miniatura". Priznanje za najboljšo moško vlogo je slo Nejc Cijan Garlatti v igri Rada v prej omenjeni štandreški predstavi: "kljub svoji mladosti je pokazal veliko mero

Nejc Cijan Garlatti (foto DP)

PD Štandrež. Priznanje je takole utemeljeno: "Mojca Dolinšek je hkrati avtorica te duhovite igre, ki temelji na resničnih dogodkih, ob spretni režiji Tabajevi roki je kot piko na i dodala zrelo interpretacijo glavne vloge. V njeni upodobitvi lika Katice ni nič zlaganega, odigrala jo je, lahko bi rekli, na profesionalnem nivoju. V tandemu z izkušenim Božidarjem Tabajem sta bila nepopovnljiva, predvsem v medsebojnih dialogih. Mojca Dolinšek je

pravo odkritje letošnjih srečanj". Da je vse res, kar je zapisal selektor Matoh, so gledalci, ki so popolnoma napolnili dvorano SNG Nova Gorica - predstava je namreč sklepala abonmajskega programa posrečenega niza ljubiteljskih odrov Nedeljska gledališka srečanja -, lahko sami preverili, saj se je po podelitvi priznanj zastor odstrl prav nad to predstavo, ki so jo s skupnimi močmi pripravili gledališki zanesenjaki iz mirenko - orehovelskega ter štandreškega društva. Mojca Dolinšek jo je prisrčno in prijetno stkala po ustnem izročilu Slavka Siliča, po knjigi Orehovlje v spominu in po časopisnem prispevku v Novem listu, 4.7.1929. Tako je pred gledalci živo stopil iz spomina avgustovski dan iz daljnega leta 1929 pred farnim zavetnikom sv. Avguštinom, katerega so vaščani iz Orehovelj vedno lepo počastili s praznikom. V duhovitem slogu se v predstavi spletajo dialogi med malce otročjim in nerodnim možem Tonijem, ki se ne more braniti klicu gostilne, a oblikuje s sovaščani tudi čudovito pritrkovanje domačih zvonov, in njegovo preudarno, skrbno ženo Katico, katere se Toni boji, pa tudi s sosedo Sonjo ter ostalimi vaščani in nastopajočimi otroki. Tekst nas popelje v nekdanje bolj revno in preprosto, a pristno življenje na vasi, kjer so trdno zasidrane vrednote, čeprav vaščani nasedejo tudi slabostim, kot je pač človeško, a tudi zaradi tega vzbudijo v gledalcu simpatijo. Glavna protagonistica Katica in Tonija sta v duhoviti zlitosti natančno, a vendar povsem naravno izoblikovala avtorica besedila Mojca Dolinšek in naš dobri "stari" znanec gledaliških desk Božidar Tabaj, ki je kot vselej suvereno in z obilico komičnosti orisal svoj lik, predvsem pa zaokroženo, spretno in igrivo zrežiral predstavo ter se tako odlično izkazal tudi kot režiser. Vsi oblikovalci predstave, med katerimi so bili tudi Joško in Franko Kogoj ter Marko Brajnik, so dokazali, da se s skupnimi močmi, s tesnim sodelovanjem tudi med družtv, ki jih je do nedavnega ločevala meja, lahko zgradi marsikaj lepega in zanimivega, kar ima mimogrede tudi precejšen etnografski pomen. Odveč je, če zapišemo, da se je po predstavi usul topel in dolgotrajen aplavz v zahvalo za lep popoldan v družbi zagnanih ljubiteljskih igralcev.

Iva Koršič

Kratki

Zlato zrno v tretji izvedbi zbiranje predlogov za mlade ustvarjalce iz naše dežele se izteka

Do ponedeljka, 26. aprila, poteka na zbirnih mestih v Trstu, Gorici in Čedadu zbiranje predlogov za nagrado Zlato zrno, ki jo prejmejo mladi ustvarjalci do 35. leta starosti kot priznanje in spodbudo za svoje umetniške dosežke v minulih dveh letih. Pobudnik, Sklad Sergij Tončič, želi tako domačo in širšo slovensko javnost opozarjati na nove generacije, ki ne samo v domačem okolju, pač pa tudi v kulturnih centrih na tujem soustvarjajo podobo našega časa na literarnem, glasbenem, likovnem, filmskem, gledališkem področju in kar je še sodobnih izraznih pojavov umetnosti. Žirija bo do konca maja odbrala ožji izbor nominirancev, ki bodo ob priznanju prejeli 500 evrov spodbujevalne nagrade. Izmed njih pa bo Zlatega zrna - umetniške plastike in nagrade v znesku 2000 evrov - deležen letošnji nagradjenec, ki ga bo Sklad razglasil na slovesnosti v Narodnem domu v Trstu 18. junija. Dosedanja "pozlačenca" sta filmski ustvarjalec Martin Turk in likovni umetnik Ivan Žerjal, ki po pravilniku letos še ne moreta ponovno kandidirati, za nominirance iz prejšnjih let pa je ponoven predlog ne samo možen, ampak tudi zaželen. Kot bodo zelo dobrodošli novi predlogi, ki bodo opozorili, kako se doma in po svetu izkazujejo z delom nove osebnosti v vse bolj raznorodnih in kompleksnih izrazih sodobne umetnosti - tudi z ustvarjalnimi postopki, ki so marsikaj deležni nekakšne diskriminacije: npr. leposlovno prevajanje, oblikovanje in ilustracija, glasbena interpretacija in oprema, arhitekturne, okoljske, medijske aplikacije in inovacije in kar je še takega. Razpis s pravilnikom je objavljen na spletni strani www.skladtoncic.org. Tam so navedeni naslovi, kamor naj stanovska društva, kulturne organizacije in posamezniki dostavijo predloge z utemeljitvenim gradivom. Zlato zrno ni priznanje le ustvarjalcem, je setev v samozavest in ponos Slovencev v Italiji, je delnica, s katero smo udeleženi pri sproščnem potrjevanju mnogoterih obrazov evropske identitete.

Alpe Adria Art

Pod tem imenom so v Bruslju 13. aprila odprli razstavo, ki so jo v Pilonovi galeriji Ajdovščina pripravili ob 30-letnici medregionalnega kulturnega dialoga pred časom. Med leti 1988 in 1999 je Pilonova galerija organizirala deset poletnih likovnih kolonij, ki so potekale v prijetnem, prvinskem okolju nekdanjega najmanjšega mesta na Slovenskem, Vipavskega Križa. Ideja o koloniji se je, značilno za takratni čas odpiranja kulturnih meja v Evropi, izoblikovala kot srečevanje domačih in tujih umetnikov, njihov izbor pa je bil praviloma opravljen med ustvarjalci, ki so delovali znotraj deželne skupnosti Alpe-Jadran. Med umetniki, ki so sodelovali pri tem projektu, je več takih, ki so sami - življenjsko ali umetniško - prekoračili deželne in državne meje znotraj prostora Alpe-Jadrana: nekateri so študirali v znamenitih šolah v tujini, drugi so se po končanem študiju preselili v druge dežele, nekateri pa so že kot otroci odšli v druge kraje, kjer so odraščali. Med udeleženci kolonije so bili tudi umetniki, ki pripadajo slovenski manjšini v sosednjih državah in ki so s svojim delovanjem med deželo rojstva in matično kulturo dobesedno

tkali osebne in poklicne vezi znotraj celostnega skupnega prostora. Poleg omenjenih in slovenskih avtorjev so se kolonij udeležili številni Italijani (iz Furlanije in Veneta) in Avstrijci (iz Koroške, Štajerske in Zgornje Avstrije), na tej postavitvi so dodali dela Hrvata in Madžara. Za razstavo so v Pilonovi galeriji izbrali dela 32 avtorjev, umetniško in estetsko pripadajo razstavljalci različnim smerem od visokega modernizma do odmevov v duhu pop-arta, novega krajinarstva in prostorskih kompozicij. Ob prevladujočem slikarstvu je nekaj kiparskih kompozicij, pa tudi precej fotografskih spominkov za doživete trenutke srečevanja in ustvarjanja. Razstavo so odprli visoki predstavniki Slovenije, EU in Furlanije Julijske krajine, saj je pobuda za to prišla iz Službe Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko, k sodelovanju pa so takoj pristopili tudi sosednja dežela Furlanija Julijska krajina, ki je tudi v vlogi trenutno predsedujoča Delovni skupnosti Alpe Jadran Panonija. V imenu Slovenije je razstavo odprl minister za lokalno samoupravo in regionalni razvoj. Ob tej postavitvi so priridelji dodali dvojno majhno, a povedno razstavo fotografskih portretov nekaterih avtorjev, ki bo dalj časa na ogled v prostorih obeh predstavništev Slovenije in Furlanije. Izdali so tudi zloženko, ob glavni razstavi pa so uporabili obstoječ katalog. Kustosinja razstave je dr. Irene Mislej, avtor fotografskih portretov pa Primož Breclj.

Prejeli smo

V nekaterih medijih in tudi v Vašem cenjenem tedniku sem v poročilih o podelitvi nagrade Vstajenje zasledil trditev, da je to "nagrada Mladike in Društva Slovenskih izobražencev", kar pa ne odgovarja resnici. Res je, da smo nekateri člani odbora nagrade Vstajenje tudi člani uredništva Mladike ali Društva slovenskih izobražencev, toda odbor nagrade Vstajenje je popolnoma samostojna in neodvisna ustanova, ki deluje neodvisno od obeh omenjenih institucij.

Naša pesem 2010 v Mariboru Med "srebrnimi" MePZ Hrast iz Doberdoba

Prejšnji konec tedna je bilo v Mariboru na sporedu dvodnevno tekmovanje slovenskih pevskih zborov Naša pesem 2010. Šlo je za 21. izvedbo tovrstne revije, ki se je je udeležil tudi MePZ Hrast iz Doberdoba pod vodstvom Hilarija Lavrenčiča. Doberdobski pevci so za svoj nastop prejeli srebrno plaketo mesta Maribor in zbrali skupno 88,7 točk. Letošnja udeležba na mariborskem natečaju je bila za Doberdobe že sedma zapored. V tem obdobju

posebnim poudarkom seveda na slovenski zborovski glasbi. Doberdobski so nastop začeli z renesančnim motetom Jubilate Deo italijanskega skladatelja Giovan-

torimo o modernejši stvaritvi in sodobnem avtorju. Doberdobski so svoj nastop sklenili z ljudsko Gora Kaninova, rezijanskim napევom, ki ga je za zbor priredil

prisotnost zamejstva na reviji Naša pesem s tem ni sklenila. V Štajerski prestolnici je namreč kot dirigent MePZ Postojna nastopil Mirko Ferlan, mladi dirigent iz Nabrežine. Za svoj nastop so Postojnčani prejeli 82,7 točk in srebrno plaketo mesta Maribor. Najbolj razveseljivo pa je dejstvo, da je Žirija Ferlanu za nastop podelila še posebno priznanje za perspektivnega zborovodjo. Tekmovanja, ki ga prireja Javni sklad za kulturne dejavnosti, se je udeležilo 23 pevskih sestavov in približno 800 pevcev. Prve zmagovalke tekmovanja so bile članice dekleškega sestava Čarnice iz Ljubljane pod vodstvom Sebastjana Vrhovnika, ki so za nastop prejele 96,7 točk in celo vrsto posebnih priznanj. Na drugo mesto se je uvrstil Komorni zbor Krog iz Ljubljane pod vodstvom Žive Ploj Peršuh (93,7), na tretje pa Komorni zbor Orfej - Ljutomer pod vodstvom Romane Rek (93).

Foto: www.jskd.si, Janez Eržen

je zbor Hrast osvojil štiri zlata in tri srebrna priznanja. Program, ki ga je predstavil doberdobski pevski zbor, je segal v različna zgodovinska glasbena obdobja s

nija Gabriellija iz 16. stoletja. Spored se je nadaljeval s skladbo sodobnega ameriškega skladatelja Randalla Stroopa Ubi caritas, ki se prav tako sklicuje na renesan-

Ambrož Čopi. Zbor Hrast je bil tokrat edini zamejski predstavnik na slovenskem zborovskem natečaju v Mariboru. Omeniti pa je treba, da ve-

Trnovca / Center Skerk

Razstava ilustracij za otroke

Umetnostni in kulturni center Skerk pripravlja pomembno razstavo štirih priznanih ilustratoric mladinskih knjig in DVD-jev, ki so bile nagrajene na številnih mednarodnih natečajih in so razstavljale v mnogih evropskih državah. Razstava ja namenjena predvsem

otrokom vrtec, osnovnih in nižjih srednjih šol. Sodelovale bodo umetnice Ana Košir iz Ljubljane, ki je pet let zapored prejela priznanje za najboljšo slovensko mladinsko knjigo, Nicoletta Costa iz Trsta, ki je med vodilnimi italijanskimi ilustratoricami mladinskih knjig in DVD-jev, Vesna Benedetič iz Gorice, ki se poleg ilustratorstva ukvarja z grafičnim

oblikovanjem in uporabo barv v terapevtski praksi, in Febe Sillani iz Trsta, ki je ilustrirala vrsto otroških knjig; te so zaživele tudi v prevodih v Evropi in na Japonskem. Razstava bo odprta od 24. aprila do 13. junija 2010. Vstop bo prost. Na ogled bo skupno 110 ilustracij, ki bodo reproducirane v dvojezičnem katalogu. Center Skerk načrtuje tudi delavnice, ki jih bo vodila Vesna Benedetič. Prireditelji prosijo zainteresirane, da predčasno najavijo svoj obisk, kar je bilo možno že od 2. aprila dalje, in sicer na elektronski naslov info@skerkcenter.it ali pa po telefonu (ob delavnikih 10.00 do 12.00) in faxu 0039 040 200346.

Podgora / Cerkev sv. Justa Izidi 5. natečaja Bogomir Špacapan

V nedeljo, 18. aprila, je bil v podgorški cerkvi, v organizaciji Prosvetnega društva Podgora in Združenja cerkvenih pevskih zborov Gorica, 5. natečaj cerkvenega zborovskega petja Bogomir Špacapan. Na-

mesto napovedanih šestih je nastopilo samo pet zborov, saj je skupina iz Kobjeglave zaradi boleznih odpovedala nastop. Uvodni nagovor je imela števerjanska županja in predsednica Zveze slovenske katoliške prosvete Franka

Padovan. V uvodnem nagovoru je, izhajajoč iz pregovora "kdor poje, dvakrat moli", na izviren način izpeljala pomen slovenskega cerkvenega in posvetnega petja. V tekmovalnem delu so pevke in pevci ter zborovodje udeleženi zborov navdušili z večino odpetega programa. Izbor cerkvenih skladb je bil raznolik tako s stilnega kot avtorskega vidika (ena skladba je bila avtorsko delo udeležene zborovodkinje). Večina izvajanih skladb je sodila na

srednjo zahtevnostno stopnjo ob nekaj redkih bolj zahtevnih delih. Enotno mnenje članov komisije je bilo, da vsi zbori (skladno s svojimi možnostmi) v svojih župnijah in krajih gojijo presenetljivo visok nivo pevske kulture. In to veseli ter spodbuja! Ker gre v večini primerov za starostno heterogeno strukturo zborov, je navdušujoče veliko število mladih pevki in pevcev, ki predvsem starejše navdajajo z upanjem, da ne vztrajajo zaman.

Komisija ni imela težkega dela glede na slišano, saj so se kriterijem, objavljenim v razpisu, najbolj in dokaj izenačeno odzvali zbori iz Šempetra pri Gorici, Brezovice pri Ljubljani in Deskel. Brez malo zaostanka sta sledila zbor iz Ilirske Bistrice in z Otlice. Pevski zbor iz Šempetra pri Gorici je tokrat preprical s programom, ki je bil primeren zanj, in izvedbeno v večini osnovnih kriterijev ter zaslužen pristal na vrhu. Drugouvrščeni zbor iz Brezovice je program interpretiral zelo občuteno in se le malce precenil z izborom najtežje skladbe iz celotnega programa natečaja. Tretjeouvrščeni zbor iz Deskel je predstavil latinsko mašo, ki je bila, predvsem po zaslugi tenkočutne zborovodkinje, odpeta doživeto in z vidika liturgičnega čutenja

Trio trobil SCGV Emil Komel (foto S. Marini)

prepričljivo. Zagotovo pa so veliko naporov, prizadevanj, predvsem pa navdušenja vložili v svoj nastop tudi obe zborovodkinji, pevke in pevce iz Ilirske Bistrice in z Otlice. Poleg denarnih nagrad, ki so bile dodeljene prvem zborom in za katere sta prispevali tudi Zadržna banka Doberdob in Sovernje ter Banca di Cividale - Kmečka banka, je vseh šest skupin prejelo še poseben dar, t. j. umetnostno izdelan spominski krožnik, delo domačinke Albine Pintar, ter zbirko knjig. Nagradjvala sta števerjanska županja in predsednica Zveze slovenske katoliške prosvete Franka Padovan ter podpredsednik PD Podgora Milan Jarc.

Za napovedovanje in povezovalne raznih točk je spretno poskrbel Jurij Klanjšček. V pričakovanju rezultatov pa je igral trobilni trio Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel v sestavi: Elisa Gerolimetto, Gabriele Boscarato in Roberto Caterini. Tekmovalni sledila družabnost v nekdanji osnovni šoli: prostore je dala na razpolago krajevna skupnost Podgora; njej in njemu predsedniku Walterju Bandlju gre zahvala organizatorjev za nudeno pomoč. Prisotni so se lahko prepričali, da cerkvena glasba nikakor ni "drugorazredna" in njeni izvajalci tudi ne. Ugotovitev je prijetno in obenem zavezujoče spokročilo za vse, ki se s to zvrstjo ukvarjajo.

Prvuouvrščeni pevski zbor iz Šempetra pri Gorici

S 1. strani Ob 20-letnici...

Trenutna vlada pa je stopila prav na drugo stran: vlada poskuša z diktatom, proti volji državljanov, proti njihovim moralnim prepričanjem, spremeniti hoče celo njihovo moralno čutenje. In če ji državljani ne prisluhnejo, jim predstavniki vlade razložijo in take politike hitro razlagati, da so zaostali. S tem takšna oblast pravzaprav nadaljuje prakso enostrankarske in totalitaristične politike iz časov

pred prvimi demokratičnimi volitvami. Velja se spomniti, kako je vlada imenovala državne uradnike v nasprotju s predlogi tistih, ki naj bi jim ti uradniki služili. Vlada se je tudi zalela s predlogom o družinskem zakonu, ki ne upošteva večinske volje državljanov. Napovedane pa so še druge stvari. Na primer: v bližino ljubljanske stolnice hoče mestna vlada znova postaviti sramotilni spomenik na račun škofa Rožm-

na. Na podlagi zgodovinskih arhivov, ki jih je oblast po vojni zaplenila in so se na čudežen način pred kratkim ponovno našli, zgodovinarji danes ugotavljajo, da je škof Rožman reševal mnoge ne glede na njihovo prepričanje iz italijanskih zaprov. A gluhi za zgodovinsko resnico hočejo vladajoči še vedno vsiljevati stare ideološke poglede. Z vidika spoštovanja zgodovinske resnice je začela Slovenijo prehitovati celo Rusija, ki prevzema odgovornost za zločine, narejene v preteklosti. Na isti dan, ko smo v Sloveniji obhajali obletnico, se je ruski predsednik Putin poklonil

okrog dvaindvajsetim tisočim poljskih oficirjev, ki jih je Stalin ukazal pobiti leta 1940. Resnico, ki so jo Rusi do leta 1990 skrivali, sedaj priznavajo. Naša politika pa v nasprotju z zgodovinsko resnico ohranja pri življenju laži, s katerimi se je na oblasti ohranjal komunizem. Diktat, ki ga vladne stranke izvajajo, se skriva za legalizem in boj proti korupciji. Sedanja vlada nenehno poudarja brezhibno upoštevanje vseh zakonov in postopkov. A tu se le potrjuje rek: V čemer je človek v svojih dejanjih najšibkejši, je najglasnejši v svojih besedah. Mreža povezan in

uslug, ki ščitijo privilegije in interese ozkega kroga somišljenikov vladnih strank, je preveč jasno ušla v javnost in kaže, da cilj oblasti ni blagor države, ampak nasprotno - promocija ozkega kroga izbrancev. Nenehno poudarjanje zakonske doslednosti zato zbuja sum v nasprotno - v brezskone in despotizem, ki vlada v zakulisju marsikaterega ministrstva. Vladati ni mogoče s slepim izpeljevanjem zakonov. To se imenuje diktat. Uveljavljanje zakonov mora imeti pred očmi človeka, ki mu je zakon namenjen. Zakoni so v službi človeka. Šele

politika, ki se tega zaveda, ni diktatorska, ampak je politika v plemenitem pomenu besede, ki se sama postavlja v službo človeka. Takšna politika, ki je v službi človeka, se zvesteje izpolnjuje zakon, obenem pa vrača človeku tisto dostojanstvo, ki mu ga diktatura odvzema. Slovenska samostojnost se je začela v globoki zavesti o tem, da so časi diktature mimo in lahko državljan soustvarja svojo državo in načine svojega bivanja. Praznovanje obletnice prvih po vojnih demokratičnih volitev je priložnost, da se reče "ne" vsem poskusom vračanja starega diktatorskega enumaja.

SCGV Emil Komel / Predstavitev cikla glasbenih prireditev Snovanja 2010 od Brd do Krasa

Cikel koncertov in glasbenih prireditev Snovanja, ki ga prirejata Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel in Mednarodni center za glasbo in umetnost Arsatelier, letos vstopa v peto sezono. Deset izbranih prireditev bo v aprilu, maju in juniju ponudilo vpogled v bogat vir ustvarjalnih energij, ki se snujejo v čezmejnem prostoru vse od Brd pa do Krasa. Poleg najmlajših učencev iz predšolskega obdobja, tistih malo starejših in tudi že

uvpeljavljenih iz Centra Emil Komel, so se povabili h gostovanju odzvali glasbeniki iz Ljubljane, Škofje Loke in Nove Gorice. Idejni vodja projekta, ravnatelj SCGV Emil Komel Silvan Kerševan je poudaril, da cikel "noče biti konkurenčen, ampak hoče dati prostor in priložnost tukajšnji mladini in otrokom. Poskuša v glasbenem smislu ovrednotiti to območje s ciklom koncertov, ki niso povsem običajni, ki se razlikujejo od ostalih in so edinstveni". Zato se Snovanja tudi povezujejo s sorod-

nimi organizacijami, kot so Orkester Nova iz Nove Gorice, Hiša Montessori iz Bilj, Dekliška vokalna skupina Bodeča neža, Glasbena matica in Center Edgar Willems in Ljubljane ter Komorni godalni orkester Arseia iz Škofje Loke. Za vse gostujoče mlade umetnike od drugod bodo organizatorji

oblikovali profesorji in učenci Centra Komel. V dvorani Pokrajinskega muzeja v Gorici se bodo na dveh večerih predstavili uspešni učenci iz različnih tekmovanj in revij leta 2010, prisluhnil pa bomo lahko tudi klavirskemu recitalu uspešnega učenca iz Genove Bruna Mereua, ki se izpopolnjuje pri

rary Ensemble pod vodstvom Gianluce Jana Sturialeja in Tria Vrabec iz Nove Gorice razgrel poslušalce v Doberdobu in na prenovljenem Trgu sv. Antona v Gorici. Ob 100-letnici rojstva pomembne zamejske pesnice Ljubke Šorli pa bodo v cerkvi sv. Ivana v Gorici izvajali Pergolesijev Stabat mater (Erika Reguljova, sopran, Mirjam Pahor, mezzosopran, Dekliška vokalna skupina Bodeča neža, Orkester Nova iz Nove Gorice). Otroški zbor SCGV Emil Komel bo na večer, posvečenem Ljubki Šorli, zapel tri njene glasbene verze, ki so jih uglasbili različni primorski skladatelji, za

orkestracijo pa je poskrbel Patrick Quaggiato. Za zaključek pa bodo na treh popoldnevih na kmetiji Aleša Komjanca na Jazbinah in na Subidi v Krmini otroke razveselile glasbene pravljice v pripovedi Majde Zavadlav in ob pevski spremljavi učencev tečajev Do Mi Sol in SCGV Emil Komel. Organizacija letošnjih Snovanj je potekala z močnim omejevanjem stroškov, saj denarja skorajda ni bilo. Učenci in učitelji bodo nastopali bolj ali manj brez plačila, te vodi zgolj ljubezen do glasbe. Pokroviteljstvo so dale vse občine, kjer se bodo odvijali koncerti, in dodatno še Občina Miren-Kostanjevica. Nekateri pokrovitelji so cikel moralno podprli.

MS

Alessandra Scheffino, Michela De Castro, Silvan Kerševan, Damijana Čevdek in Martina Gereon

Kratke

Licej Franceta Prešerna / Vloga staršev pri preprečevanju zlorabe drog

Znanstveni licej Franceta Prešerna nadaljuje niz predavanj, na kateri so vabljeni tako starši učencev in dijakov vseh slovenskih šol kot vsi, ki jih ta vprašanja zanimajo.

V ponedeljek, 26. aprila, bo psiholog dr. Bogdan Polajner predaval na temo Celostna vzgoja in mladostniku koristni vzgojni slogi. Psiholog dr. Bogdan Polajner je eden vodilnih slovenskih strokovnjakov na področju preventive proti zlorabi drog. S skupino sodelavcev je izoblikoval program terapije in socialne rehabilitacije zasvojenec z drogami. Deluje kot terapevt za zasvojene in njihove starše. S svojimi predavanji sodeluje na številnih kongresih v Sloveniji in tujini in objavlja v strokovnih in poljudnih revijah.

Starše vabimo na predavanje, ki bo v ponedeljek, 26. aprila 2010, v dvorani Zadrudne kraške banke na Opčinah, s pričetkom ob 18. uri.

Stališče deželnega svetnika SSK Igorja Gabrovca o novi konvenciji Rai - vlada

Pred dnevi smo prebrali v Primorskem dnevniku novico, da sta vlada in Rai vendarle podpisali "novo konvencijo, ki končno omogoča vidljivost slovenske televizije Rai tudi v videmski pokrajini", ki jo je sporočila sen. Tamara Blažina. Zadovoljstvo za nov korak je na mestu, vendar stvari so nekoliko bolj zapletene. Konvencija je bila podpisana že 29. decembra 2009, tako kot priča žig na kopiji originala. Finančna predvidevanja so na istih, starih nivojih, kar pomeni, da ni niti minimalno upoštevano povišanje stroškov in novih potreb.

V 5. točki 1. člena konvencije je nato napisano, da "La Rai compiera il massimo sforzo per stendere, nell'arco del triennio 2010-2012, la diffusione delle trasmissioni radiotelevisive oggetto della presente convenzione alla provincia di Udine", kar v italijanskem političnem žargonu ne daje nobenih stvarnih garancij. Zlasti zato, ker na ta ukrep ni vezano nobeno dodatno financiranje. Večji problem pa je drugje. Deželna uprava je že pred časom zahtevala vključitev v konvencijo tudi sporedov v furlanskem jeziku (in morda nemščini) in to iz sklopa radijskih ur, ki so predvidene v italijanskem jeziku.

Menda je prišlo tudi do mešanih tehnično-političnih omizij. O tem ni v konvenciji ne duha ne sluha, tako da lahko realistično že pričakujemo protest, ki bo s prstom, pa čeprav povsem neupravičeno, ponovno kazal prav na Slovence. To ne bo koristilo nikomur, prav nasprotno. V deželni stvarnosti in v itak delikatnih odnosih, zlasti na Videmskem, tvegamo nove napetosti. Dejstvo, da ukrep nima še finančnega kritja, lahko tudi pomeni, da je igra še vedno povsem odprta. Tudi zaradi tega bi pričakovali večjo previdnost v izjavah in v stališčih. Problem zase predstavlja prehod na digitalni sistem oddajanja, ki zahteva največjo pozornost. Od končnih, le navidezno tehničnih izbir, bo naposled odvisno, kje in kako bo naša televizija vidna.

Foto IG

Trst: grozljivo "obvestilo" okoljevarstvenemu voditelju, ustrahovanje v stilu mafije ali sekt

Okoljevarstveni voditelj Roberto Giurastante, iz organizacije Greenaction Transnational in predsednik podružnice mednarodne okoljske organizacije Alpe Adria Green - Italija, je v torek 6. aprila, na pragu svojega doma prejel grozljivo "obvestilo": majhno odsekano kozjo glavo z odrezanimi rogov in napol zlomljenimi usti. Preiskave so v teku. Giurastante je našel krvaveče opozorilo pod preprogo, ker je opazil nabrekli pod njim, ko se je popoldne vrnil iz urada Greenaction. Zdi se, da kozja glava pripada majhni rasi teh živali ali pa gre za mlad primerek, glava je bila pred kratkim odsekana, koža ni bila povsem olupljena in, kot že rečeno, so pri tem odsekali robove in na pol zlomili usta. Ne zdi se torej, da bi to bil ostanek kakšne klavnice, ampak "sporočilo", namenjeno ustrahovanju v popolnem stilu mafije in sekte. Zato so na kraj dogodka prispeli tako DIGOS (preiskovalna enota policije) kot orožniki, ki so odnesli dokaz. Prejemnik je že nekaj časa predmet raznih groženj in maščevanj na račun svojih najbolj aktualnih okoljskih aktivnosti, s katerimi se je ukvarjal prej s klubom Prijatelj zemlje (Amici della Terra-ForE iz Trsta), katerega je lokalni tajnik in nekdanji pokrajinski predsednik, potem pa z organizacijo Greenaction, katere je predsednik, in s sodelovanjem v mednarodni mreži Alpe Adria Green, v katero spada tudi Greenaction. Aktivnosti, preiskave in prijave na italijanskih in evropskih sedežih, ki sta jih izvedli ti organizaciji, so dostopne na: www.greenaction.planet.org in se nanašajo predvsem na izvedbo koncesij in nezakonita odlaganja smeti, z domnevnimi mafijskimi povezovanji in nekaterimi sektami, katerih sledi njihovih obredov so okoljevarstveniki našli na Krasu in jih tudi prijavi. Dobili so tudi pričo, ki je potem umrla v nepojasnjenih okoliščinah. "Giurastante je pred nekaj tedni tudi objavil poskusno izdajo svoje knjige, kjer opisuje vse te dogodke, kar je lahko še bolj zmotilo vpletene osebe ali okolja", je dejal predsednik mednarodne organizacije Alpe Adria Green Vojko Bernard.

Lunin mrk Igorja Gherdola

V barkovljanski cerkvi je bil v soboto, 17. aprila, pesniško-glasbeni dobrodelni večer, na katerem je Igor Gherdol predstavil svojo drugo slovensko pesniško zbirko z naslovom Lunin mrk, ki jo je izdala založba The Boopen. Zbirka je naravnana na intimistične koordinate, na podlagi katerih se pesnik sprašuje o pomenu ljubezni, Boga in narodnega izročila. Glasbeno kuliso so sooblikovali basist Aldo Žerjal in gojenci Glasbene matice.

Foto IG

BAZOVICA Obletnica sporazuma v zvezi z izgradnjo sinhrotrona

Obljubo so le polovično izpolnili

Sporazumni dokument za pobude in posege v korist prebivalcev območja Vzhodnega Krasa v 'zameno' za izgradnjo sinhrotrona je star dvajset let. Dokument, ki so ga podpisale deželna, pokrajinska in tržaška občinska uprava, Kraška gorska skupnost, Znanstveni park in druge slovenske organizacije, je predvideval namreč neke vrste skupno odškodnino za celotno področje, ki bi se udeležilo v obnovi poslopij, športnih objektov, ureditvijo zemljišč in podobno. Sporazum je za območje med Bazovico in Prosekem predvideval vložitev 22 milijard tedanjih lir: doslej pa je bil teritorij deležen le polovične vsote. To dejstvo je bila grenka iztočnica, na podlagi katere je Koordinacijsko združenje kraških vasi priredilo v torek, 13. aprila, v prostorih Gospodarske zadruga v Bazovici okroglo mizo, da bi v sodelovanju z nekaterimi tedanjimi akterji dogajanja (Mirjanom Žagarjem, tedanjim predsednikom ŠD Zarja, predsednikom KZKV Karlom Grgičem, Giulianom Salvijem, koor-

Foto IG

dinatorjem študije za presojo vplivov na okolje sinhrotrona, Bojanom Brezgarjem, takratnim devinsko-nabrežinskim županom, ter s sedanjima predsednikoma krovnih organizacij SSO

Foto Kroma

in SKGZ Drago Štoko in Rudijem Pavšičem) analizirali še neresen problem. Polovična vsota, polovična državna obljuba?

"Res. Obveze sporazuma, ki so ga takrat podpisali, so bile na pol uresničene. Sporazum je predvideval, da bi okrog 22 milijard tedanjih lir porazdelili za potrebo naše manjšinske družbene organiziranosti na Vzhodnem

Krasu. Lastniki zemljišč pa so posebej prejeli tudi ustrezno odškodnino oz. ustrezno kupoprodajno pogodbo: mislim, da je bila ta pogodba ugodna, saj na sestanku v Bazovici tedanjih posest-

nikov ni bilo. Z dodeljenimi sredstvi je bilo storjenih kar nekaj del v prid teritoriju. Ostaja sicer odprto vprašanje glede zgolj polovične poravnave sporazuma", nam je povedal predsednik SSO Drago Štoka.

Stara zgodba, na katero smo pripadniki slovenske manjšine žal navajeni.

Uprave so se v letih pač spreminjale in spreminjal se je odnos do tega problema. Poraja se zato vprašanje, ali je po dvajsetih letih še mogoče zahtevati izpolnitev celotnega sporazuma. Menim, da

je tedaj z juridičnega vidika šlo za praven sporazum, ki pa ima vedno politično in moralno veljavnost v smislu starega rimskega reka pacta sunt servanda. Koordinacijsko združenje kraških vasi, ki lahko računa na podporo celotne manjšine, krovnih organizacij in političnih sil, v katerih se Slovenci prepoznavajo, mora še naprej nadaljevati boj. KZKV je namreč zelo dejavno in prepričan sem, da mu bo zahteve uspelo udejanjiti. Na sestanku je bilo izrečenih tudi veliko napotkov za naprej, poudaril pa sem hudo razlastitveno

politiko, ki je bilo naše narodno telo v Italiji deležno v zadnjih desetletjih: našo zemljo so žrtvovali za izgradnjo avtoceste, plinskih rezervatov in t. i. tovarne veliki motorji v dolinski občini; k temu je bilo treba pred nedavnim prišteti še udejanjanje evropskih normativ za zaščiteni območja. Skrajni čas je, da se neha tako nasilje nad manjšino. Obenem poudarjam, da omenjene infrastrukture niso manjšini dale tolikšnih delovnih mest, kot so jih svojčas interesenti zagotavljali.

IG

PETERLINOVA DVORANA MOSP in SSK

Nagrajevanje umetniškega navdiha

Pred kratkim je v prostorih Peterlinove dvorane v Trstu steklo nagrajevanje literarnega, likovnega in fotografskega natečaja, ki ga vsako leto prireja organizaciji MOSP - Mladi v odkrivanju skupnih poti in SKK - Slovenski kulturni klub, ki deluje ta pod pokroviteljstvom Slovenske prosvete. Natečaj je namenjen mladim do 25. leta starosti, letošnji udeleženci pa so se lahko navdihnil ob temi "Zvok trobente plava skozi gozd. Kakor vzdih. Kakor stok". Natečaja se je udeležilo

veliko število mladih, posebno navdušujoče pa je bilo število literarnih prispevkov, ki jih je bilo letos preko štirideset. Vse prispevke je pregledala in ocenila strokovna komisija, ki so jo poleg izvedencev letos sestavljali tudi nekateri mladi člani društev. Literarno komisijo so letos sestavljali pisateljica Evelina Umek, urednica Nadia Roncelli in predsednica MOSP-a Maruška Guštin, likovne izdelke so ocenjevali umetnostna kritičarka Magda Jevnikar, likovnik Matej Susič in od-

bornica MOSP-a Julija Berdon, fotografske pa inž. Marjan Jevnikar, izvedenec Darko Bradassi in odbornica MOSP-a Helena Pertot. Vsi so si bili edini, da je bila udeležba na letošnjem natečaju plodna in da je bilo težko izbrati najboljše izdelke. Ti so bili v literarnem izboru kar štirje, tri nagrade pa so pripadle likovnim in fotografskim izdelkom. Na letošnjem natečaju so se po mnenju literarne komisije najbolj izkazali Valentina Oblak, ki je za novelo Beethoven prejela prvo nagrado, Daniel Doz, ki se je s svojo pesmijo Zvok trobente oz. Tvoja tišina uvrstil na drugo mesto, ex aequo pa sta si tretje mesto delili Giulia Leghissa za novelo Dimetri in trobenta ter Lenart Legiša za pesem Zvok trobente oz. Pomladno jutro. Likovna komisija pa

je najvišjo oceno dodelila Federici Samec, na drugem mestu se je znašla Urška Šinigoj, ki je odnesla tudi nagrado publike, tretje mesto pa je pripadlo Mateju Košuti. Najboljši fotografski prispevek je po mnenju strokovne komisije, ki je ocenila fotografske izdelke, poslala Patricija Uršič, drugo nagrado je prejela Veronica Carli, tretje mesto pa si je prislužil Janoš Jurinica, ki ga je nagradila tudi publika. Literarnim prispevkom niso pripadle nagrade publike, saj so se zaradi visokega števila prejetih literarnih izdelkov organizatorji odločili, da ne priredijo vsakoletnega recitala. Publika je letos slišala samo nagrajene literarne prispevke, ki so jih prebrali nekateri člani gledaliških skupin, ki delujejo v obeh organizacijah.

Občni zbor Sklada Mitja Čuk Izvoljen je bil nov pomlajen upravni odbor

Člani Sklada Mitja Čuk so na svojem rednem občnem zboru 14. aprila 2010 izglasovali nov pomlajen upravni svet za naslednjih pet let, odobrili po zakonu nujne statutarne spremembe in odobrili obračun in proračun.

V predsedniškem poročilu se je Stanka Sosič Čuk pomudila ob dejavnostih na vzgojnem področju, kot so občinska popoldanska ponudba, revija 6krat, jezikovni in drugi tečaji, poletna središča na Tržaškem in Goriškem ter tedenska svetovalna rubrika, na področju kulture, kjer je dejavna zlasti Bambičeva galerija, in pri projektih. Za ljudi s posebnimi potrebami sta zamišljena dva glavna projekta: športni in gledališki projekt. Sklad je član ZSSDI in SOS Slovenije, gojenci vzgojno-zaposlitvenega središča in drugi se redno udeležujejo različnih tekm in sodelujejo v Tržiču s pobudo Vela

per tutti. Vsako leto ob koncu marca je v športnem središču pri Briškkih organiziran Mednarodni košarkarski turnir Zmagajmo vsi! za približno 100 udeležencev. Ob koncu aprila pa bo letos že drugič na Opčinah organizirano mednarodno srečanje drugačnih gledališč FestivalOp. Lani so poleg svetovanja za vzgojo in razvoj uvedli svetovanje in terapijo za družinsko problematiko: vodi ga psihoterapevtka dr. Roberta Sulčič s sodelavkami.

V svojem tajniškem poročilu je Jelka Cvelbar povedala, da se je leto 2009 zaključilo z negativnim saldonom. Ta je sad neugodnih okoliščin, ki pestijo tudi druge ustanove, in spleta okoliščin v zvezi z objubljenim javnim prispevkom. V začetku lanskega leta je zago-

tovljeni javni prispevek za naba vo dvigala - njegova umestitev je namreč pogoj za končno vse-litev -, ki je znašal približno 22.000,00 evrov, zaradi nepredvidenih zapletov izostal in zlasti omenjeni strošek je povečal letni negativni saldo. Sklad je sicer zmanjšal druge stroške, največ s krčenjem revije 6krat, vendar to, spričo neustreznih javnih italijan-

skih in slovenskih prispevkov za ustanovo, ki zaposluje 4 osebe, ni bilo dovolj. Sicer so pri Skladu vaje deli in si zavijajo rokave vsakič, ko je to potrebno. Tako so s pisano ponudbo uslug tudi lani zaokrožili prihodke. Pomemben delež predstavljajo prostovoljni prispevki naših ljudi in občasni sponzorji. Lani sta to bili zlasti ZKB in skupina Vile & Vampi. Z

izrednim prispevkom je v zelo resni stiski priskočil na pomoč tudi Svet slovenskih organizacij. Za leto 2010, ki ga vsi črno barvajo, niso pesimisti: končno bo odprto novo središče. Dejavnosti za otroke in mladino se bodo utrdile in razvile. Pri tem računajo tudi na sodelovanje z drugimi društvi.

Pozdrave in čestitke so poslali deželni svetovalec Igor Gabrovca, predsednik SSO Drago Štoka in SK Devin, osebno pa Živka Peršič za SKD Tabor, Primož Možina za ŠD Sloga in Sloga Tabor ter Maja Sedmak za Mladinski center Podlaga, ki de-

luje v okviru Zavoda za šport, turizem in prosti čas v Sežani. Pomlajeni novi upravni svet Sklada šteje 9 članov. Sestavljajo ga Stanka Sosič, Jelka Daneu, Sergij Pet-tirosso, Miranda Vodopivec, Elvira Feri, Riko Čuk, Vanja Cvelbar, Nadja Sossi in Roberta Sulčič. Na prvi redni seji bodo, kot običajno, porazdeljene funkcije.

Staška Cvelbar

CERKEV Slovensko pastoralno središče

Misijon se šele začneja...

Poznani so kot 'fratres minores' ali manjši bratje. V nemško govorečih deželah in tudi pri nas se je do danes ohranilo ime minoriti, ki je vezano na ustanoviteljeve korenine. V francosko govorečih deželah jih poznajo kot 'cordeliers', v angleško govorečih pa kot 'greyfriars' - kar pomeni sivi bratje zaradi sive redovne obleke - ali kot 'conventuals' zaradi poudarka na skupnem bratskem življenju.

Bratje frančiškani pa so poznani predvsem zaradi dobre ga srca, ki se oplaja ob evangeljskem izročilu ubošva, čistosti in pokorščine. Drug drugega in ljudi, h katerim so poslani, podpirajo s skupno in osebno molitvijo. Po Frančiškovem zgledu jim ni tuja nobena dejavnost. "V naših skupnostih so skozi stoletja našli svoje mesto preprosti delavci, tiskarji, zdravniki, učitelji, teologi, duhovni voditelji, mistiki, umetniki, znanstveniki, raziskovalci in univerzitetni profesorji", beremo v brošuri, ki je spremljala letošnji Sveti misijon za slovenske vernike tržaške škofije pod geslom *Živim jaz in živeli boste tudi vi*. Sveti misijon 2010 je uspešno priredilo Slovensko pastoralno središče v Trstu skupaj s slovenskimi dušnimi pastirji v mestu, g. Marijem

priraslo k srcu", nam je povedal vodja tržaškega misijona p. Janez Šamperl po spokornem bogoslužju, ki so ga patri ob molitvi in petju imeli pri Novem sv. Antonu v sredo, 14. aprila. To je bil le eden izmed mnogih trenutkov, ko je misijon izpolnjeval svojo nalogo in vlil slovenskim

Cerkve med laiki, kar je prišlo do izraza pri organizaciji misijona samega. "Z veseljem opažam, da so bodisi mlajši kot starejši krščanski laiki prevzeli velik del organizacijskih obveznosti v svoje roke. To nam je zelo olajšalo delo. Že v tem vidimo pripravljenost sodelovanja laikov, kar se

Cerkev Novega sv. Antona je bila na sklepem bogoslužju misijona nabito polna (foto IG)

tržaškim vernikom prenovljeno utemeljitev vere, upanja in ljubezni v Jezusa Kristusa. Pastoralno delo misijonarjev ter šolskih sester Andreje Kete in Gabrijele Koncilije je v polnosti evangeljske besede z molitvijo in toplo besedo doseglo slovenske družine in mlade zakonce po vseh župnijah tržaške škofije. Patri minoriti so bili s pastoralnim delom prisotni na skoraj približno sto krajih, med temi tudi pri šolskih sestrah pri Sv. Ivanu, ker so se sestali s člani Slovenske Vincencije konferenca v Trstu. Obiskali so več kot 200 bolnikov in ostarelih po domovih, katerim so ob Kristusovi besedi ponesli še slovensko, ki je morda že dolgo niso slišali: obisk patrov je bil hkrati priložnost, da so se s spovedjo, z obhajilom, nekateri celo z maziljenjem priporočili Bogu. Med

kaže tudi v drugih segmentih: v pevskih zborih, v sodelovanju pri liturgiji. Sočasno pa je žal občutili posledice pomanjkanja duhovnikov. Sedanji dušni pastirji so nekoliko starejši, delajo z zadnjimi atomi svoje moči in se popolnoma razdajajo. V mestu so le štirje duhovniki, kar je očitno premalo za zahteve tako Cerkve kot vernikov", je pristavil pater. Misijon je imel poleg rednega pastoralnega dela tudi ključne euharistične trenutke: posebno občutena je bila slovenska verska svečanost z govorom in petjem združenega zbora ZCPZ na Marijanski dan v četrtek, 15. aprila, ko so se verniki v cerkvi pri sv. Jakobu priporočili Materi Božji. Sveti misijon so dopolnjevali tudi posebni kulturni dogodki: izredno dobro je bil obiskan koncert nabožnih pesmi zbora Ave iz Ljubljane v šentjakobski cerkvi, mnogo iztočnic za osebna razmišljanja pa je vernikom ponudila okrogla miza z naslovom Vera

no versko svečanost, ki je v nedeljo, 18. aprila, ob somaševanju g. Franca Vončine, g. Marija Gerdola, g. Milana Nemaca in vseh minoritskih patrov ter petju Združenega zbora mestnih pevk in pevcev pod vodstvom Bogdana Kralja ter orgelski spremljavi Tomaža Simčiča sklenila Sveti misijon 2010. "Z današnjim bogoslužjem se pravi misijon šele začneja", je pristavil p. Šamperl. "Začenja se namreč misijon v nadaljnjem vsakdanjem življenju, ki naj bo polno dobrih sklepov, nadejanj in Božjega navdih. Naj se ta novi misijon začne z novimi in svetlimi koraki povsod, kjer ste in boste". Ob tem bode vernikom skozi stali ob strani dušni pastirji, "ki bodo vaši prvi misijonarji". P. Šamperl se zaveda, da tudi kristjani doživljajo na pragu tretjega tisočletja obdobje negotovosti, črnogledosti in zamorjenosti. "Dotika se nas kultura smrti, podvrženi smo skušnjavam in

P. Janez Šamperl (foto IG)

Gerdolom, g. Francem Vončino, g. Dušanom Jakominom in g. Milanom Nemacem.

Zvesti Frančiškovega naročilu ("Opominjam in spodbujam brate, naj bo njihovo govorjenje v pridigah dobro poudarjeno in dostojno, v korist in spodbudo ljudstva, kateremu naj oznanjajo grehe in kreposti, kazni in slavo, s kratkimi govori, ker je tudi Gospod na kratko govoril na zemlji") so se minoriti pred desetletji vključili v apostolat na področju ljudskih misijonov na Slovenskem. Dejavnost so tudi v zamestvu, tako italijanskem kot avstrijskem. Na domačih tleh minoritski misijonarji z govori, okroglimi mizami, kamor vabijo različne strokovnjake ali preproste pričevalce, mlajše s kitaro in pesmijo, želijo utrjevati vero in graditi predvsem na sloven-

misijonom je bilo oddanih preko sedemsto misijonskih sveč, nad tisoč pa rožnih vencev.

P. Janezu Šamperlu in ostalim minoritom p. Danilu Holcu, p. Tomažu Majcenu, p. Janezu Frležu, p. Francu Murku, p. Romau Tkaucu in p. dr. Andreju Šegulu se je pred očmi razkrilo krščansko občestvo, ki je trdno zakoreninjeno v Kristusovem izročilu, kar daje upati v vedro prihodnost naše skupnosti. "Čutiti je velike spremembe v pozitivnem smislu, kar me kot misijonarja zelo razveseljuje", nam je povedal p. Šamperl. "Spomnim se, da smo pred leti govorili, da je Trst mesto umiranja in smrti. O tem danes ne govorimo več. Te tematike smo presegli in končno govorimo o novem življenju, o

P. Janez Frleža vodi skupino mladih glasbenikov (foto IG)

danes, na kateri so sodelovali Sergij Pahor, Damjan Hlede, Matejka Grgič, Ace Mermolja in p. dr. Andrej Šegula, vodil pa jo je Tomaž Simčič. S pristranim koncertom avtorskih pesmi na versko vsebino se je mladi publiki v Finžgarjevem domu v soboto, 17. aprila, predstavil p. Janez Frleža. "Ko sem prihajal na ta misijon, sem pomotoma mislil, da je v Trstu zelo malo mladih: dejanska izkušnja pa me je potrdila v

vidimo, da so grehi večji od Božje milosti". Optimizem in pričakovanja namreč ne zadostujejo: "Potrebujemo krščansko upanje, ki se usidra na skali Božje večnosti in dobrote ter Kristusovega vstajenja". Ob sklepu bogoslužja se je v imenu Slovenskega pastoralnega središča Igor Svab zahvalil tržaškemu škofu Giampaolu Crepaldiju, ki je zvesto spremljal dogodek, patrom minoritom, Ivo Corvi zaradi organizacijskega doprinosu ter slovenskim dušnim pastirjem, zlasti g. Mariju Gerdolu, ki je s to mislijo povzel dediščino Svetega misijona: "Bogu se moramo zahvaliti za vse, kar nam je uspelo ta teden uresničiti. Upati je, da so ljudje od te izkušnje veliko odnesli. Vrgli smo tako seme, ki ga bo treba dan za dnem zalivati, da bo iz njega vzklila trdna sadika evangeljske ljubezni. Res je, misijon se šele začneja..."

Igor Gregori

Tomaž Simčič predstavlja omizje, ki ga sestavljajo: Sergij Pahor, Damjan Hlede, Matejka Grgič, Ace Mermolja in p. dr. Andrej Šegula (foto IG)

skem izročilu. "V Trst sem se vedno odpravljal z lepimi občutki. Misijonske obnove v Trstu spremljam že preko dvajset let, tako da mi je mesto

novem upanju, o novih dogodkih, o skupinah zakoncev in o stvareh, ki obetajo lep jutrišnji dan". Svetlih plati je torej veliko, razpoznavna je tudi vraščeno

prepričanju, da mladi so, da so odprte misli in da imajo veliko elana v sebi: če jim ponudiš izziv, ga rade volje sprejmejo". Pater Frleža je s svojim nastopom nav-

ču preventive proti zlorabi drog, predaval na temo "Celostna vzgoja in mladostniku koristni vzgojni slogi". Prijavitelje na potovanje z Novim glasom v Romunijo od 18. do 25. maja 2010 naprošamo, da bi poravnali stroške potovanja do četrtega 29. aprila 2010. Na razpolago je še nekaj prostih mest. Kdor bi se nam želel pridružiti, naj se javi najkasneje do ponedeljka 26. aprila.

Darovi

NN za Novi glas 5 evrov.
Za rojansko glasilo Med nami darujeta Irma in Savino Pisani 10 evrov.
V spomin na Matejko Maver daruje Lučka Susič 50 evrov za Društvo rojanski Marijin dom.

Obvestila

Zveza cerkvenih pevskih zborov vabi na koncert revije Primorska poje 2010, ki bo v petek, 23. aprila, ob 20.30 v Kulturnem domu Igo Gruden v Nabrežini. Nastopili bodo: ŽeAPZ Pedagoške fakultete Koper, MoPZ Lipa - Ravnica, MePZ Trnovo - Nova Gorica, MePZ Mačkolje, Vokalna skupina Goldinar - Postojna, DPZ Radost - Godovič.

Znanstveni licej Franceta Prešerna obvešča, da bo v ponedeljek, 26. aprila, ob 18.00, v dvorani Zdravne kraške banke psiholog dr. Bogdan Polajner, strokovnjak na podro-

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - TRST
ZVEZA PEVSKIH ZBOROV PRIMORSKE
ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV TRST - GORICA - VIDEM
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE - GORICA
JAVNI SKLAD ZA KULTURNE DEJAVNOSTI RS

vabijo na

koncert revije

PRIMORSKA POJE 2010

petek, 23. aprila 2010, ob 20.30
dvorana KD Igo Gruden v Nabrežini

Nastopili bodo:

ŽeAPZ Pedagoške fakultete Koper
MoPZ Lipa - Ravnica
MePZ Trnovo - Nova Gorica
MePZ Mačkolje
Vokalna skupina Goldinar - Postojna
DPZ Radost - Godovič

OPÉINE Prosvetni dom

Kakšno šolo si želimo?

Kakšno je stanje slovenskih šol v Italiji? Kakšno šolo si želimo v prihodnosti? Ti sta bili temeljni vprašanji, o katerih je tekel govor na posvetu o šolstvu z naslovom 'Kakšno šolo si želimo?', ki so ga priredili mladi različnih organizacij minuli petek v Prosvetnem domu na Opčinah. Med njimi so bili sodelavci mladinske priloge Primorskega dnevnika Klop, organizacija Mladi v odkrivanju skupnih poti, Mladi Slovenske skupnosti in ekipa spletnega portala Slovencev v Italiji SloMedia. it. Pri organizaciji posveta so bili med drugim soudeleženi tudi mladi Demokrati, ki pa so tik pred koncem odklonili sodelovanje. Mladi so v svojo sredino povabili osem govornikov, ki so oblikovali uvodne misli k posvetu. Ti so bili predvsem učitelji, profesorji, ravnatelji in drugi, ki so v vsakdanjem stiku s šolskim okoljem. Svoje misli o problematikah, ki zadevajo slovenske šole v Italiji, so podali profesorji Davor Pečenko, Ivan Peterlin, Samo Pahor, Adrijan Pahor, psihologinja dr. Suzana Pertot, učiteljica Olga Tavčar ter ravnatelj Dijaškega doma Gorazd Pučnik, svoj dopis pa je poslala tudi ravnateljica dvojezične šole v Špetru prof. Živa Gruden. Slednja je orisala aktualne problematike dvojezičnih šol v Špetru, kjer je prisotnost slovenskega knjižnega jezika čedalje bolj redka. Kljub temu pa je dejala, da si ne predstavlja slovenskega govornika, ki ne bi poznal tudi slovenske kulture. Prof. Adrijan Pahor je poudaril poslanstvo naših slovenskih šol v prihodnosti; dejal je, da so slovenske šole v Italiji pomemben faktor naše narodne pripadnosti in da mora to ostati tudi v prihodnje. "Naša šola je hrbtnica naše narodnosti sku-

pnosti in mora ostati laboratorij za našo narodno zavest", se je strinjal tudi prof. Ivan Peterlin. Večina govornikov si je bila edina, da je prisotnost slovenske govorečih učencev ali dijakov hvalevredna, a da je hkrati tudi problem in izziv, ki mu moramo biti kos. Tudi prof. Davor Pečenko je poudaril to plat problematike, ki postaja čedalje bolj aktualna v naših slovenskih šolah. O poučevanju slovenščine tudi v italijanskih šolah pa je spregovoril prof. Samo Pahor, ki je dejal, da bi bilo to nujno potrebno za medsebojno spoznavanje in spoštovanje. Izrazil je dvom o tem, ali bi bilo profesorjev in učiteljev slovenščine dovolj. Svoje misli je podal tudi Gorazd Pučnik, ki je poudaril, da šola ne sme biti zgolj sredstvo za učenje jezika. Njegovo misel je dopolnila prof. Olga Tavčar, ki je dejala: "S poukom in delovanjem šole pomagamo splošni rasti celotne slovenske stvarnosti". Zadnja je svoje misli podala dr. Suzana Pertot, ki je s pomočjo izsledkov raziskave orisala trenutno stanje slovenskih šol. Poudarila je tudi pomen, da o njenih potrebah in izpopolnitvi razmislimo. Posveta o šolstvu, ki sta ga moderirala Martin Lissiač in Patrizia Jurincic, se je udeležilo izjemno veliko število ljudi, predvsem pa je bila prisotnost mladih nadvse zadovoljiva. Ti so svoje misli izrazili v debati, ki je sledila. Veliko jih je izrazilo razočaranje nad učnim osebjem na naših šolah, predvsem nad učitelji in profesorji slovenščine. Kljub temu pa je iz njihovih posegov izšlo, da so naše slovenske šole dobre, morda celo bolj kakovostne kot drugod, vendar da jih je treba posodobiti in v marsikaterem smislu revidirati.

Seja odbora Prihodnosti

Tehtno poročilo tajnika v odstopu Simona Korena

V petek, 16. t. m., smo se člani odbora Prihodnosti zbrali, da bi na prvi seji po odstopu tajnika Simona Korena izvolili novega tajnika. Sestanek je vodil deželni predsednik Mladih SSK Aljoša Jarc, svoj poseg so imeli tudi člani odbora in goriški pokrajinski tajnik SSK Julijan Čavdek. Simon Koren se je zahvalil vsem članom odbora, ki so z njim

z izredno hudimi finančnimi težavami. Posebno se moramo zahvaliti vsem tistim, ki s prostovoljnimi delom želijo ustvariti pri nas boljši prostor, kjer lahko uživamo lepoto naših tradicij, jezika in kulture. Vse sodelavce Novega glasa združuje prav ta značilnost, zato me je zbolelo, ko sem na sedežu na goriškem Travniku videl zaskrbljene obraze, ki so kazali ve-

nosti. Obravnaval bom tri glavne tematike: manjšino, pomen politike in vloge mladih na našem teritoriju. Največji problem naše manjšine je vprašanje o reprezentanci in kompetencah glavnih organizacij le-te. Večkrat sem se vprašal, kdo je sploh tisti, ki odloča o prihodnosti našega zamejstva, kdo je tisti, ki naši narodnostni skupnosti daje vizijo in postavlja kratkoročne in dolgoročne cilje. Odgovora ni, saj organiziranost manjšine nima moči, da bi izvolila svojega glavnega predstavnika. Zato se moramo vprašati, ali lahko skupnost dolgoročno preživi brez prepoznavne poti za prihodnost. Glavne

Simon Koren in Aljoša Jarc

tesno sodelovali v tem letu mandata in voščil novemu tajniku Juriju Klanjščku mnogo uspehov pri delu. Koren je odstopil zaradi študijskih obveznosti. Tajniško poročilo Simona Korena objavljamo skoraj v celoti.

“Na začetku tajniškega poročila moram omeniti težave Novega glasa, o katerih sem bil seznanjen na krajšem neformalnem sestanku z odgovornim urednikom Jurijem Paljkom minuli četrtek. Vse naše zamejske organizacije so se v zadnjih letih morale soočiti

liko dvomov za prihodnost. Poleg tega naj še omenim odličan odnos z novinarji, ki so in bodo vedno poročali o problematikah in o idejah nas mladih. Zato upam, da bodo vsi pristojni voditelji naših manjšinskih organizacij dobili rešitev za te probleme, ne da bi dodatno vplivali na število zaposlenih, ki je nujno potrebno za to, da je Novi glas takšen kakovosten izdelek, kot je danes.

Današnje poročilo bom namenil širšemu razmišljanju o naši stvar-

odločitve so danes prepuščene naključju, kar seveda pogojuje rezultate in dosežke naših organizacij. Ta problem lahko rešimo samo s korakom nazaj vseh tistih, ki arogantno mislijo, da so sami odgovorni za celo manjšino in vodijo lastne organizacije kot pripomočke za doseg takih prepričanj. Morali bi sprožiti debato o skupnem predstavnstvu, ki bi prevzelo odgovornost za načrtovanje poslanstva manjšine in njenih kratkoročnih ciljev.

/stran 14

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

O kozarcu

O napol polnem kozarcu je vsak od nas slišal že nešteto krat. Če si vanj celo življenje potopljen, potem si gotovo na poti, ki vodi k sreči. Takrat ti uspe vse, s čimer se soočaš, gledati kot na priložnost za rast, vsak spodrslij kot na koristno lekcijo za vse večje vedenje o življenju. Uspe ti iz sebe in drugih spodbujati le najboljše ali pa se vsaj nenehno truditi za to. V življenju sem na srečo spoznala nekaj oseb, ki so na taki valovni dolžini. Može se gotovo tej skupini zelo približuje. Direktno sem tem osebam rekla, da bi želela biti boljši tranzistor. Moj se namreč več kot občasno sintonizira na obratno valovno dolžino napol praznega kozarca. Včasih ima občutek, da se mora za vse v življenju boriti. Zabuban si v svoje nenehne bitke in nemo opazuje druge situacije, kjer se vse zdi tako korenito lažje. Včasih si šibak in se ti zdi, da ti ne uspe najti odgovora svojim zakaj-em. In tako živi dalje, zabuban v razmišljanju, ki se vije vedno krožno, prava pot pa je v izhodu iz krožnosti. Zakaj-i ti jemljejo dragocenih moči za dolge korake v življenju, jeza, žalost, nezmožnost novega koraka pa te postopoma drugačijo. In te oddaljujejo od sonca.

Potem pride tudi zate trenutek, ko se ti uspe videti. Od zunaj. In razumeš tisto o kozarcu ter predvsem pomen sebe kot kozarca. Mor-

da je res, da, če ti življenje je stalno in neutrudno polni kozarec do roba, boš imel tekočino in samo točenje za samo po sebi umevno. Ne boš se spraševal, ali si sploh žejen, ne boš razmišljal o smrtni dehidriranosti afriških dečkov otečenih trebuho, ne boš vedel, ali ti je tekočina sploh všeč. Ker bo tvoj kozarec stalno in neutrudno poljen do roba. Žejo občutiš, ko tekočine primanjkuje, okus tekočine oceniš s počasnim srebanjem. Na srečo pride tudi ta trenutek spoznanja.

Vse ima svoj smisel, namišljena črta, ki na kozarcu razmejuje sfero napol praznega od napol polnega, je verjetno pokazatelj osebne odločitve za eno ali drugo življenjsko naravnost. Morda je stvar poguma, morda trdne volje, kdo ve.

Psihologi in filozofi pravijo, da se pozitivne naravnosti v življenju dejansko naučiš. Redkim srečnežem je bila položena v zibelko, bolj je verjetno, da je oseba zrasla v okolju, ki jo je stalno spodbujalo k vrednotenju vsakega koraka in vsake priložnosti ter iskanju rešitev za korake čez male kamenčke in visoke skale, ki ti jih življenje troši na poti. Večina nas pa te rešitve vztrajno išče, včasih najde, včasih dolgo časa ne, vse do trenutka, ko začutiš moč lastnega koraka, ki lahko prestopi skalo. Zavest o tem, da imaš možnost koraka, pa je v življenju bistvena. In verjetno odresilna.

Izšla je monografija dr. Nataše Komac Slovenščina med jeziki Kanalske doline

SKS Planika, Slori in Ljubljanska univerza-Fakulteta za družbene vede so pred kratkim izdali monografijo, ki nosi naslov Slovenščina med jeziki Kanalske doline. Monografija obravnava vprašanja razvijanja sporazumevalne zmožnosti v slovenskem jeziku v jezikovno mešanem okolju Kanalske doline. Avtorica dr. Nataša Komac razkriva sovlivanje ključnih dejavnikov pri razvijanju sporazumevalne zmožnosti v formalnem šolskem okolju. V opazovanje vključuje značilnosti ožjega družinskega in širšega okolja ter poudarja motivacijo staršev glede učenja in rabe slovenščine v primerjavi z drugimi dolinskimi

jeziki. Na osnovi prepoznanih sporazumevalnih potreb prebivalstva skuša določiti mesto slovenščine v večjezični dolinski stvarnosti. Opozarja, da sta njen nadaljnji obstoj in razvoj odvisna od tega, kakšna vloga ji bo dodeljena v izobraževanju, kako bodo njen položaj utrjevala sredstva množičnega obveščanja, oboje pa navezuje na množenje priložnosti za rabo slovenščine v javnem sporazumevanju. Takšen interakcijski pristop ji omogoči, da delo zaključi s praktičnimi predlogi ter smernicami, ki jih lahko ustvarjalna jezikovna politika smiselno udejanji v prid širjenju

slovenščine kot enega od avtohtonih dolinskih jezikov. Delo je nastalo kot doktorska disertacija dr. Nataše Komac in sloni med drugim na širši raziskavi, ki je bi-

la opravljena v vrtcih in osnovnih šolah v Kanalski dolini.

Rudi Bartaloth

Predlog deželnega svetnika SSK Igorja Gabrovca glede špeterske šole S težavami naj se seznanijo pristojna stalna komisija deželnega sveta

S talna komisija deželnega sveta, ki je med drugim pristojna za šolstvo in jezikovne skupnosti, naj se že v kratkem odpravi v Špetra, kjer naj se seznanijo z nujnostjo rešitve zapletenega vozla sedeža za špetersko dvojezično šolo. To je predlog deželnega svetnika SSK Igorja Gabrovca, ki je na predsednika šeste stalne komisije deželnega sveta Piera Camberja naslovil pismo, s katerim ga podrobno seznanja s hudim stanjem po zaprtju sedeža šolskega središča. V svojem dopisu Gabrovca kolega Camberja že uvodoma seznanja z nastankom šole v osemdesetih letih, ki se je nato razvila in vendarle doseglja status državne šole šele z izglasovanjem zaščitnega zakona št. 38 leta 2001. “Prej vrtec in nato še osnovna šola sta se kmalu uveljavila kot izredno kvalitetno vzgojno-izobraževalno središče ter postala referenčni pol za širši teritorij Nadiških dolin in čez”, je v

svojem dopisu poudaril svetnik Gabrovca, ki je Camberja seznanil tudi z dragoceno vlogo kulturnega povezovalca in posrednika, ki jo šola odigra v razvijanju boljših odnosov med slovensko in italijansko skupnostjo. “Živimo v času, ki je zaprta razumevanju, spoznavanju in posledičnemu sprejemanju kultur sosedov, ki nas vsestransko bogatijo”, je še dejal Gabrovca in se pri tem navezal na nove družbene in gospodarske razvojne dinamike v času evropske integracije in odprave nekdanjih znanstvenih politično-upravnih meja. “Šola se je zaradi varnostne neustreznosti poslopja kar čez noč znašla brez sedeža in trenutno poteka pouk v začasni prostorih, kar spravlja tako šolske upravitelje, učni kader, otroke in njihove družine v stanje velike negotovosti in skrbi za prihodnost”, je v pismu Camberju poudaril Gabrovca in pri tem omenil razne predloge političnih pred-

stavnikov in upraviteljev, ki se ta trenutek še kar pospešeno ukvarjajo s špetersko dilemo. “Vprašanje tamkajšnje šole dalje prerašča krajevne okvire, saj gre navsezadnje za edino slovensko oz. dvojezično šolsko strukturo v vsej videmski pokrajini”, je še poudaril svetnik Gabrovca, ki zato vabi 6. stalno komisijo deželnega sveta, katere je tudi sam član, da se z obiskom Špetra in srečanjem z občinsko upravo, s predstavniki staršev in šolsko upravo neposredno seznanijo s pričakovanimi in možnimi rešitvami. “Pri tem gre upoštevati predvsem dejstvo, da se izognemo razdrobitvi šole, obenem pa moramo priti do dostojne, vsaj začasne, rešitve še pred začetkom novega šolskega leta. Za dokončno rešitev pa bodo najbrž potrebna finančna sredstva, ki jih lahko ta trenutek prispeva le Dežela”, je svoj poziv predsedniku komisije zaključil deželni svetnik Igor Gabrovca.

Travnik in njegova okolica (13)

GORICA, NJENE ZANIMIVOSTI IN NJEN ČAS

Mariza Perat

Prebivalstvo v goriškem mestu je stalno naraščalo. Kmalu so si plemiške in premožnejše družine ob trgu, ki se je razprostiral onkraj obzidja ob Rašelskih vratih, začele postavljati hiše. Trg se je že takrat imenoval “veliki trg”. Ker je bil porasel s travo, je dobil ime Travnik.

Naselje ob Travniku je postajalo vse bolj pomembno, saj je prav tu s stolnega trga preko Raštela peljala ena glavnih trgovskih poti. Prihajali so novi naseljenci, zlasti trgovci in obrtniki. Zaradi vse večje pomembnosti je cesar Ferdinand I. leta 1556 temu predelu podelil mestne pravice. S tem je naselje ob Travniku postalo del goriškega mesta, Travnik pa njegov glavni trg.

Jezuiti

Z razvojem Travnika so tesno povezani jezuiti. Njihov prihod v naše mesto, kot tudi prihod kaptucinov, je bil v veliki meri povezan z reformacijo, to je s širjenjem protestantizma, ki se je sredi 16. stol. pojavil tudi pri nas.

Na Tridentinskem cerkvenem zboru (1545-1563) so prav v zvezi s tem razpravljali, kako prenoviti

nodi - škofijski zborovanji, na katerih je zlasti prišla do izraza potreba po izobrazbi in vzgoji duhovniškega naraščaja, kar bi v odločilni meri pripomoglo, da bi se protestantizem med prebivalstvom ne ukoreninil. Tako je bil sprejet sklep, da v Gorico pokličejo jezuite. Ti so takrat že delovali v Gradcu, Celovcu in Ljubljani. Posvečali so se vzgoji plemiških sinov in sinov premožnih meščanov. Tem je tako bila dana možnost, da so kot prihodnji voditelji s svojim mišljenjem in zgledom odločilno vplivali na okolje, v katerem so živeli in delali.

Jezuitem so za izobraževanje dijakov služili kolegiji, ki so sloveli po odličnem znanju, ki so si ga gojenci v njih pridobili. Glavni namen kolegijev sta bili vzgoja in izobrazba duhovniškega naraščaja, kar je v tistih zmedenih časih bilo poglavite važnosti. Kljub temu nihče izmed gojencev, ki so se v teh kolegijih izobraževali, ni bil obvezan stopiti v jezuitski red.

Pobudo za prihod jezuitov v naše kraje je dal že patriarh Barbaro leta 1594. Zelo se je za to potegoval tudi Rafael Kobenc, Goričan po rodu, ki je bival na dvoru v Gradcu. Njegovo željo je podprl nadvojvoda Ferdinand, nekdanji sam gojenec jezuitov.

Prvi jezuiti, bili so štirje, so v Gorico prispeli iz Gradca leta 1615. Grof Pompej Coronini jim je za začasno stanovanje ponudil palačo grofov Kobenc, to je palačo, v kateri danes bivajo goriški nadškofje.

Pozneje so se jezuiti preselili v hišo ob cerkvi sv. Ivana. To je namreč predal jezuitom baron Gašper Vid Dornberški, nečak barona Vida in tedaj tolminski glavar. V hiši ob cerkvi sv. Ivana so jezuiti že leta 1617 odprli šolo, saj dotlej v našem mestu ni bilo rednega pouka.

/ dalje

Travnik z Rašelskimi vrati

versko življenje in ga obvarovati pred prodirajočo protestantsko nevarnostjo. Leta 1574 je bil tako na Goriškem ustanovljen arhidiakonot. Obsegal je celotno ozemlje takratnega oglejskega patriarhata južno od reke Drave in je bil nekakšen predhodnik goriške nadškofije. Vodili so ga arhidiakoni, patriarhovi pooblašenci.

Leta 1593 in leta 1603 sta v Gorici bili sklicani si-

Tudi Borut Pahor poudarja zasluge Jožeta Pučnika za osamosvojitve Slovenije

Čas odločanja o odnosih s Hrvaško

O ba dela slovenske družbe in politike - prepoznava kot levsredinski oz. desnosredinski pol - snujeta strategije in vizije o tem, v kakšni smeri naj se razvija država, in katere modele ter izkušnje iz tujine naj upošteva, da bi postala privlačna nacionalna skupnost ter morda celo vzor v svetovnem merilu. O tem pogosto razpravljata in med seboj polemizirata tudi predsednik vlade Borut Pahor in prvi mož slovenske opozicije Janez Janša. Na poti k bolj razviti, bolj pošten in pravi demokraciji pa je seveda treba prevladati težave in tudi afere, ki se kažejo na raznih področjih. V Sloveniji poskušajo raziskati razloge za to, da se je število tako imenovanih izbrisanih iz območij nekdanje skupne države v nekaj letih povečalo iz 18.000 na okoli 23.000 oseb, pa zakaj so pristojni vladni organi dopustili obstoj in monopolno ravnanje kartela v slovenskem gradbeništvu. Pojav so razgalili v časniku Finance in izračunali, da je kartelno določanje cen gradnje sistema avtocest in hitrih cest državo in s tem davkoplačevalce obremenilo za dve in morda celo do treh milijard evrov. Posredoval je tudi premier in zahteval spremembe zakonodaje, da bi kartelno dogovarjanje o cenah v prihodnje preprečili. V državi pa obstajajo še druge afere, tudi tiste, ki naj bi bila vanje lahko vpletena tudi predsednica LDS in notranja ministrica Katarina Kresal. O tem so ta teden razpravljali v parlamentu zaradi zahteve opozicijskih strank, da se

ministrici izreče nezaupnica in da jo Državni zbor odstavi. Kresalova in minister za pravosodje Aleš Zalar sta tudi dalj časa vodila srdito in v marsičem neokusno in skoraj gnusno kampanjo zoper generalno državno tožilko Barbaro Brezigar. Premier Borut Pahor je bil v tem primeru odločen in pokončen ter ni sprejel zahteve ministrice in ministra, da bi vlada državno tožilko razrešila. Pogum in poštenost pa je predsednik vlade pokazal tudi na srečanju, ki ga je pripravil Inštitut dr. Jožeta Pučnika ob dvajseti obletnici prvih demokratičnih volitev v Sloveniji. Potrdil je delež in zasluge predsednika Demokratične opozicije Slovenije (DEMOSA) za vzpostavitev samostojne države Slovenije in za uvedbo demokracije pri nas, pri čemer je dr. Jožeta Pučnika imenoval, "da je bil tudi nestor slovenske demokracije". Bolj polemičen pa je bil predsednik SDS in vodja opozicije Janez Janša. Omenil je prisotnost predsednika vlade, a dodal, "da na srečanju ni tistih, ki vladajo". Po njegovem je Slovenija v preteklih dvajsetih letih naredila velik napredek, toda v marsičem se je vrnila na svoje izhodiščne pozicije. "Ključni problem je, da se ne ve, kaj je prav in kaj narobe. Posebej so očitne posledice nekaterih ravnanj. Vrh ledene gore je škandalozno odlikovanje zadnjega vrhovnega šefa tajne policije. To in druga dejstva, denimo poimenovanje ceste po Titu, postavlja slovenski družbi števil-

na vprašanja o tem, česa v zadnjih dvajsetih letih nismo naredili, pa bi morali. Kako je mogoče, da je ravno Slovenija pretihotapila toliko nostalgije po prejšnjih časih, s katerimi bi morali prelomiti?" Slovenija se odloča za nove ukrepe in politiko, ki naj bi omogočili začetek boljših odnosov in sodelovanja s Hrvaško. V državnem zboru naj bi po sprejemu tako imenovanega arbitražnega sporazuma, ki določa način reševanja mejnega spora med Slovenijo in Hrvaško, o njem razpisali tudi referendum. To naj bi bil naknadni zakonodajni referendum, ki je s svojim izidom zavezujoč. Vlada in politična večina sporazum podpirata, opozicija pa mu nasprotuje, ker domnevno pomeni nevarnost, da

bi Slovenija izgubila polovico Piranskega zaliva in stik z odprtim morjem. Omenjeni referendum

naj bi bil v začetku junija. Morda je bil zgolj slučaj, ali pa tudi ne, da je prav med obravnavo zakona o potrditvi arbitražnega sporazuma v parlamentu, hrvaški veleposlanik v Sloveniji dr. Svjetlan Berković naše ljudi povabil, da tudi v letošnji turistični sezoni obiščejo Hrvaško in njene obale. Zapisal je, "da Hrvaška v zadnjih letih beleži več kot milijon prihodov slovenskih turistov na leto". Preteklo nedeljo je v Sloveniji potekala velika akcija z naslovom Očistimo Slovenijo v enem dnevu. Okoli 200.000 prostovoljcev je odstranjevalo odpadke in jih razvrščalo glede na njihovo naravo in namen. Odkrili so zelo veliko število divjih odlagališč odpadkov, akcija pa je spričo obsega in učinkov imela tudi politične razsežnosti. Premier Borut Pahor je dejal, "da mora biti Slovenija čista, da bo lahko tudi zaželjena in privlačna". V tedniku Mladina so zapisali, "da bi veliko akcijo čiščenja narave in okolja, kakršne v Sloveniji še ni bilo, izkoristili tudi za vnovično vzpostavitev močne zelene stranke". In še naslednje: trije študenti pravne fakultete v Ljubljani so se udeležili mednarodnega tekmovanja v poznavanju mednarodnega prava, ki je bilo v Washingtonu. Študenti Nastasja Suhadolnik, Ana Kastelic in Jan Primec so ob sodelovanju mentorice dr. Vasilke Sancin dosegli prvo mesto med evropskimi ekipami in tretje mesto na svetu.

Marijan Drobež

Akcija Očistimo Slovenijo v enem dnevu

Čistili so mladi in stari ter vsi tisti vmes

V akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu, ki so jo pripravili v društvu Ekologi brez meja, je v soboto na območju celotne države sodelovalo okrog 250 tisoč prostovoljcev. Na Primorskem so jih organizatorji našli 36 tisoč, od tega je v novogoriški občini odpadke odstranjevalo približno 7000 ljudi. Tisti najbolj zagreti so se čiščenja lotili še pred 9. uro zjutraj, ko so zadolženi za to na 30 zbirnih mestih v občini zbranim podajali

med akcijo pokazali prostovoljci, pričakujemo, da se bo zganila tudi inšpekcija in poskrbela za to, da bodo divja odlagališča izginila tudi s privatnih zemljišč", je povedal novogoriški podžupan Vojko Fon, koordinator vseslovenske akcije na novogoriški mestni občini. Pohvalil je zagrizenost prostovoljcev in akcijo ocenil kot zelo uspešno, kar so potrdili tudi vsi ostali soorganizatorji, koordinatorji in udeleženci. Nad smeti se je zagnalo staro in mlado. Prijet-

je čistilo 490 ljudi, so do 11. ure zbrali 2,8 tone odpadkov. Z dvema tovornima voziloma jim je prišlo na pomoč tudi šest pripadnikov italijanske civilne zaščite iz Gorice. Med večjimi trofejami gre vsekakor omeniti več kot 30 v naravi zapuščenih avtomobilov, ki so jih prostovoljci izbezali na dan in odpeljali, kamor sodijo, na območju od Tolmina do Krasa pa so člani novogoriške enote za odstranjevanje neeksploziranih ubojnih sredstev zbrali okrog 100 granat in bomb iz prve in druge svetovne vojne. Pripadniki civilne zaščite so posebno pozornost namenili čiščenju na Trnovski in Baniški planoti in ob potoku Lijak. Zapuščene avtobusa sredi Panovca pa jim ni uspelo odstraniti. "Zaradi zaraščenosti bi bili zato, da se odstrani, potrebni določeni posegi na zasebnem zemljišču. Ker je bil lastnik odsoten, se tega nismo lotili, nameravamo pa ta problem rešiti v prihodnjih dneh", je povedal svetovalec za zaščito in reševanje na novogoriški občini, Bogdan Zoratti. Številni sodelujoči so zbrane odpadke kar na lastno pest vozili v Center za ravnanje z odpadki v Stari Gori, kjer se je nabralo za manjšo goro najrazličnejšega odrabljenega materiala. Posebne pozornosti je bila v akciji deležna reka Soča, saj se je ob visoki vodi

skaj čistilna akcija uradno potekala od 9. do 14. ure, so začeli prostovoljci obrežje Soče od solkanke elektrarne do državne meje čistiti ob 13. uri, akcija pa je trajala do 18. ure. Rečno dno so že dopoldne prečesali potapljači Društva za podvodne dejavnosti Soča, ki so na površje privlekli za nekaj tovornih prikolic nesnage v obliki koles, gospodinjstkih aparatov in še česa. Po pričevanju enega od potapljačev je ostalo na dnu reke še ogromno večjih kosovnih odpadkov, nekateri od njih pa so čvrsto zagodenjeni v dno, ki je po decembrski visoki vodi zelo spremenilo svojo podobo. V Solkanu se je čistilna akcija zvečer nadaljevala s predavanjem v čezmejni okoljski karavani Soča Sooča in s slovensko premiero dokumentarnega filma o Soči Trenutek reke avtorice Nadje Velušček in Anje Medved. Eden od treh zahvalnih koncertov po zaključku vseslovenske akcije je potekal tudi v Novi Gorici, kjer se je rajanje začelo ob 17. uri, a je privabilo bistveno manj ljudi kot sama akcija. Nekateri naključni mimoidoči so se pritoževali, da so bili o tem premalo obveščeni oziroma sploh ne. Kakor koli že, v soboto popoldne in zvečer je bilo sprehajati se po Novi Gorici svojevrstno doživetje, saj je bilo povsod čisto kot v pravljici. Le z največjo pedantnostjo je bilo mogoče na tleh zagledati kakšno smet, večjo od cigaretnega ogorka. Že dan po akciji, v nedeljo, pa je izgled otroškega igrišča v Borovem gozdičku, ki so ga mladi ponoči izkoristili za "žur plac", zgovorno pričal o tem, da je realnost kruta in da bo treba za spremembo načina razmišljanja in za uresničitev sanj o Sloveniji kot čisti deželi - pa čeprav je že zdaj precej bolj čista od marsikatere države - narediti še marsikaj.

Nace Novak

osnovne napotke, jim razdeljevali zaščitne rokavice in vrečke ter jih usmerjali na posamezne lokacije. Razpršenih odpadkov po mestu so se lotile predvsem mlade družine z otroki in mladina, odrasli prostovoljci pa so se lotili odstranjevanja smeti in večjih kosovnih odpadkov z 69 evidentiranih divjih odlagališč. Na dan akcije so odkrili še kar nekaj novih divjih odlagališč. Nekaterih se niso lotili, ker so locirana na zasebnih zemljiščih. "Glede na to, koliko dobre volje in zagnanosti so

no so presenetili celo uporabniki dnevnega centra za odvisnike, ki so zgledno očistili širše območje okrog centra ter priskočili na pomoč bližnjim vrtničarjem pri odstranjevanju večjih in težjih kosov odpadkov. Na območju Nove Gorice je v akciji sodelovalo okrog tri tisoč ljudi. Samo v prvih dveh urah čistjenja so zbrali za 10,5 ton odpadkov. V šempetrski občini, kjer

za lanski Božič na njenih bregovih znašlo ogromno najrazličnejše "svinjarje". Če je vsesloven-

Kratke

Obeti za obisk turistov iz Nemčije

V Sloveniji si turistično gospodarstvo letos največ obeta od obiska gostov iz velikih evropskih držav, med katerimi sta tudi Italija in Nemčija. Letos naj bi se najbolj povečalo število turistov prav iz Nemčije, kot zagotavlja Majda Rozina-Dolenc, vodja predstavništva Slovenske turistične organizacije v tej državi. Povedala je, da so 15 tisoč Nemcem, zainteresiranim za počitnice v Sloveniji, poslali zajetno brošuro o možnostih aktivnih počitnic oz. letovanja na raznih zanimivih območjih v Sloveniji. Pripravljajo tudi veliko propagandno akcijo o slovenskem turizmu na internetu. Lani, ko je globalna kriza dosegla vrhunec, je Slovenijo obiskalo okoli 174 tisoč gostov iz Nemčije. Le-ti so opravili skoraj 520.000 nočitev v hotelih in na drugih mestih.

Prikaz delovanja nekdanjega najbolj znanega izdelovalca pohištva v Ljubljani

Narodni muzej Slovenije je v ciklu predavanj z naslovom Prvi tork v mesecu predstavil pohištvo blagovne znamke Naglas. Letos namreč mineva pol stoletja od prenehanja delovanja omenjenega najbolj znanega izdelovalca pohištva v prvi polovici 20. stoletja v Ljubljani, tovarne Naglas. Omenjeno pohištvo je bilo pojem za kakovostno in okusno opremo meščanskih domov in marsikje ga še vedno uporabljajo. Naglasovi mojstri so bili sposobni izdelati pohištvo po najmodernejših predlogah domačih in tujih oblikovalcev. Na priložnostni razstavi, ki je na ogled v vhodni avli narodnega muzeja Slovenije, v Metelkovi ulici, je prikazanih nekaj ohranjenih kosov Naglasovega pohištva iz dveh najplodnejših obdobji: okrog leta 1900 in iz tridesetih let 20. stoletja.

Veliki kuharski vodnik za diabetike

Zavod za izobraževanje o diabetesu (sladkorni bolezn) v Ljubljani je v svoji zbirki Diabetes izdal Kuharski priročnik za diabetike. Kot znano, življenje s sladkorno boleznijo ni lahko, zahteva disciplino, nadzor in podporo okolja, ki bolnike obkroža. V Sloveniji je po uradnih podatkih nad 100.000 sladkornih bolnikov, po prepričanju mnogih pa jih je še veliko več. V omenjenem priročniku je opisana zdrava hrana, ki je primerna za diabetike in njihovo sorodstvo. Objavljeni pa so tudi preizkušeni recepti za pripravo predjedi, juh, solat, glavnih jedi in sladice. Na vpogled je jedilnik za ves teden, objavljene razne tabele o hranljivosti obrokov, slovar pojmov in besed in nasveti sladkornim bolnikom. Novi veliki kuharski vodnik za diabetike je uredila Darja Lovšin, urednica revije o diabetesu, Dita, stane pa 29,80 evrov. Naročiti ga je mogoče tudi na spletnem naslovu: www.diabetes.si.

Festival Dnevi poezije in vina v Medani ostaja

Vinar in kulturni delavec Aleks Klinec, idejni tvorec festivala Dnevi poezije in vina v Medani, se je odzval na odločitev organizatorjev v Študentski založbi, da bodo v prihodnje festival prirejali na Štajerskem. Po njegovem bodo omenjeno kulturno in družabno prireditev preselili zaradi denarja in tega, "da sta glavna organizacijska akterja festivala iz Študentske založbe s štajerskega konca". Toda Aleks Klinec sporoča, da bodo festival v Medani prirejali tudi v prihodnje, čeprav z drugimi organizatorji in na nov način. "Z Rokom Zavrtanikom iz založbe Sanje se že dogovarjamo, da bomo na enaki lokaciji in v enakem terminu, torej zadnji konec tedna v avgustu, organizirali festival Medana. O podrobnostih programa se še dogovarjamo, dejstvo je, da bo razširjen tudi vinski program, ki bo povezovalni člen celotnega festivala. K sodelovanju smo povabili tudi priznanega italijanskega časnika Sandra Sangiorgija, izjemnega poznavalca vin in organizatorja tematskih delavnic". Kaže torej, da bodo v Medani ohranili festival z imenom Dnevi poezije in vina, hkrati pa bo nastal nov tak festival na Ptujju.

Odvetnik Miro Senica grozi časnikarjem

Odvetnik Miro Senica velja za del t. i. družbene smetane v Sloveniji. Morda predvsem zaradi tega, ker je življenjski partner Katarine Kresal, notranje ministrice in predsednice LDS. Kot je poročal časnikar Žurnal, Miro Senica na vprašanje časnikarjev odgovarja z grožnjami, da jih bo tožil. V nekem pismu je zapisal: "Prav je, da tako časnikarji kot uredniki veste, da bo odvetnik Miro Senica brezkompromisno, dosledno in brez izjeme vložil kazenske in civilne tožbe tako proti časnikarjem kot urednikom, ki bodo ustvarjali senzacionalistične zgodbe, ki bodo škodovala njegovemu dobremu imenu". V združenju novinarjev in publicistov grožnja časnikarju, čigar naloga je sicer preveriti vsako informacijo, razumejo kot "nedopusten pritisk na novinarsko in uredniško svobodo". Predsednik Društva novinarjev Slovenije Grega Repovž pa meni, "da grožnja lahko časnikarju še sama po sebi postane zgodba, vredna objave". Urednik časnika Žurnal24 Goran Novković je odvetniku Miru Senici odgovoril, da se ne boji njegovih groženj, ki imajo namen vplivati na poročanje medija. Ob tem je zapisal: "Prav nič ni bilo posrečeno že to, da je Senica po tragediji Saše Baričeviča in posledični aferi s psi bulmastifi javno branil ministrico Kresalovo, še preden je ta sama prvič podala javno izjavo o tem".

PD ŠTANDREŽ Mladinski dramski odsek

Nov svež, obetaven gledališki brstič

V pomladnem razcvetu se je na ljubiteljskem gledališkem vrtu, na katerem se pri nas že dolgo let bohotijo najrazličnejši cvetovi, katerih korenine segajo krepko v preteklost, prikazal nežen poganjek, a že odločno željan izboriti si svoj prostor na soncu. Prizadevanja veteranov dramskega odseka Prosvetnega društva Štandrež, z žlahtnim komedijantom na čelu, Božidarjem Tabajem, da bi ob že uveljavljeni dramski skupini vzklihl odrski podmladek, so pokazala prve sadove. V župnijskem domu Anton Gregorčič v Štandrežu se je skupinica petih mladih zanesenjakov v nedeljo, 18. aprila, prvič pojavila na domačem odru in upravičeno požela topel, odobravo sprejem številne publike, med katero je bila tudi Maja Bratec Jerman, vodja Javnega sklada Republike Slovenije na območju izpostavi Nova Gorica. Mladi

Poklon mladih igralcev ob koncu predstave (foto DP)

so se z mentorico Danielo Puja že od jeseni zbirali na gledališki delavnici, ki je potekala enkrat tedensko najprej pod vodstvom dramaturginje Martine Mrhar, nato pa je mlade vodila v odstiranje gledaliških stezic ena izmed mlajših, markantnih igralcev iz Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica, Ana Facchini, ki ima kar nekaj izkušenj dela z mladimi. Povsem uspešno ji je ustvariti lepo uigrano odrsko skupino, ki je dokaj samozavestno

doživela odrski krst s predstavo Veter in Verica srbskega avtorja Borisa Atanaskovića. Tekst se je izkazal kot zelo primeren za odrski debi mladih, ki so po rodu iz Štandreža ali pa vsaj tam stanujejo. Ena izmed nastopajočih, Jana Tabaj, predstavlja že tretjo generacijo ljubiteljskih igralcev na štandreškem odru: njen nono je imenitni Božidar Tabaj, že pred leti dobitnik Severjeve nagrade, Linhartove listine, značke in še nešteto drugih priznanj, njeni starši pa Anita Lutman in Marko Tabaj, ki sta kar nekaj let bila aktivna člana domačega dramskega odseka. Jana Tabaj je

v predstavi odigrala vlogo sence in se pri tem spopadla z ne ravno lahko nalogo, pri kateri je morala pokazati tudi obvladovanje neme mimike, saj je najprej spretno oponašala gibe deklice Verice, potem pa se z njo vpletla v živahen pogovor, ko sta se pričakali, kdo je bolj trmasta... V vlogi Verice, ki je morala podati kar veliko teksta, se je dobro znašla Alice Stecchina. Tamara Lupin se je živahno, dokaj sproščeno vživela v potepuški, razigrani veter, ki že-

li od deklice izvedeti, zakaj tako neutolajljivo joče, in ob koncu iznajdljivo, s svojo neustavljivo močjo pripomore, da se Veričin kužek spet priklati domov, da ji tatiča vrneta ukradenega globčka in da se spet prikaže Veričina senca. Nepridiprava, Pafa in Pufa, ki si krepko

privoščita Verice, jo zvežeta in napravita past za njene ljubke globčke, sta s smešnimi prebliski odslikala Karol Paulin in Juri Fagiani. Ana Facchini je z mladimi opravila ogromno delo, glede na to, da so se vsi prvič "resno" soočili z gledališčem, so zelo dobro obvladali odrski prostor in se na njem gibali brez zadreg; tudi besedilo, ki ga je bilo kar nekaj, je gladko teklo. Več kot opazno je bilo tudi prizadevanje za lep odrski govor. Tudi ritem predstave, ki traja kake pol ure, je bil primeren. Kar pa je najpomembnejše, odlična igralka Facchinijeva je mladim znala posredovati veselje do gledališkega ustvarjanja, saj so se na gledališki delavnici in seveda potem na, predvsem v zadnjem času, intenzivnih vajah, lepo imeli, z veseljem delali in se pri tem tudi zabavali, kot je z zadovoljenjem po premieri povedala režiserka, ki je posrečeno odbrala tudi kostume; v najbolj učinkovitega je oblekla veter. Smotno so

bili pripravljene tudi scenski elementi z obrisom hiše, klopcu in drevesom ob strani ter lučni in drugi efekti. Upati je, da bodo mladi predstavo, pri kateri je kot šepetalka sodelovala tudi Chiara Mucci, še večkrat ponovili in bo tako še lahkotneje stekla in da bodo vztrajali na komaj začeti gledališki poti in sčasom zasedli mesta v "odraslem" dramskem odseku PD Štandrež.

Iva Koršič

Kulturni dom v Gorici

Zelo prisrčen večer ob poeziji Alenke Rebula

V goriškem Kulturnem domu je bil v sredo, 14. aprila, v sklopu pobude srečanj z avtorji nadvse prijeten večer, na katerem so predstavili zbirko pesmi Alenke Rebula v naročju, ki jo je izdalo Založništvo tržaškega tiska v Trstu, novembra 1. 2009. Pe-

voj v Italiji, Sloveniji in Avstriji. Na goriškem večeru, ki je bil vse prej kot toga konvencionalna predstavitev, čeprav so njegovi oblikovalci, avtorica, Aldo Rupel in Jurij Paljk, sedeli za mizo v mali dvorani Kulturnega doma, je lepa skupina poslušalcev, med katerimi smo

V objemu, V gnezdu ali tudi Stapljanje, saj je v njenih stihih slutiti nenehno iskanje dotika z drugim. Oba avtoričina sogovornika sta bila složna v tem, da poezije ne smemo neumiljeno "strokovno" secirati in jo natančno obrazložiti – to dejstvo je z anekdoto iz šolskih klo-

Z leve: Barbara Cerar, Martina Kafol, Aldo Rupel, Alenka Rebula in Jurij Paljk

smi je domiselno ilustrirala Meta Wraber, zbirko pa uredila Martina Kafol, ki je tudi uvedla goriški večer. Alenka Rebula zelo dobro pozna širši krog ljudi v zamejstvu, pa tudi v Sloveniji in drugod. Diplomirala je iz filozofije na tržaški univerzi in je profesorica na slovenskem družboslovnem liceju v Trstu. Njena prva pesniška zbirka Mavrični ščit je izšla l. 1983, nato pa je svoje poglobljeno pisanje namenila esejistiki in izšlo je njeno delo o vplivu otroštva na odraslost Globine, ki so nas rodile (1999, 2009). Leta 2007 je izdala knjigo o ženski osebnosti rasti Blagor ženskam, ki je doživela izreden uspeh in že peti ponatis. Prodanih je bilo preko 6.000 izvodov. Alenka Rebula se s številnimi obiskovalci srečuje na svoji spletni strani (www.alenkarebula.com), sodeluje pa tudi na raznih simpozijih s strokovnimi prispevki. Veliko let vodi delavnice za osebnostni raz-

sicer morali že spet zabeležiti odsotnost naših šolnikov in dijakov, izvedeli, da je misel na novo pesniško zbirko vzklikala prav ob teh delavnicah. Sama je namreč spoznala, da je mogoče v poeziji izraziti marsikaj, kar se ne da napisati v strokovnih publikacijah ali kar ne pride do izraza v esejističnih zapisih. Na Paljkovo vprašanje, kako to, da je preteklo toliko časa od zadnje njene pesniške zbirke, je odgovorila, da je v tem času "iskala primeren jezik", pa tudi, da morda ni več verovala v moč poezije in se je zato ukvarjala z esejistiko. Paljk je v svojem posegu ugotavljal, kako lepa, iskrena in globoka je njena pesem, kako lepo zveni njen notranji ritem in kako ob ponovnem branju v njej bralec vsakič odkrije neke nove razsežnosti in globine. Aldo Rupel pa je naglasil, da ga z avtorice večer "telo", takšna ali drugačna govorna telesa, ki diha iz zbirke. Le-ta bi lahko nosila naslov

pi lepo podkrepila med poslušalci prisotna Alenkina mati, prof. Zora Tavčar, tudi sama zelo znana, uveljavljena literarna ustvarjalka. Poezijo je treba brati, in sicer s srcem, da se razkrijejo vsi njeni najgloblji besedni, miselni, vsebinski in čustveni odtenki. Ti pa so prišli na dan enkratno, polno in z vso lepoto jezika in občutij obžarjeni, ko je nekaj pesmi prebrala in jih seveda interpretirala čudovita igralka Barbara Cerar, članica SNG Drama Ljubljana, prejemnica ene izmed letošnjih nagrad iz Prešernovega sklada, ki jo obiskovalci gledaliških dvoran v zamejstvu močno pogrešamo, saj je svoja prva igralska leta prehodila v Slovenskem stalnem gledališču in tu izdelala nekaj nepozabnih, imenitnih vlog in se, tudi zaradi svoje preprostosti in iskrenosti, neizbrisno zapisala v srca tukajšnjih ljubiteljev gledališke umetnosti.

IK

Med 25. aprilom in 2. majem

Praznik frtalje vabi v Rupo!

Člani Prosvetnega društva Rupa-Peč se mrzlično pripravljajo na tradicionalni Praznik frtalje, ki bo v 41. izvedbi - tudi letos potekal ob sedežu društva v središču Rupe. Priljubljena prereditev se bo začela v nedeljo, 25. aprila, ob 16.30, ko bodo dobrodošlico gostom zaželeli otroški zbori s svojim nastopom. Sledilo bo tekmovanje v cvrtju frtalje, ki vsakokrat pri-

vabi lepo število kuharskih mojstrov, pa tudi pokuševalcev. V večernih urah bodo prišli na svoj račun ljubitelji plesa, ki se bodo na ploščadi lahko zavrteli ob zvokih ansambla Hram. V petek, 30. aprila, bo v popoldanskih urah dviganje otroškega in velikega mlaja. V soboto, 1. maja, bo ob 16.30 imel častni priložnostni govor deželni svetnik SSK Igor Gabrovce, za razvedrilo pa bo sle-

dil nastop dramske skupine, za ples pa bo enkrat po 19. uri poskrbel ansambel Happy Day. V nedeljo, 2. maja, so na popoldanskem sporedu - vedno z začetkom ob 16.30 - nastop plesne skupine Jelke Bogatec z otroki iz domačih vasi in Štandreža, nagrajevanje ex-temporeja, tombola z bogatimi nagradami in, proti večeru, ples z ansambлом Souvenir. Vse dni bo deloval dobro založen bife s specialitetami na žaru, tipično frtaljo in domačim vinom. Prireditelji srčno upajo, da jim bo vreme naklonjeno in se bodo tako - kot ponavadi - številni gostje od vsepovsod v prijetnem vzdušju zadržali v njihovi sredi.

Z 12. strani

Tehtno poročilo...

Tak organ bi moral delovati za vse pripadnike manjšine, ne glede na versko, politično, spolno ali kako drugo prepračanje, z namenom, da bi ta organ vodil vse glavne storitve naše manjšine, ki so ključne za njeno življenje. Na taki sceni je prostora za dve krovni organizaciji in za dvojčke vsake kulturne, športne ali kake druge organizacije, saj bi tako imele izključno funkcijo uredništevja smernic glavnega manjšinskega organa. Dvojčki organizacij bi tako predstavljali samo obogatitev za teritorij, ne pa ovire, kot se dogaja danes zaradi pomanjkanja koordinacije. Druga tematika večera je vezana na vlogo politike. V zadnjih letih je politika, posebno v naši stari Evropi, izgubila moč ustvarjanja sanj v samih volivcih. Hrepenenje po boljši prihodnosti je prva lastnost, ki razlikuje politiko od ostalih socialnih ved, ki so zgolj teoretske. V našem zamejskem prostoru se taki sceni dodaja še povsem zmedena situacija o nalogi in pomenu same manjšinske politike. Tu si mora sama stranka razčistiti pojme, posodobiti lastne cilje in lastno poslanstvo, upoštevajoč dejstva, da so se glavne lastnosti naše manjšine v zadnjih desetletjih močno spremenile. Ideologije iz prejšnjega stoletja so zastarele, politiki pa niso bili dovolj spretni, da bi le-te spremenili v bolj konstruktivne ideje za prihodnost. Danes se torej znajdemo v situaciji, v ka-

teri stranka izgublja identiteto, identificirano kot skupek ciljev in skupnega poslanstva, in to zlasti pri mladih. Potrebujemo torej novo pomlad, v kateri naj mladi kadri prevzamejo odgovornost, da prispevajo k posodobitvi naše organizacije. Ideji, ki jih moramo postaviti v središče našega delovanja, sta samo slovenstvo in dialog. Začeti moramo seveda s pomočjo konkretnih rezultatov. Seveda ni lahko, upoštevajoč, da so naši glavni izvoljeni v opozicijah, vendar lahko zelo enostavno prisluhnemo željam in potrebam naših ljudi. Zdi se mi, da je stranka izredno oddaljena od samih zametov. Potrebno je, da z izredno enostavnimi dejanji opravimo to lastnost. Drugi večji problem stranke je njena medijska politika. Napadalen pristop, ki zaznamuje današnje življenje v Slovenski skupnosti, se je izkazal za neučinkovitega. Dovolj je, da si odgovorimo na vprašanje: "Kaj smo dosegli v zadnjih letih s tako medijsko strategijo"? Odgovor je, da smo pri spevali k ohranjanju že omenjenih ideologij, ki predstavljajo samo še redke ostanke iz politik dvajsetega stoletja. Tudi tu moramo osvežiti našo komunikacijsko strategijo. Ta mora slediti principu koherence z delom izvoljenih SSK, zato pa je ključno, da kot stranka dosežemo konkretne rezultate za vse pripadnike naše manjšine, ne glede, ali so to volilci, simpatizerji ali ne.

Zaključil bom poseg z današnjo vlogo mladih v manjšini. Če bi lahko to oštevilčil od 1 do 10, ne dvomim, da je današnja vloga dosegla stopnjo 1. Vendar ne prištevam vse odgovornosti tega samo starejšim, tudi mladi smo v letih dokazali nepriljubljenost in neprimeren odnos do naših organizacij. Res je, da so starejši v organizacijah trdno pribiti na stolčke, vendar tudi mladi samo pričakujemo, da nam bo vse dano. Ni tako, priboriti si moramo glavne funkcije manjšine s trudom in trdim delom, z novimi idejami. Dokazati moramo, da smo dokončno odstranili določene zastarele ideje in da nas veže želja po dialogu in boljši prihodnosti. Za zdaj je naša naloga ta, da razumemo, kako potekajo stvari v našem zamejstvu s končnim namenom, da bomo pripravljeni v trenutku, ko bomo pridobili vodstvo naših organizacij. Pomembno je, da raziskujemo našo manjšino na tristošestdesetih stopinjah, da bomo lahko sodili brez predsodkov, kaj je bolje za naše zamejce. Zato se priporočam, da svetujete, ko boste v šoli s prijatelji ali doma s sestrami in brati in drugje, vsem mladim zamejcem, naj se včlanijo v naše organizacije, ne glede na to, ali so krovne, športne, politične ali kulturne, "desničarske ali levičarske"; obrazložite jim pomen naše manjšine, lepoto našega naroda in bogostvo naše kulture; starejši pa pustite, naj mladi presodijo sami o problemih našega zamejstva, samo tako bomo lahko vsi skupaj zgradili boljšo prihodnost".

NOVI
GLASGLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.itTISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 20. aprila, ob 14. uri.

Reka Dragonja, edinstveno zatočišče za mir in sprostitve

Zgodnje pomladansko pohajkovanje po slovenski Istri

Čeprav po dolgi mrzli zimi sprevedanju prvih sončnih žarkov sploh ne zauzamemo, kaže, da se je nekaj vendarle spremenilo in da pomlad prihaja v naše kraje. V olajšanje in uteho naših prezebljenih udov in naših toplih željnih duš so dnevi postali daljši, svetlejši in veliko toplejši. Seveda je ob prvih znakih pomladi težko, vsaj meni, hoditi v gore ali celo na sneg. Neki star, prastar nagon zaživi v meni, kot bi se v mojih celicah prebujali spomini na prednike, ki so se v daljni preteklosti rodili še na afriški celini in neustavljivo kopnenje me vleče na jug, k soncu.

Nič boljšega ni v takem kot naša slovenska Istra, saj je blizu, zaradi izrazite mikroklimne pa je tu celo topleje kot v sosednji hrvaški Istri. Pa še divja je, božansko lepa in nekje na robu zoprnih, stokrat prevoženih turističnih poti.

Prve letošnje sončne nedelje nas je začaralo nekaj slik in bežen spletni opis Poti vodnih virov. Kaj pa je lepšega na pomlad kot voda in sonce??? Po listanju vodnikov in zemljevidov smo se odločili, da bomo prehodili najbolj divji del poti, kjer je sicer pravih vodnih virov malo, razgledi, sonce ter spajanje fliša in borovcev pa nudijo sprehalcu enkratni užitek brez večjih naporov. Pot, če se na koncu ne spustimo do Dragonje, je namreč

ravna in lepo počiščena, prava promenada, ki je primerna tudi za otroke. Sicer poteka Pot vodnih virov v srednjem porečju Dragonje, visoko na pobočjih med vasmi Koštabona, Draga, Strane, Na perilu, Puče, Krkavče in Brače. Markacij je nekaj, informativnih tabel tudi, vsega žal premalo, tako da je tre-

ba včasih za nasvet povprašati prijaznega domačina. Mi smo imeli še to srečo, da nas je mlad par spremil do izhodišča, nekje pred vasjo Puče. Avto smo pustili pri informativni tabli, po desetih metrih pa smo z asfalta zavili desno

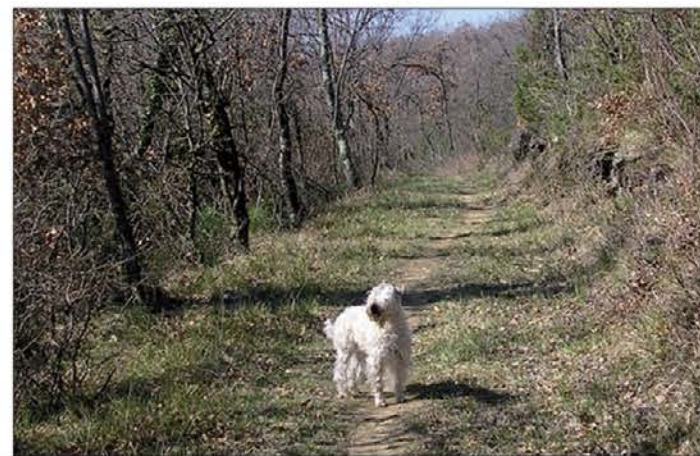
na stezo, ki se spušča proti dolini in kjer smo kmalu našli smerokaz za Krkavče.

Pot je sedaj čudovita, zarezana v hrib, pod nami dolina, na levi Puče, istrska vas vrh griča, ki je, kljub številnim neustreznim arhitektonskim posegom, ohranila veliko lepih elementov lokalnega stavbarst-

borovih gozdičev in sredozemskega rastja vodi skozi značilno flišasto pokrajino proti Krkavčam. Razgledi, ki se nam odpirajo na vse strani, so enkratni, enkratna sta tudi mir in divjina, s katerima se je v hrvaškem delu Istre težko srečati. Kljub divji pozidavi slovenske Obale se je zaledje izognilo turisti-

čnemu navalu in je ohranilo pridihih preteklosti ter divjo, ponekod še čisto neokrnjeno naravo. Zanimivost poti so, poleg fliša, široke plasti žive skale, ki so značilne za to področje. Po njih nosi ime tudi vas Krkavče ("kr"= kamen oz. skala, keltskega izvora), kjer so tudi hiše zgrajene na živi skali. V vasi je najbolj vidna prva plast, ki tvori ogromno naravno ploščad pred cerkvijo, druga je nekje

skrita sredi hiš, tretjo plast pa najdemo na skrajnem koncu vasi, ki mu pravijo Kanton. Z njo je naravno tlakovano manjši trg, s katerega se odpira pogled na dolino. Ravne skale nekako ravno tlakujejo tudi našo pot in so ponekod lepo vidne

v vsej svoji veličini.

Po slabi uri prijetne, nenaporne hoje bomo prišli do križišča in negovanega oljčnega nasada. Tlakovana pot, ki gre desno navkreber, nas bo v nekaj minutah mimo pokopališča pripeljala v čudovito istrsko vas Krkavče, nekoliko bolj zaraščena steza, ki se vije levo proti dolini, pa nas bo v nekaj manj kot pol ure ponesla v objem čudovite doline reke Dragonje. Ker je bilo toplo in je sonce vabilo k prvemu pomladanskemu stiku z vodo, smo se mi odločili za daljšo varianto do reke. Tega nam seveda nikakor ni bilo žal.

Steza se ne preveč strmo vije navzdol med zapuščenimi terasami, obdanimi s kamnitimi zidovi. Bujno mediteransko rastlinje briše sledi preteklosti. Dolina, ki je bila nekoč polna mlinov, dandanes po večini sameva in skrbno čuva v naročju topolov eno najbolj ohranjenih in najčistejših slovenskih rek.

Dragonja je namreč naša edina naravno ohranjena reka, ki se izliva v Jadran. Nekako bi jo lahko imeli za presihajočo reko, kajti pozimi in

ob močnih deževjih poplavlja redka še obdelana polja, v sušnem obdobju pa njen tok ponekod presahne. Ohranijo se samo modro zeleni, globoki tolmuni, ki tvorijo majhna jezera in nudijo tudi v najtoplejših mesecih zatočišče ribam in drugim vodnim prebivalcem. Na svoji poti razkriva Dragonja flišne plasti, ustvarja enkratne flišne profile, dolbe spodmole in tolmune ter pada v nešteti slapovih. Številni mlini so sedaj samo neme ruševine, obnovljena sta samo Mazurinova in Kodarinova mlin. Struga in bregovi reke Dragonje ter njenih pritokov so bili med leti 2001 in 2006 začasno zavarovani z odlokom Mestne občine Koper. Upati je, da nam bližajoči se padec meje s sosednjo Hrvaško (Dragonja je mejna reka) in naraščajoči promet ne bosta vzela tega edinstvenega primorskega naravnega bisera. Naj ostane med nami, a Dragonja je v tistih dneh, ko na slovenskih plažah mrgoli kričečih kopalcev, edinstveno zatočišče tistih, ki poleg osvežitve iščejo tudi mir in sprostitve.

Suzi Pertot

V sovojenjski knjižnici

Predstavitev knjige Camino

Na tretjem srečanju z Goriško Mohorjevo družbo v sovojenjski knjižnici je bila predstavljena knjiga *Camino - Od Nove Gorice do Kompostele*. Pogovor z avtorjem Nacetom Novakom, ki je po poklicu novinar, je vodil urednik Novega glasa Jurij Paljk. Knjiga *Camino* je nekakšen dnevnik mladega novogoriškega romarja, ki je peš prehodil skoraj 800 kilometrov dolgo pot od francosko-španske meje do slovitega Šantiaga v Komposteli, kjer je po starem izročilu grob apostola Jakoba. Knjiga je izšla prvič leta 2005 in bila ponatisnjena leta 2008, zanimanje zanjo pa traja vseskozi, saj je avtor povedal, kako ga vsako leto prav v tem spomladanskem času vedno kdo povabi, da o tej knjigi oz. o poti, ki jo je opravil, kaj spregovori.

Kot je Nace Novak sam poudaril, romanje je tista pot, ko človek gre sam vase, in tudi zanj, ki sam pravi, da ni veren, camino ni le izlet, dogodivščina, temveč romanje v

vsej svoji razsežnosti, ko se človek, ki se znajde na razpotju življenja, poda na to pot, ker išče stik s samim seboj, stik z "neskončnim", in išče nove odgovore, predvsem kako naprej. In tako je tudi avtor prikazal svoj camino kot pot, kjer je najprej pešal v samotni, a se je na tej dolgi prehojeni poti istočasno spletala vez z drugimi sopotniki, ki so se ravno tako podali na camino v iskanju svoje poti in so jih okoliščine, predvsem težave,

utrujenost, mraz, sneg, boleče noge in žulji, združile v vedno tesnejšo vez, ki se je sprevrgla v pravo prijateljstvo. Večer se je sklenil v tem prijetnem ubujanju spominov, včasih še malo zbledelih, na mnoge like, ki jih je srečal na poti, saj, kot je avtor sam dejal, so na caminu najbolj zanimivi prav ljudje, ki v vsej pristanosti in raznolikosti nosijo s seboj svoje življenje in ga na poti delijo z drugimi romarji.

Branje poezije v Temnici na Krasu

Rod lepe Vide gre na pot...

Andrej Kralj, Barbara Jejič in David Bandelj (foto JMP)

V četrtek zvečer, 15. t. m., je bila v stari šoli v Temnici, ki so jo pred časom z evropskimi sredstvi temeljito prenovili in iz nje napravili sodoben kulturno-informacijski center, nevsakdanja predstavitev antologije slovenskih pesnikov iz Italije Rod lepe Vide, ki je nedavno izšla pri Študentski založbi v Ljubljani, predstavljena pa je bila tudi že v Gorici. Dr. David Bandelj, ki je antologijo uredil, naš urednik Jurij Paljk in prof. Andrej Kralj, ki je bil pobudnik večera, so v Temnici brali svojo poezijo, prisoten pa je bil tudi inž. Matjaž Klemše, ki je pred kratkim izdal svoj prozni prvenec, a tokrat v vlogi glasbenika. V imenu organizatorjev je Barbara Jejič predstavila knjigo in pesnike, po branju poezije pa se je razvil živahen pogovor med pesniki in domačini.

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

32

Kot sem že pred časom, ko sem začel pisati to rubriko, napisal, je njen naslov Kaj sploh počnem tukaj? vzet po naslovu imenitne knjige preminulega popotnika in kulturnega pisca potopisov in ne samo le-teh, saj je bil britanski potopnik in pisatelj Bruce Chatwin, ki je umrl pri samo 49 letih leta 1989, veliko več kot le pronicljiv pisec potopisov. V slovenščino zadnje čase kar zgledno prevajajo njegova najbolj znana dela in morda bo prej ali slej ugledala luč tudi knjiga What I am doing here?, Kaj sploh počnem tukaj?, v kateri Bruce sam sebe, svoje bližnje, svet in ponovno samega sebe sprašuje, kaj sploh počne na svetu, predvsem pa na nemogočih potovanjih, ki jih je opravil izjemno veliko. Napisal sem, da so bila nekatera njegova potovanja nemogoča predvsem zato, ker je Chatwin hodil v daljine, malo obljudene kraje, predvsem pa take, kamor najbrž nihče od nas ne bo nikdar šel. In se je na teh potovanjih vedno spraševal, kaj sploh počne na potovanju, v kraju, kamor je bil prišel, med ljudmi, s katerimi se je moral na potovanju znajti, čeprav je bil, kot se za izjemne potopisce spodobi, na potovanjih največkrat sam. Seveda govorim o potovanjih, ki z današnjim turizmom skorajda nimajo nič skupnega, saj ni šlo za "potovanja v paketu", ko v potovalni agenciji naročiš "paket", plačaš in potem dobiš na licu mesta vse postreženo.

Kdo izmed nas se sredi dela kdaj ne ustavi za trenutek in se ne na ves glas ali pa sam pri sebi vpraša: "Kaj sploh počnem tukaj?" in si istočasno ne zaželi, da bi bil v tistem trenutku nekje drugje? Tega si večkrat želimo tudi vsi tisti, ki smo v življenju že spoznali, kako prav je imel sloviti francoski matematik in mislec Blaise Pascal, ko je dejal, "da se vse nesreče za človeka začnejo zato, ker ne zna ostati v svoji sobi", doma torej. In niti ne mislim nič dodati k temu, kaj vse nas vleče stran, saj so o tem pisali vsi potopisci in bodo seveda to počeli tudi v prihodnje, vsaj vsi tisti, ki bodo pisali take potopise, v katerih ne bo samo bolj ali manj posrečenih opisov krajev in ljudi daljnih in bližnjih dežel, ampak bo v potopisu tudi "tisti več", ki naredi knjigo vredno branja. Prijatelja Naceta Novaka, ki je veliko mlajši od mene, sem spoznal pred leti, ko sva skupaj sodelovala s Slovensko tiskovno agencijo, srečevala sva se na tiskovnih konferencah, beseda je dala besedo, nekega dne pa sva le zavila na kavo in... tako je Nace začel že pred veliko leti sodelovati z Novim glasom, z nami

torej, kasneje je to sodelovanje nadgradil tudi z radiom Trst A in Primorskim dnevnikom. Samo od sodelovanja z Novim glasom namreč Nace kot svobodni časnikar (kako lepo se sliši "free lance", a samo tisti, ki je kdaj poizkusil, kako te izkoriščajo, ko si na cesti kot "svobodna sulica", ve, kako je!) ne more živeti, žal, dodajam jaz, ker je Nace eden najboljših časnikarjev, kar sem jih v življenju spoznal, predvsem zaradi odnosa do stvari, etične držbe, vestnosti in še bi lahko našteval v nedogled, če že lepega jezika in pristne radovednosti ne omenjam, kot tudi dobrohotnosti in plemenitega značaja nisem omenil. In sva postala seveda prijatelja, pred leti sva se tudi veliko več srečevala kot danes, malo

zato, ker je tudi Nace postavil na noge svojo družino, še največ pa zaradi neznosnih ritmov, ki jih imamo danes. In tako "si mejlava in čatirava", brez digitalnega sveta še teh stikov ne bi imeli. Tako Nace kot najino prijateljstvo sta tudi potrditev, kako res je, ko včasih vzklknemo: "Kako majhen je naš svet"! V enem izmed pogovorov mi je namreč pred leti zaupal, da je diplomiral pri prof. Manci Košir na temo potopisne reportaže, ki jo je napisal tako, da je šel obiskat... mojega starega prijatelja in sošolca iz Vipave, misijonarja Toneta Kerina in njegove slovenske kolege na Madagaskar. In sva se z Nacetom v družbi večkrat prav prijetno imela, ko mi je pripovedoval o Tonetu, kako sredi pragozda čuva tako bogato osebno knjižnico, ki je pri nas v urejenem svetu nima skoraj noben profesor.

"Knjige, ja, knjige"! sem nekoč bolj dahnil, kot pa rekel na glas, ko sva pred leti sedla na Bevkovem trgu v Novi Gorici h kavi, Naceta sem moral prepričati, naj mi napiše za Novi glas potopis o prehojeni, 800 kilometrov dolgi, romarski poti v Kompostelo.

Končno se je le vdal, potopis smo najprej objavili v našem tedniku, kasneje ga je Nace priredil še za Goriško Mohorjevo družbo in bil na Slovenskem prvi, ki je o tej romarski poti pisal, bil pa je tudi eden prvih (znanih) Slovencev, ki jo je v celoti prehodil. Njegov potopis z naslovom Camino je požel lep uspeh, saj je Goriška Mohorjeva družba po treh letih, ko je izšla prva izdaja, leta 2008 natisnila drugo izdajo.

Te dni sem Nacetovo svežo knjigo spet prebral, saj sva v Sovodnjah imela večer, na katerem sva govorila o njej, a ne samo zato. Najbrž predvsem zato, ker se zadnje čase vse bolj sprašujem, kaj sploh počnem tu in tudi mene vleče na pot.

Nace Novak

Na Sveti gori Atos

Postno pismo iz samostana gorečnikov Esfigmenu

“Ko so temelji razrušeni, kaj more storiti pravični?” toži psalmist.

Tukaj na Sveti gori pravoslavja sem dokaj izvzet iz posvetnih neumnosti naše zahodne civilizacije. Že so začeli letati metulji, brsti so napeti, sadno drevje cveče, diham praktično popolnoma čist zrak brez nobenih emisij vozil na goriva. Skratka, podoba nedotaknjenosti in stanje človeštva pred izvirnim grehom. Zlo v naši civilizaciji pa se kopicilo! Droge, o katerih sedanji sveti oče pravi, da so znamenje nihilizma sodobnega zahodnega človeka in eden pokazateljev našega brezbožnega človeštva. Prvič v zgodovini naše civilizacije večina ljudi ne verjame več v osebnega Boga in v sporočilo njegovega Sina Jezusa Kristusa, ne verjame več v besede njegovega evangelija. Verjame pač v sebe in v svoje bedne fiziološke užitke, v svojo ležernost, v svojo pritlehnost, "just to service". Moja demenca očitno napreduje, komaj se še zavedam, da obstajam. Oživim samo takrat,

ko v mojo dušo in telo, v moje možgane prodirajo doneči zvoki bogoslužja menihov tu na Sveti gori. Čutim se, kot da mi duša uhaja. Kje naj dobim človeka, na katerega naj oprem svojo dušo, da ob njem podaljšam osebno agonijo. Čutim se prevaranega od celotne družbe in samo še lahko potrdim Friedrichu Nietzscheju: "Država je bila narejena za odvečne".

V načrtu, če mi Bog da še dovolj ur življenja, ker moja encefalopatija in kardiomiopatija, da ne štejemo sindroma Korsakov, močno napreduje, se bom zavzel za ustanovitev vseslovenske osvobodilne fronte za rešitev slovenstva pred pogubonosno alkoholno kugo. V nekem priročniku za anonimne alkoholike je poudarjeno, da je prva nevarnost zanje: zamera. Zato mo-

ram kot kristjan in iskren človek začeti krepiti osebno ljubezen do Boga. Poln sem očitkov, zamer,

Samostan Koufloumousiou

besa na ljudi, ki so me ranili in povzročili, da se čutim žrtev družbe. Okrepiti moram v sebi ljubezen do neskončnega Boga, ki je sam čista ljubezen, ki mi

hoče vse najboljše in ki hoče vse ljudi rešiti. Samo, kako začeti ljubiti ljudi in izkazovati fantazijo, humor in lastno ustvarjalnost, ko pa vidim, kako daleč je že prišla ta naša napredna družba s svojo grozljivo lenobnostjo slabih navad in vsesplošnim onesnaževanjem okolja. Od vsega tega, kar danes človek počne, ne bo ostalo nič! Za zdaj vidim svojo pot, da s svojo ranjeno dušo in svoje prizadete in ok-

Bog nam je tako in tako dal preveč, ko nam je dal bogupodobnost in neumrljivo dušo. Sedaj pa k stvari sami. Tukajšnji gorečniki me opominjajo, da kot član katoliške Cerkve živim v strašni hereziji in smrtni nevarnosti za svojo dušo, ker izgovarjam še Credo iz koncila v Nikeji, češ da samo podaljšuje ariansko zmoto, in sicer, da Sveti Duh izhaja ne samo iz Očeta, pač pa tudi iz Sina. Ker pa je iz tega 'filioque' nastala vzhodna shizma – razkol, imam dolžnost, da se – po njihovem mnenju vrnem k pravi veri, pred to zmoto. Torej kaj storiti, ali prepričati svetega očeta, da prekliče to usodno, 12 stoletij trajajočo teološko zmoto, ali pa enostavno se dati čim prej krstiti v prvem tukajšnjem samostanu. Zadeva je v tem primeru zelo enostavna, kajti v pravoslavju je nujno potreben krst s potapljanjem. Baze na ni treba, ker je morje takoj pri roki in celo temperatura ni več tako ledena. Pri tem pa je cela vrsta ustrežljivih patrov, ki se ponujajo, da bi mi to veliko uslugo 'stante pede' izpolnili, ker hočejo rešiti mojo dušo iz pogubonosnega članstva v katoliški Cerkvi. Toda jaz sem trmast in jim razlagam, da je to nespametno, da moram najprej sam vsaj eno leto študirati vzhodne cerkvene očete, oni pa naj se tudi malo več podučijo od našega katoliškega gledanja na svet, da pri-

dobijo več čuta za humor, širokost, fantazijo itd. Skratka, nezapljiv sem do njihove togosti.

Že ko gledam bizantinske ikone, se zavem, kako so Kristusove podobe toge in trde v primerjavi z našimi katoliškimi človekoljubnimi upodobitvami Božjega Sina izpod čopiča kakega Rembrandta, Raffaella, Leonarda da Vincija in celo našega Ivana Groharja. Stvar ni enostavna in se ne da kar tako po njihovi poti rešiti svoje duše.

Čutim pa, da mi tudi pojenjuje B vitamin, ki je prisoten v kislem mleku, ki pa ga tukaj ni, ker na Atosu že tisoč in več let ne prenašajo nobenega ženskega živalskega sesalca, razen miši in mačk.

Neskončno sem srečen, ker se približuje Velika noč. Povsod se letajo novi metulji, močno se že veselimo celonočne molitve in liturgije, ki jo bom spremljal od 22. do 6. ure v samostanu Koufloumousiou, kjer bom lahko poslušal več ur trajajoče radostne vzklike v obliki starodavnih bogoslužnih napevov Hristos anesti, do neskončnosti. Alistos anesti - v resnici je vstal!

Nosi svoj križ in bodi vesel svojih težav, si pravim. Pomisli na tiste ljudi, ki imajo vse mogoče bolezni, na poškodovance v nesrečah ali na delu zastupljene, torej nosi svoj križ in se mu ne izogibaj, Pavle!

Pavel Bračko, popotnik

Domači uspehi v tenisu

Vražje Gajevke prvič v državni ekipni A2 ligi

Zadnji dve nedelji so na padriških peščenih igriščih ponovno začeli vihteti loparje tenisačice in tenisači domače Gaje. Pustimo to, da je po mnenju pisca članka tenis ena najlepših in najbolj fascinantnih

športnih panog, kar je bolj pomembno, še nikoli kot letos nisimo bili hkrati priča izjemno kakovostnim srečanjem tako v ženski A2 ligi kot v moški B ligi. Fantje so sicer že igrali tudi v A2 in ne bodo nam zamerili, če trdimo,

Nastja Kolar

občinstvom (zmaga s 3:1 proti izkušenemu južnotirolskemu St. Georgnu iz bližine Bocna) je bil za Gajine punce izredno uspešen. Prvič je dres našega kluba nosila še ne 16-letna Celjanka Nastja Kolar, najboljša slovenska mladinka,

da krivulja te generacije – kot smo tudi že pisali – že občutno pada, zato pa so paradni konj gropajsko-padriškega društva danes mlada in vražja dekleta, ki se prvič soočajo s prvotligaško sceno. Krstni nastop pred domačim

deveta na svetovni mladinski lestvici ITF, sijajna posameznica s predvidoma svetlo prihodnostjo tudi v profesionalnem tenisu. Mlada igralka je z gladkima zmagama v singlu že dokazala, da je pravi luksuz za drugo italijansko ligo, obenem pa je obljubila društveni upravi, da bo skušala biti prisotna – pač v skladu z ostalimi turnirskimi obveznostmi po svetu – na čim več tekmah. Vztrajno pa napreduje tudi domači posameznici, se pravi naša najboljša teniška igralka Paola Cigui (ki nikakor ni zapostavila športne dejavnosti, čeprav se je osredotočila tudi na študij) in vse bolj mlada Carlotta Orlando, ki je ravno tako kot Paola zrasla v Gajinem pogonu.

Skratka, na Padričah si bo moč ogledati v ženski A2 ligi še kar nekaj pravih poslastic, ne samo zaradi prisotnosti vrhunske Kolarjeve. Uspešen start gajevk menda narekuje, da bodo mirno ohranile mesto v prestižni ekipni ligi, kar je tudi cilj poleg dodatne rasti domačih igralk preko kakovostnega merjenja moči s kvalitetnimi tekmicami. Tako ugodno prvenstvo je smiselno tudi v perspektivi, saj ima ob dobrih vadiateljih (koprski trener prve ekipe Anej Morel in drugi) Gaja tudi kar nekaj obetavnih članic v mladinskih kategorijah. Drugače je pri moških, ki že nekaj let pišejo svoj športni epitaf, a znajo nato znova presenetiti in se

kot homogena ekipa obdržati na odlični ravni. Pred skoraj petnajstimi leti so začeli brata Aleš in Borut Plesničar ter njun prijatelj z Obale Jaka Božič, ekipa se je povzpela vse do A2 lige, v kateri je igrala več sezon, nato pa v dveh letih ob zatonu te generacije (v katero se je medtem polagama vključil nepredvidljivi mljki talent Paolo Surian) izpadla najprej v državno B, nato pa celo v deželno C ligo. Tretjeligaška konkurenca je bila lani za "gajevce" pretesna, prvenstvo so zanesljivo zmagali, tako da so se ponovno prebili na zahtevno državno raven. Aleš Plesničar letos zaradi prehudih kroničnih bolečin v poškodovani rami igra samo dvojice in je prevzel pokroviteljsko vlogo kapetana, ne-trudno pa vztrajajo njegov starejši brat Borut, že omenjeni Surian in zanesljivi Kranjec Matjaž Pogačnik, ki je standardni član postave že kar nekaj sezon. Novi obraz je Goričan slovenskega porekla Alessandro Alia, ki ga kot najvišje postavljenega posameznika čaka nehvaležno delo na prvi deski. Kakor kažejo tudi uvodni nastopi, bodo fantje bili izjemno zahteven boj za drugoligaški obstoj (konkurenca je bila v zadnjih letih v tej ligi čedalje bolj ostra), poleg izkušen in neobremenjenosti je njihov glavni adut nedvomno prav tisti možtevni duh, ki več kot desetletje zaznamuje to nepovnovljivo zasedbo. Nastopanje moških je ob že povedanem precej manj odmevno od ženske vr-

Paola Cigui

ste navsezadnje tudi zaradi tega, ker Gajini fantje v klubu v bistvu nimajo prave zamenjave, tako da je prihodnost vprašljiva. Omeniti gre vsekakor, da na članski ravni

nastopa tudi druga moška ekipa v deželni C ligi po lanskem napredovanju te mlade postave iz četrtoligaške konkurence.

HC

HOKEJ IN LINE

A1 liga – play-out: Palet Kwins – Empoli 12:2
Palet je dosegel obstanek v ligi.

TENIS

Ženska A2 liga: Casale – Gaja 2:2
Moška B liga: Gaja – Agrate 2:4
Moška C liga: Gradisca – Gaja 5:1

NAMIZNI TENIS

Moška B2 liga: Kras – Duomofalcore 2:5
Kras je izpadel v C ligo.

NOGOMET

Elitna liga: Kras – Muggia 0:1
Promocijska liga: Vesna – Trieste Calcio 1:0, Juventus – Union 0:0, Sovodnje – Martignacco 1:2
1. amaterska liga: Primorec – Damio 0:0
2. amaterska liga: San Conzian – Breg 0:1,

Zarja/Gaja – Opicina 2:2, Predimonte – Primorje 4:1

3. amaterska liga: Mladost – Poggio 1:1

KOŠARKA

C1 liga: Montebelluna – Jadran 76:60

Jadran je izpadel v C2 ligo.

C2 liga: Cervignano – Bor 64:74, Santos – Breg 73:64

D liga – play-off: San Vito – Kontovel 66:67

ODBOJKA

Ženska C liga: Bor/Breg – Chions 0:3, Tarcento – Slaga 3:0, Bor/Breg je izpadel v D ligo

Moška C liga: Olympia – Val 0:3, Slaga – FerroAlluminio 3:1, Sača – Cus 1:3

Ženska D liga: Massa – Kontovel 1:3, Altura – Gavalley 3:0

Gavalley je izpadel v prvo divizijo.

Sklad | Fondazione ONLUS
DORČE SARDOČ

S prispevkom »petih tisočink« davka Irpef lahko pomagaš slovenski ustanovi...

Letošnjih »pet tisočink« davka na dohodke fizičnih oseb (IRPEF) lahko namenite Skladu Dorče Sarđoč, ki podeljuje štipendije zaslužnim manj premožnim slovenskim študentom.

Od ustanovitve prejemajo štipendije Sklada Dorče Sarđoč tudi učenci dvojezične šole v Špetru.

Kaj je prispevek »pet tisočink«?

»Pet tisočink« je prispevek, ki ga predvideva zakon št. 266 z dne 23. decembra 2005, s katerim lahko vsi davkoplačevalci namenijo manjši delež davka na dohodke priznanim dobrodelnim organizacijam in neprofitnim ustanovam. V ta seznam spada tudi Sklad Dorče Sarđoč.

Svoj prispevek lahko namenite tako, da v polje obrazca, ki je namenjen dobrodelnim organizacijam in neprofitnim ustanovam v modelih CUD/730/Modello Unico, vpišete davčno številko Sklada Dorče Sarđoč in se podpišete. Prispevek »petih tisočink« ne predvideva doplačila in zato tudi nobenih dodatnih davkov.

MODELLO 730-1 redditi 2009
Scheda per la scelta della destinazione dell'8 per mille dell'IRPEF e del 5 per mille dell'IRPEF

CONTRIBUENTE
CODICE FISCALE (obbligatorio)

DATI ANAGRAFICI
DATA DI NASCITA (GG/MM/AA) COGNOME (in caso di nascita) PRECOGNOME (sempre)

SCELTA PER LA DESTINAZIONE DEL CINQUE PER MILLE DELL'IRPEF (in caso di scelta FIRMARE IN UNO degli spazi sottostanti)

9.1.0.1.3.8.4.0.3.1.8

DAVČNA ŠTEVILKA
91013840318

Davčna številka Sklada Dorče Sarđoč je: 91013840318